

ปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

สารนิพนธ์

ของ

นางดรุณี ขอเจริญ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา

ตุลาคม 2546

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

133.33
01331
33

ปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

บทคัดย่อ

ของ

นางดรุณี ขอเจริญ

12 ม.ค. 2547

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา

ตุลาคม 2546

h 236484

ดร.ณิ ขจรเจริญ. (2546). ปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตรานักเรียน มหาวิทยาลัยหัวเฉียว

เฉลิมพระเกียรติ. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : อาจารย์ วิไลลักษณ์

พงษ์ไสภา.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตรานักเรียน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ปีการศึกษา 2546 ซึ่งจำแนกปัจจัยดังนี้ คือ ปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่ อายุ ชั้นปี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ลักษณะบุคลิกภาพ ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ความคาดหวังของผู้ปกครอง ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับปริญญาตรี หลักสูตรปกติ ทุกคณะวิชา ทุกชั้นปี ที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2546 จำนวน 378 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้นจากประชากร โดยใช้คณะวิชาและชั้นปีเป็นชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า คือ แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตรานักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับอัตรานักเรียนมี 6 ปัจจัย ได้แก่ ลักษณะบุคลิกภาพ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว ความคาดหวังของผู้ปกครอง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และ ชั้นปีที่ 5 มีความสัมพันธ์ทางบวกกับอัตรานักเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05
2. ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับอัตรานักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมี 6 ปัจจัย ได้แก่ อายุ ชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 ชั้นปีที่ 4 และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. ปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตรานักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 4 ปัจจัย เรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปยังปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ลักษณะบุคลิกภาพ อายุ และ ความคาดหวังของพ่อแม่
4. สมการที่สามารถพยากรณ์อัตรานักเรียนได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ที่ระดับ .01 โดยพยากรณ์ได้ร้อยละ 38.60 ได้แก่

4.1 สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ คือ

$$\hat{Y} = 37.635 + 1.284X_{12} + .776X_8 + 1.975X_1 + .316X_{10}$$

4.2 สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$Z = .461X_{12} + .223X_8 + .127X_1 + .100X_{10}$$

FACTORS AFFECTING ON SELF-CONCEPT OF STUDENTS
OF HUACHIEW CHALERM PRAKIET UNIVERSITY

AN ABSTRACT

BY

MRS. DARUNEE KAOJARERN

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Psychology
at Srinakarinwirot University

October 2003

Darunee Kaojarern. (2003). *Factors Affecting on Self-concept of Students of Huachiew Chalerm Prakit University*. Master's Project, M.Ed. (Educational Psychology). Bangkok : Graduate School Srinakarinwirot University. Project Advisor : Wilailuck Pongsopar.

The purposes of this research was to study factors affecting on self-concept of students of Huachiew Chalerm Prakit University in academic year 2003. These factors were personal factors ; age, educational level, academic achievement and future oreintation, family factors ; interpersonal relationship between students with their family membership and gardians' expectation, and environmental factors ; interpersonal relationships between students with their teachers and interpersonal relationships between students with peers group.

The 378 subjects were students of Huachiew Chalerm Prakit University. The instruments was factors affecting on self-concept questionnaires. The data were analysed by The Pearson Product Moment Correlation Coefficient and Stepwise Multiple Regression Analysis.

The results were as follows :

1. There were significantly positive correlation between future orientation, interpersonal relationship between students with their family membership, gardians' expectation, interpersonal relationships between students with their teachers, interpersonal relationships between students with peers group and self-concept of students of Huachiew Chalerm Prakit University at .01 level and there were significantly positive correlation among educational level for level 5 and self-concept of students of Huachiew Chalerm Prakit University at .05 level as well.

2. There were no significantly correlation between age, educational level for level 1 – 4 and academic achievement and self-concept of students of Huachiew Chalerm Prakit University.

3. There were significantly 4 factors affected on self-concept of students of Huachiew Chalerm Prakit University at .01 level. These factors affected from the most to the least were interpersonal relationships between students with peers

group (X_{12}) future orientation (X_8) age(X_1) and gardians' expectation(X_{10}). These 4 factors could predicted self-concept of students of Huachiew Chalerm Prakit University about percentage of 38.60

4. The significantly predicted equations of self-concept of students of Huachiew Chalerm Prakit University at .01 level were as follows :

4.1 In terms of raw scores :

$$\hat{Y} = 37.635 + 1.284X_{12} + .776X_8 + 1.975X_1 + .316X_{10}$$

4.2 In terms of standard scores :

$$Z = .461X_{12} + .223X_8 + .127X_1 + .100X_{10}$$

อาจารย์ที่ปรึกษา ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

(อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

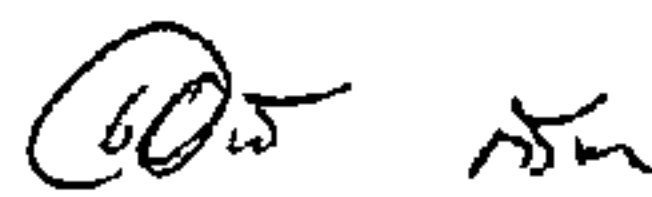
(รองศาสตราจารย์ เวรณี กรีทอง)

คณะกรรมการสอบ

(อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา)

ประธาน

(รองศาสตราจารย์ เวรณี กรีทอง)

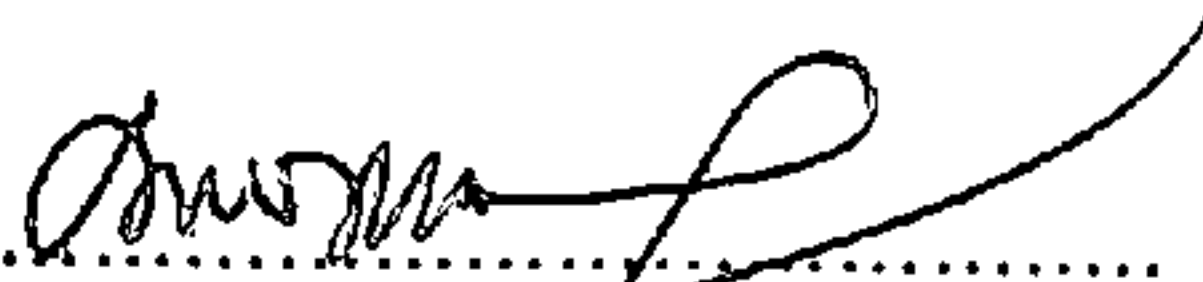
กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรหมธิดา แสนคำเครือ)

กรรมการ

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร ชัตตรกุล)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

วันที่ 17 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2546

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของท่านอาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ รองศาสตราจารย์เวณี กรีทอง และผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ กรรมการเพื่อสอบปากเปล่าสารนิพนธ์ ได้กรุณาให้คำปรึกษาชี้แนะแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ เวณี กรีทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง และ อาจารย์ ดร. พาสนา จุลรัตน์ ซึ่งได้กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ประสิทธิ์ โสวิไลกุล อธิการบดี และ อาจารย์ กนกวรรณ จันธนะมงคล รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ที่ให้ความกรุณาในการศึกษาค้นคว้าอย่างยิ่ง

ขอขอบคุณคณาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักศึกษาปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย และเป็นกลุ่มตัวอย่างของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์ จันทนา ยิ้มน้อย อาจารย์ในกลุ่มวิชาจิตวิทยาสาขาสังคมศาสตร์ และเจ้าหน้าที่ของแผนกแนะแนวและจัดหางาน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ที่กรุณาอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล ให้คำชี้แนะ และให้กำลังใจตลอดมา

ขอขอบพระคุณอาจารย์ ชัชสรล เต็งพงศธร อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ และเป็นที่ปรึกษาด้านสถิติ

ขอขอบพระคุณอาจารย์ ปกรณ์ สันตินิยม ประธานกรรมการบริหารหอพักนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ที่ให้คำปรึกษา ชี้แนะ และให้กำลังใจด้วยดี

และขอขอบคุณพี่ๆ เพื่อนๆ ทุกคน ที่ให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่วีณา ภักดี ผู้ให้ความรัก ความห่วงใย และเป็นกำลังใจให้แก่ผู้วิจัยตลอดมา

สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณ คุณปัญญา ขอเจริญ ที่ดูแลเอาใจใส่ ส่งเสริมสนับสนุนทั้งด้านการเรียนและทุนทรัพย์ พร้อมด้วยบุตรชายทั้ง 2 คน ผู้เป็นกำลังใจที่ดีเยี่ยมตลอดเวลา

ดร.ณิ ขอเจริญ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	5
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	5
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	5
ตัวแปรที่ศึกษา.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า.....	9
สมมติฐานการศึกษาค้นคว้า.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอัตมโนทัศน์.....	10
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอัตมโนทัศน์.....	10
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอัตมโนทัศน์.....	22
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	23
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	23
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	29
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.....	40
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	44
การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	44
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	46
วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	46
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	59
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	59

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
(3) (ต่อ)	
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
(4) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
(5) สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	69
สังเขปความมุ่งหมาย สมมติฐาน และวิธีการศึกษาค้นคว้า.....	69
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	71
อภิปรายผล.....	72
ข้อเสนอแนะ.....	79
บรรณานุกรม.....	82
ภาคผนวก.....	89
ภาคผนวก ก.....	90
ภาคผนวก ข.....	96
ภาคผนวก ค.....	107
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	115

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามคณะและชั้นปี.....	45
2 แสดงจำนวนร้อยละของนักศึกษามหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ จำแนกตามคณะวิชา ชั้นปี และอายุ.....	63
3 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	64
4 แสดงผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา อัตมโนทัศน์.....	66
5 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของอัตมโนทัศน์ โดยใช้วิธีการถดถอย พหุคูณ.....	67
6 แสดงปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ต่ออัตมโนทัศน์โดยใช้วิธีการถดถอยพหุคูณ	67
7 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ ของแบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคต.....	108
8 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่าง นักศึกษากับสมาชิกในครอบครัว.....	109
9 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ ของแบบสอบถามความคาดหวังของ ผู้ปกครอง.....	110
10 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่าง นักศึกษากับอาจารย์.....	111
11 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่าง นักศึกษากับเพื่อน.....	112
12 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ ของแบบวัดอัตมโนทัศน์.....	113
13 แสดงจำนวนข้อความของแบบวัดอัตมโนทัศน์ จำแนกตามด้าน.....	114

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แสดงการเปรียบเทียบ "อัตต" กับ "อัตมโนทัศน์".....	12
2 แสดงกระบวนการรับรู้เกี่ยวกับตนหรืออัตมโนทัศน์.....	18
3 แสดงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออัตมโนทัศน์.....	24
4 แสดงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออัตมโนทัศน์.....	26

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การพัฒนาประเทศเป็นเรื่องสำคัญในทุกๆ ประเทศ โดยเฉพาะประเทศที่อยู่ในภาวะกำลังพัฒนา แต่การพัฒนาประเทศจะดำเนินไปได้ด้วยดีเพียงใด ปัจจัยหนึ่งที่สำคัญคือคุณภาพของพลเมืองในประเทศนั้นๆ การพัฒนาคุณภาพประชากรจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพราะเมื่อประชากรมีคุณภาพสูงแล้ว ย่อมจะส่งผลให้ชุมชนและสังคมโดยรวมมีคุณภาพดีขึ้นตามไปด้วย (วิชัย วงษ์ใหญ่. 2521 : 21) โดยเฉพาะการพัฒนาประชากรที่อยู่ในช่วงวัยรุ่น เพราะถือว่าเป็นพลเมืองที่มีจำนวนมากที่สุดของประเทศ และเป็นวัยที่จะเป็นผู้ใหญ่ในทศวรรษหน้า วิธีการหนึ่งที่จะพัฒนาประชากรโดยเฉพาะวัยรุ่น คือการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมวัยรุ่นไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ เด็กวัยรุ่นจะต้องสามารถรับผิดชอบต่อชีวิตของเขา ครอบครัว และประเทศชาติ โดยได้รับการอบรมสั่งสอนให้รู้จักดูแลตนเองทั้งกายและจิตใจอย่างฉลาด มีความเป็นตัวของตัวเองและพึ่งพิงตนเองได้มากขึ้น(ศรีเรือน แก้วกังวาล. 2540 : 382-284)

โดยธรรมชาติของวัยรุ่น เป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายทั้งภายในภายนอก อารมณ์โดยทั่วๆ ไป มีลักษณะเข้มข้น อ่อนไหว เปลี่ยนแปลงง่าย รวดเร็ว เด็กที่รู้จักตนดี มีความมั่นคงทางบุคลิกภาพจะมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ สังคม สติปัญญา ค่านิยม อุดมคติ เด็กมักวนเวียนเกี่ยวกับรูปลักษณะของตน ความนึกคิดทางศีลธรรมจรรยา ค้นหาตนและพบตน ซึ่งเป็นพัฒนาการประจำวัยที่สำคัญมาก เด็กที่ปรับตัวต่อปัญหาประจำวัยไม่ได้ มักกลายเป็นเด็กมีปัญหา และจะก่อปัญหาให้แก่สังคมในที่สุด ซึ่งหากเด็กที่ไม่สามารถก้าวพ้นช่วงวัยได้อย่างราบรื่นและมีจำนวนมาก ย่อมส่งผลกระทบถึงการพัฒนาประเทศได้อย่างแน่นอน (ศรีเรือน แก้วกังวาล. 2540 : 284)

การรู้จักตนเอง หรือรับรู้คุณลักษณะของสิ่งที่เป็น "ตัวฉัน" การรับรู้ความสัมพันธ์ที่ "ตัวฉัน" มีกับผู้อื่นและสิ่งอื่น (รัตนาวลี ศุภโชค. 2542 : 14) หรือเป็นความคิดเห็นที่มีต่อตนเองทั้งด้านร่างกายและจิตใจ (พรเพ็ญ ชัยมงคล. 2537 : 3) เคนเลอรัมมองว่าเป็นทัศนคติที่บุคคลมีต่อตนเอง ซึ่งเป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับตนเองที่เกิดขึ้นตามลำดับตั้งแต่เด็กจนโต (Kendler. 1963 : 459-461) เป็นนิยามของศัพท์ที่เราเรียกว่า อัตมโนทัศน์ หรือ Self-concept ซึ่งอัตมโนทัศน์มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตส่วนหนึ่งของบุคคล หรือเป็นสิ่งนำทางชีวิตที่สำคัญของบุคลิกภาพ เนื่องจากอัตมโนทัศน์ได้รับอิทธิพลจากปัจจัยหลายๆ อย่าง ตามประสบการณ์ชีวิตของบุคคล

จากการศึกษาปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ พบว่าการอบรมเลี้ยงดูในครอบครัว มีความสำคัญต่อชีวิตเด็กในการสร้างลักษณะนิสัยหรือนุคลิกภาพ ดังที่กรมวิชาการ (พรเพ็ญ ชัยมงคล. 2537 : 19 ; อ้างอิงจาก กรมวิชาการ. 2534) กล่าวไว้ว่า ครอบครัวเป็น สิ่งแวดล้อมที่ใกล้ชิดตัวเด็กที่สุดและเป็นสถาบันพื้นฐานที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นแหล่งเริ่มต้นในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก พ่อแม่เป็นบุคคลแรกที่จะอบรมเลี้ยงดูบุตรของตนให้มีพัฒนาการในทุกๆ ด้าน สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และเติบโตเป็นบุคคลที่มีประสิทธิภาพต่อการพัฒนาประเทศ การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่จึงนับว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กเป็นอย่างยิ่ง สอดคล้องกับพรณี ชูทัย เจนจิต (2538) ที่กล่าวถึงแหล่งสำคัญที่เป็นตัวกำหนดอัตมโนทัศน์ว่า ได้แก่ ครอบครัว และอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อม โดยครอบครัวเป็นจุดเริ่มต้นของพัฒนาการเกี่ยวกับอัตมโนทัศน์ บุคคลรอบข้างซึ่งมีความสำคัญต่อเด็ก เช่น ครู เพื่อน ล้วนมีอิทธิพลต่อการพัฒนาอัตมโนทัศน์ทั้งสิ้น ยิ่งเติบโตขึ้นเป็นวัยรุ่น อิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมก็จะมีตามไปด้วย ซึ่งจะรวมทั้งค่านิยมทางสังคมและเจตคติ

สำหรับสถาบันการศึกษา ครูเป็นบุคคลสำคัญที่จะให้ความรู้ เป็นแบบอย่างที่ดี ดังที่ประหยัด ทองมาก(พรรณวดี จันทราช. 2544 : 23 ; อ้างอิงจาก ประหยัด ทองมาก. 2536) กล่าวว่า ครูเป็นบุคคลภายนอกครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ จิตใจ และความประพฤติของเด็กเป็นอันมาก ครูจึงมีความสำคัญต่อเด็กไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าพ่อแม่ และเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาเด็ก เพื่อให้นักเรียนประสบความสำเร็จและมีความรู้สึกรักนึกคิดเกี่ยวกับตนเองในทางที่ดี ซึ่งจากงานวิจัยของ ชีรวัดณ์ นิเจนตร (2526 : 45) ได้ศึกษาวิจัยถึงสภาพจิตเชิงสังคมในโรงเรียนกับสุขภาพจิตของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร ปรากฏว่านักเรียนที่รับรู้ว่ามีบรรยากาศในชั้นเรียนของตนเป็นประชาธิปไตยน้อย จะมีปัญหาสุขภาพจิตทุกด้าน คือ อาการทางกายอันเนื่องมาจากจิตใจ มโนภาพแห่งตน ความซึมเศร้า ความวิตกกังวล ความก้าวร้าว มากกว่านักเรียนที่มีบรรยากาศแบบประชาธิปไตยมาก ส่วนนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำรับรู้บรรยากาศในชั้นเรียนเป็นประชาธิปไตยน้อยกว่านักเรียนที่มีผลการเรียนสูงกว่า และงานวิจัยของ เทสเทอแมน แจนเนท (Testerman, Janet. 1996) ทำการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนกับอัตมโนทัศน์ของนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยง โดยทำการศึกษาทดลองกับครูและนักเรียนในโรงเรียนมัธยมที่รัฐฟลอริดา พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนที่อยู่ในระดับต่ำจะส่งผลกระทบต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียน กลุ่มทดลอง ครูจะมีปฏิสัมพันธ์ทางบวกกับนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงโดยมีเกรดเฉลี่ยต่ำกว่า 1.5 มีระยะเวลาในการทดลอง 21 สัปดาห์ ผลการทดลองพบว่า นักเรียนเหล่านั้นมีอัตมโนทัศน์ที่ดีขึ้นและมีเกรดเฉลี่ยดีกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุม จากงานวิจัยทั้งสองเรื่องที่หยิบยกมาพอจะช่วยให้

มองเห็นภาพชัดเจนขึ้นว่า อัตมโนทัศน์ของบุคคลหนึ่งคนจะเกี่ยวข้องและขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมในโรงเรียนไม่น้อยไปกว่าในครอบครัวเลย

การจัดการศึกษาในช่วงที่สอดคล้องกับภาวะวัยรุ่น ถือเป็นการจัดการศึกษาที่ต้องระมัดระวังและวางแผนให้สอดคล้องกับลักษณะพัฒนาการตามวัยของผู้เรียนด้วย โดยเฉพาะการจัดการศึกษาในระดับปริญญาตรี วิชัช ดันศิริ (2544 : 31) กล่าวว่า เป็นการศึกษาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ความสามารถในสาขาวิชาชีพต่างๆ ในระดับสูง โดยเฉพาะการประยุกต์ทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติ การริเริ่มพัฒนาทั้งทางวิชาการและวิชาชีพ การริเริ่มการพัฒนาประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม รวมทั้งการส่งเสริมบทบาทของประเทศในประชาคมโลก แต่การจัดการศึกษาให้เกิดผลดังกล่าวจะไม่สามารถเป็นไปได้เลยหากผู้เรียนไม่มีความพร้อมทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ ซึ่งเกี่ยวข้องกับอัตมโนทัศน์ของบุคคลด้วยอย่างเต็มที่

นอกจากนี้ การศึกษาในระดับอุดมศึกษา ถือเป็นการศึกษาระดับสูงสุดที่ผู้เรียนมีความมุ่งหวังเพื่อหาวิชาชีพใส่ตน อันจะส่งผลต่อไปในการประกอบอาชีพตามความถนัดและความสอดคล้องกับความรู้ความสามารถในวิชาชีพที่เลือกศึกษา ลักษณะมุ่งอนาคตจะเป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่มีความสำคัญสำหรับเยาวชนที่ศึกษาในระดับอุดมศึกษา ซึ่งเฮคอนเซน (สมจิตต์ เพิ่มพูน. 2533 : 47 ; อ้างอิงจาก Heckhausen. 1967) กล่าวถึงลักษณะมุ่งอนาคตว่าเป็นการตั้งเป้าหมายในระยะยาวของการทำงาน การคาดการณ์ไกล การวางแผนระยะยาว การมองผลที่จะส่งไปยังอนาคต รู้จักอดได้รอได้ ผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตอยู่ในระดับสูง จะมีความมุ่งมั่นพยายามที่จะทำให้เกิดความสำเร็จในสิ่งที่ตนมุ่งหวัง ขณะเดียวกันจะทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี และมีการรับรู้ตนเองที่ดีด้วย สอดคล้องกับทฤษฎีทางจิตวิทยาของ Carl Rogers (ผ่องพรรณ ติปัญญา. 2518 ; อ้างอิงจาก Carl Rogers. 1972) กล่าวว่า การตั้งเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายในชีวิตนี้ ส่วนหนึ่งมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อตนเองหรืออัตมโนทัศน์ เนื่องจากอัตมโนทัศน์เป็นตัวกระตุ้นให้พฤติกรรมของบุคคลแสดงออกมา และเป็นหัวใจสำคัญในการปรับตัวทางสังคมซึ่งจะส่งผลต่อการตั้งจุดมุ่งหมายในชีวิต ถ้าเด็กมีความคิดเห็นต่อตนเองในด้านดีก็จะมีปรับตัวทางสังคมที่ดี และมีการวางแผนหรือตั้งจุดมุ่งหมายในชีวิตได้เป็นอย่างดีกว่าเด็กที่มีอัตมโนทัศน์ในด้านไม่ดี

จากการที่ผู้ศึกษาวิจัยทำการสำรวจปัญหาและความต้องการของนักศึกษามหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ คณะพยาบาลศาสตร์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ และสวัสดิการสังคม คณะศิลปศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะกายภาพบำบัด คณะเภสัชศาสตร์ คณะเทคนิคการแพทย์ คณะบริหารธุรกิจ และคณะสาธารณสุข

ศาสตร์และสิ่งแวดล้อม รวมจำนวน 300 คน โดยใช้ข้อคำถาม 3 ข้อ ได้แก่ 1) ท่านมีข้อดีเรื่องใดบ้าง 2) ท่านมีข้อเสียเรื่องใดบ้าง และ 3) ท่านต้องการจะปรับปรุงข้อเสียในตัวเองอย่างไรบ้าง ผลปรากฏว่า นักศึกษากล่าวถึงข้อดีของตนเองในลักษณะมีความจริงใจ เป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 62.75 รองลงมา คือ มินิสัยร่าเริง สนุกสนาน ร้อยละ 48.23 สำหรับข้อเสียของตนเองส่วนใหญ่มีข้อเสียในเรื่อง คิดว่าตนเองไม่มีความสามารถทางการเรียน ยังมีผลการเรียนที่ต่ำกว่าที่คาดหวังไว้ ร้อยละ 67.91 รองลงมาได้แก่ ไม่พึงพอใจในสภาพร่างกายของตนเอง เช่น อ้วนไป รูปร่างหน้าตาไม่ดี เพื่อนไม่ค่อยชอบ ร้อยละ 31.58 สำหรับการปรับปรุงข้อเสียของตนเอง นักศึกษาส่วนใหญ่ ตอบว่าต้องการปรับปรุงเรื่องความสามารถทางการเรียน ร้อยละ 60.59 รองลงมาคือ การปฏิบัติตัวให้เข้ากับกลุ่มเพื่อนได้ การกล้าแสดงออก การเข้าหาอาจารย์ ร้อยละ 36.72

จากผลการสำรวจปัญหาและความต้องการของนักศึกษา น่าจะสรุปได้ว่า นักศึกษามีปัญหาเรื่องอัตมโนทัศน์ ดังนี้ ด้านร่างกาย คือ การประเมินตนเองเกี่ยวกับลักษณะทางร่างกาย ความสมบูรณ์ของสุขภาพ มีเสน่ห์ดึงดูดใจ รวมทั้งการรับรู้การที่บุคคลอื่นมองตนเองด้านความสามารถ คือ การประเมินตนเองเกี่ยวกับทักษะความสนใจในกิจกรรมต่างๆ ที่ตนเองสามารถทำได้ และด้านสังคม คือ การประเมินตนเองเมื่อมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ (สกุณา ถาวรกาญจน์. 2543 : 7) ซึ่งในการเรียนในระดับอุดมศึกษา นักศึกษาควรมีอัตมโนทัศน์ที่ดี จึงจะประสบความสำเร็จในการเรียน

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ครอบครัว และสิ่งแวดล้อมทางการเรียน กับอัตมโนทัศน์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านส่วนตัว ครอบครัว และสิ่งแวดล้อมทางการเรียน ที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์อัตมโนทัศน์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ฝ่ายแนะแนวและให้คำปรึกษา และผู้เกี่ยวข้องในการดูแลนักศึกษา ในการจัดโครงการหรือกิจกรรมเพื่อส่งเสริมอรรถประโยชน์ของนักศึกษาได้อย่างเหมาะสม
2. การศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะเป็นแนวทาง และ/หรือ เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการหาวิธีการพัฒนาหรือปรับเปลี่ยนอรรถประโยชน์ของนักศึกษาในโอกาสต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ปีการศึกษา 2546 ในมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งมีทั้งหมด 9 คณะวิชา มีนักศึกษาทั้งหมด จำนวน 6,811 คน เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 2,186 คน นักศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 1,609 คน นักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 1,366 คน นักศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 1,118 คน และเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 5 คณะเภสัชศาสตร์ รวมทั้งนักศึกษาที่ยังไม่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรอีก จำนวน 532 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ปีการศึกษา 2546 ในมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 378 คน เป็นนักศึกษาคณะต่างๆ ทั้ง 9 คณะวิชา ประกอบด้วย นักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 121 คน นักศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 91 คน นักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 74 คน นักศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 64 คน และนักศึกษาชั้นปีที่ 5 คณะเภสัชศาสตร์ รวมทั้งนักศึกษาที่ยังไม่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร จำนวน 28 คน ซึ่งเชื่อถือได้ร้อยละ 95 (Yamane, 1967 : 886) ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากประชากร โดยใช้คณะวิชาและชั้นปีเป็นชั้น (Strata)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1 ปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่

3.1.1.1 อายุ

3.1.1.2 ชั้นปี ได้แก่ ชั้นปีที่ 1 – 5

3.1.1.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.1.1.4 ลักษณะมุ่งอนาคต

3.1.2 ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่

3.1.2.1 สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับสมาชิกในครอบครัว

3.1.2.2 ความคาดหวังของผู้ปกครอง

3.1.3 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน ได้แก่

3.1.3.1 สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์

3.1.3.2 สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ อัตมโนทัศน์ของนักศึกษา จำแนกเป็น

3.2.1 ด้านร่างกาย

3.2.2 ด้านความสามารถ

3.2.3 ด้านสังคม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. อัตมโนทัศน์ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด ความคิดเห็น ค่านิยม หรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อตนเองทั้งในทางดีและไม่ดี ซึ่งเป็นผลมาจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่บุคคลได้รับและมีความสัมพันธ์กับสังคมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้จากการประเมินโดยใช้แบบวัดอัตมโนทัศน์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการศึกษาแบบวัดอัตมโนทัศน์หลายมิติ Multidimension Self Concept Scale (MSCS) ฉบับที่ปรับเป็นภาษาไทยของสกุณา ถาวรกาญจน์ เป็นการให้บุคคลประเมินตนเองใน 3 ด้าน คือ

1.1 ด้านร่างกาย (Physical) หมายถึง การประเมินตนเองเกี่ยวกับลักษณะร่างกาย ความสมบูรณ์ของสุขภาพ มีเส้นหัดึงดูใจหรือไม่ รวมทั้งเป็นการรับรู้การที่บุคคลอื่นมองตนเอง

1.2 ด้านความสามารถ (Competence) หมายถึง การประเมินตนเองเกี่ยวกับทักษะความสนใจในกิจกรรมต่างๆ ที่ตนเองสามารถทำได้

1.3 ด้านสังคม (Social) หมายถึง การประเมินตนเองเมื่อมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ

2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับอัตมโนทัศน์ของนักศึกษา หมายถึง สิ่งส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักศึกษา ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ปัจจัยด้านส่วนตัว

2.1.1 อายุ ได้แก่ อายุของนักศึกษา นับจำนวนปีเกิดตามปฏิทินจนถึงวันเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1.2 ชั้นปี ได้แก่ สถานภาพของนักศึกษาขณะศึกษาในปัจจุบัน ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ชั้นปี คือ ชั้นปีที่ 1 – 4 สำหรับนักศึกษาทั่วไปทุกคน และชั้นปีที่ 5 สำหรับนักศึกษาคณะเภสัชศาสตร์ตามหลักสูตรการศึกษา และนักศึกษาคณะอื่นๆ ที่ยังไม่สำเร็จการศึกษาตามที่หลักสูตรกำหนด โดยสังเกตจากรหัสประจำตัวนักศึกษา รหัส 46XXXX หมายถึง นักศึกษาชั้นปีที่ 1 รหัส 42XXXX ลงมาจนถึงรหัส 39XXXX หมายถึง นักศึกษาชั้นปีที่ 5

2.1.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถในการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ วัดได้จากคะแนนเฉลี่ยสะสม (GPA) ของภาคการศึกษาล่าสุด สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ซึ่งยังไม่มีผลคะแนน อนุโลมให้ใช้คะแนนเฉลี่ยสะสมของระดับการศึกษาก่อนเข้าศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย

2.1.4 ลักษณะมุ่งอนาคต หมายถึง ความสามารถของนักศึกษาในการคาดการณ์ การวางแผนตามความต้องการของนักศึกษาเองอย่างรอบคอบ มีความเพียรพยายามต่อสู้กับอุปสรรคโดยมุ่งที่จะให้เกิดความสำเร็จทางการเรียนและชีวิตในอนาคต

2.2 ปัจจัยด้านครอบครัว

2.2.1 สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับสมาชิกในครอบครัว หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้ปกครองปฏิบัติต่อนักศึกษา และพฤติกรรมที่นักศึกษาปฏิบัติต่อผู้ปกครองและสมาชิกในครอบครัว เพื่อทำให้มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.2.1.1 พฤติกรรมที่ผู้ปกครองปฏิบัติต่อนักศึกษา ได้แก่ ให้ความรัก ความห่วงใยต่อนักศึกษา ให้กำลังใจและไว้วางใจในการทำกิจกรรมของนักศึกษา เป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำทั้งในด้านการเรียนและด้านส่วนตัวกับนักศึกษา

2.2.1.2 พฤติกรรมที่นักศึกษาปฏิบัติต่อผู้ปกครอง ได้แก่ การแสดงความรักและเคารพของนักศึกษาที่มีต่อผู้ปกครอง การเชื่อฟัง การช่วยเหลืองานที่ผู้ปกครองมอบหมายให้ทำด้วยความเต็มใจ ยอมรับกฎระเบียบภายในครอบครัว การทำกิจกรรมร่วมกับสมาชิกในครอบครัว การขอคำแนะนำและการขอให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและรับรู้เรื่องราวต่างๆ ในการเรียน รวมถึงการทำกิจกรรมของนักศึกษา ไม่ทำให้ผู้ปกครองเสียใจ

2.2.2 ความคาดหวังของผู้ปกครอง หมายถึง ความต้องการของผู้ปกครองที่หวังให้นักศึกษาปฏิบัติตามโดยมุ่งให้นักศึกษาประสบความสำเร็จในการเรียน ได้แก่ สำเร็จการศึกษา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ขยันหมั่นเพียร มีอาชีพที่ดี หน้าที่การงานที่ดี และมีชื่อเสียง

2.3 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน หมายถึง สภาพการณ์ทางการเรียนทั้งในและนอกห้องเรียนที่มีผลต่อการรับรู้ตนเองของนักศึกษา ประกอบด้วย

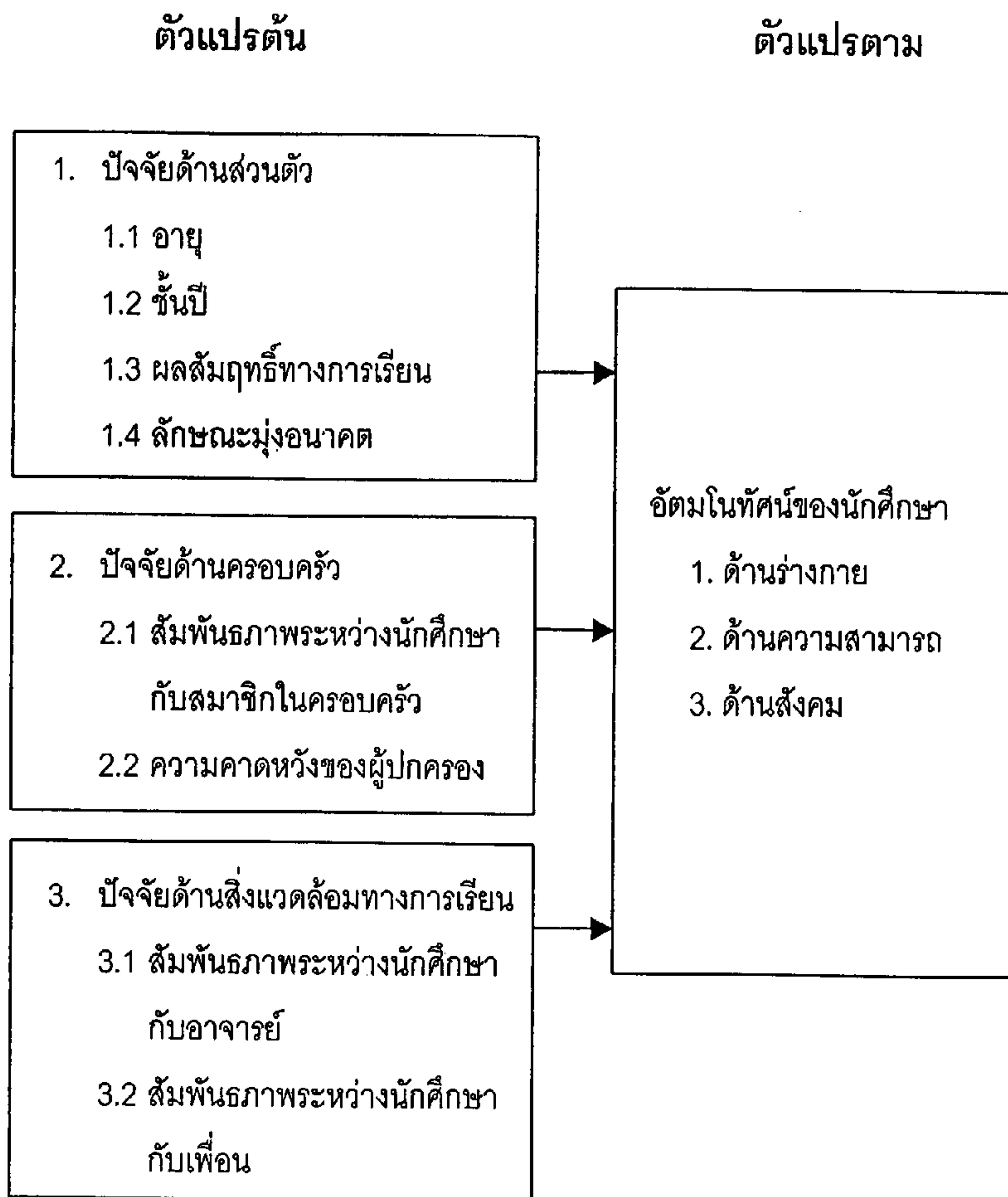
2.3.1 สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ หมายถึง พฤติกรรมที่อาจารย์ปฏิบัติต่อนักศึกษา และนักศึกษาปฏิบัติต่ออาจารย์ทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.3.1.1 พฤติกรรมที่อาจารย์ปฏิบัติต่อนักศึกษา ทั้งในและนอกห้องเรียน ได้แก่ ให้ความสนใจนักศึกษา สร้างความสัมพันธ์ที่ดีที่ทำให้นักศึกษารู้สึกเป็นกันเอง ปฏิบัติและวางตัวเหมาะสมกับอาชีพ ให้ความรักความเอาใจใส่ ให้คำปรึกษาชี้แนะแก่นักศึกษาทั้งในด้านการเรียน และด้านส่วนตัวที่นักศึกษามาขอคำปรึกษา

2.3.1.2 พฤติกรรมที่นักศึกษาปฏิบัติต่ออาจารย์ ทั้งในและนอกห้องเรียน ได้แก่ การให้ความเคารพนับถือ เชื่อฟังในอาจารย์ผู้สอน และซักถามอาจารย์เมื่อมีข้อสงสัยทั้งด้านการเรียนและด้านส่วนตัว

2.3.2 สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อน หมายถึง พฤติกรรมที่นักศึกษาและเพื่อนปฏิบัติต่อกันด้านการเรียน ส่วนตัว ทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ได้แก่ การช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน มีความใกล้ชิดห่วงใยสนิทสนมซึ่งกันและกัน การทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันในกลุ่มเพื่อนด้วยความรักและความสามัคคี

กรอบแนวคิด

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน มีความสัมพันธ์กับอัตมโนทัศน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

2. ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อ ดังต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอัตมโนทัศน์
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอัตมโนทัศน์
 - 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอัตมโนทัศน์
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
 - 2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
 - 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอัตมโนทัศน์

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอัตมโนทัศน์

1.1.1 ความหมายของอัตมโนทัศน์ ✓

อัตมโนทัศน์ หรือตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า Self-concept มีผู้ให้ความหมายไว้อย่างมากมาย ดังนี้

พรวณทิพย์ แกะนันท (2516 : 65-66) อธิบายว่า อัตมโนทัศน์ เป็นสิ่งที่ปฏิรูปมาจากประสบการณ์และสิ่งแวดล้อม เมื่อประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงได้ อัตมโนทัศน์จึงควรเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ องค์ประกอบที่ทำให้อัตมโนทัศน์เปลี่ยนแปลงได้แก่

1) สังคมที่เขาอาศัยอยู่ การเป็นที่ยอมรับหรือไม่ยอมรับจากสังคมที่เขาอาศัยอยู่นั้น มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงอัตมโนทัศน์ของบุคคลได้ทั้งในทางที่ดีขึ้นหรือด้อยลง

2) ผู้ที่ใกล้ชิดและมีอิทธิพลเหนือพัฒนาการของบุคคลนั้น เช่น บิดา มารดา ครู ญาติหรือเพื่อนสนิท ความไว้วางใจ ความเชื่อ ทศนคติที่คนเหล่านั้นมีต่อบุคคลนั้น มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงอัตมโนทัศน์ของบุคคลนั้นได้

3) อัตมโนทัศน์ในอุดมคติ (Ideal Self-Concept) หมายถึง ความนึกคิด ทศนคติเกี่ยวกับตนเองตามที่บุคคลนั้นปรารถนาจะเป็น บุคคลจะตั้งอัตมโนทัศน์ในอุดมคติ

เอาไว้ แล้วพยายามเปลี่ยนตัวเองให้เป็นอย่างที่ตั้งปณิธานเอาไว้ ถ้าทำได้อัตมโนทัศน์เขาก็จะดีขึ้น ถ้าทำไม่ได้ก็จะเกิดท้อถอย รู้สึกว่าตนเองไม่มีคุณค่า ทำให้อัตมโนทัศน์ด้อยลง

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 208-209) สรุปแนวคิดของนักจิตวิทยาในเรื่องอัตมโนทัศน์ไว้ว่า อัตมโนทัศน์ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลเกี่ยวกับตนเองทั้งทางสภาพร่างกายและจิตใจ ได้แก่ บุคลิกลักษณะ รูปร่างหน้าตา อารมณ์ ความรู้สึก คนที่มีอัตมโนทัศน์ดีหรือทางบวก มักเกิดความมั่นใจในตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความกล้าในการแสดงความสามารถ แต่ถ้ามีมากเกินไปมักจะเป็นคนขี้โม้ ขี้คุย มักกล่าวยกตนข่มท่านบ่อยครั้ง และมักดูถูกความสามารถของคนอื่นว่าด้อยกว่าตน สำหรับคนที่มีอัตมโนทัศน์ไม่ดีหรือในทางลบ มักไม่เชื่อมั่นในตนเอง ไม่กล้าแสดงความสามารถในตนเองเมื่ออยู่ต่อหน้าคนอื่น ถ้ามีมากเกินไป มักจะเป็นคนที่ดูถูกตนเอง คิดว่าตนเองมีปมด้อย มีการถ่อมตัว และเกรงกลัวหรือยอมทำตามผู้อื่นโดยเฉพาะคนที่มีลักษณะเก่งกว่าเขา โดยทั่วไปบุคคลมักมีอัตมโนทัศน์เป็น 2 รูปแบบ คือ

- 1) การมีอัตมโนทัศน์ที่ถูกต้องตรงกับความเป็นจริง (Real Self-Concept)
- 2) การมีอัตมโนทัศน์ตามอุดมคติ (Idea Self)

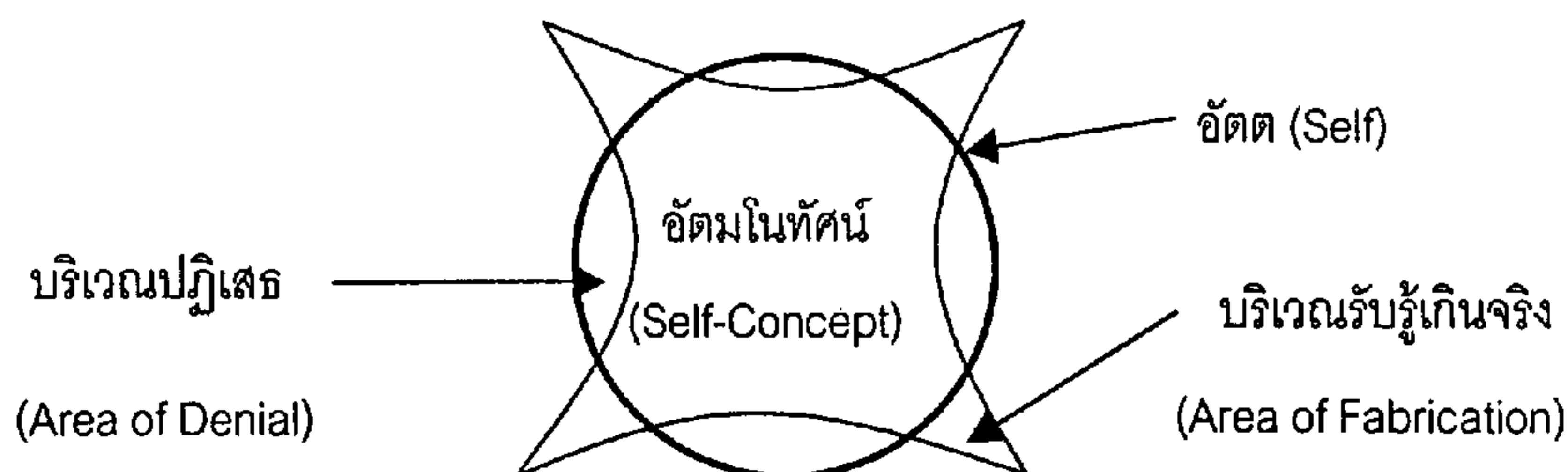
คนที่มีอัตมโนทัศน์ที่ถูกต้องและเหมาะสมคือ คนที่มีอัตมโนทัศน์ที่ถูกต้องตรงกับความเป็นจริงสอดคล้องกัน หรือเช่นเดียวกับอัตมโนทัศน์ในอุดมคตินั้นเอง

สุริน คล้ายรามัญ (2528 : 10) กล่าวว่า อัตมโนทัศน์เป็นความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อตนเองทั้งในด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมที่บุคคลได้รับหรือเกี่ยวข้องทำให้เกิดการรับรู้เกี่ยวกับตัวเอง ความรู้สึกที่มีต่อตนเองของบุคคลนี้ ไม่จำเป็นจะต้องเหมือนกับผู้อื่นรู้สึกต่อตน ความรู้สึกความเข้าใจ และความรู้สึกของคนที่เข้าใจว่าตนเองเป็นเช่นนั้น เพราะบุคคลอาจจะมีความคิดเห็นหรือรับรู้เกี่ยวกับตนเองที่ไม่ตรงกับความเป็นจริงได้

พรณี ชูทัย เจนจิต (2528 : 182) ให้ความหมายว่า อัตตา (Self) และ จิตรู้สำนึก (Ego) มีความหมายในลักษณะที่เป็นเจตคติ ความรู้สึก ความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อตนเองทั้งด้านร่างกายและจิตใจ เป็นสิ่งที่เกิดจากการสะสมประสบการณ์ในการเรียนรู้ที่ผ่านมามาตั้งแต่อดีต มีผลต่อการปรับตัวและกำหนดพฤติกรรมของบุคคล

แม็คเดวิด และ ฮารารี (พรณี ช. เจนจิต. 2534 : 180 ; อ้างอิงจาก Mc David & Harari. n.d.) ได้แยกและเปรียบเทียบความหมายระหว่างคำว่า "อัตต" กับ "อัตมโนทัศน์" ไว้ว่า อัตต คือ ส่วนรวมของบุคคลทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ และความรู้สึกต่างๆ ส่วนอัตมโนทัศน์ คือ โครงสร้างของการรับรู้ที่บุคคลมีต่อ"อัตต" อันเป็นผลมาจากประสบการณ์ทั้ง

ในอดีตและปัจจุบัน และได้เสนอแผนภาพเกี่ยวกับ “อัตต” และ “อัตมโนทัศน์” ไว้ดังนี้

ภาพประกอบ 1 การเปรียบเทียบ “อัตต” กับ “อัตมโนทัศน์”

ที่มา : พรรณี ข. เจนจิต. (2534). จิตวิทยาการเรียนรู้การสอน. หน้า 180. กรุงเทพฯ : บริษัท
ต้นอ้อ แกรมมี จำกัด.

จากภาพ ส่วนวงกลมคือส่วนที่เป็น “อัตต” ทั้งหมดของบุคคล ส่วนของสี่เหลี่ยมคือส่วนของ “อัตมโนทัศน์” บริเวณปฏิเสธ (Area of Denial) คือส่วนของ อัตต ที่ อัตมโนทัศน์รู้ไม่ได้หรือไม่ยอมรับ อาจเป็นได้ทั้งลักษณะที่ดีและไม่ดี และบริเวณรับรู้เกินจริง (Area of Fabrication) คือ ส่วนของอัตมโนทัศน์ที่รับรู้เกิน อัตต ที่เป็นจริง อาจจะเป็นได้ทั้งลักษณะที่ดีและไม่ดีเช่นเดียวกัน บริเวณรับรู้เกินจริงก่อให้เกิดการรับรู้อย่างผิดๆ และบิดเบือนการรับรู้ได้ ดังนั้น อัตมโนทัศน์จึงไม่จำเป็นต้องตรงกับอัตตที่แท้จริงเสมอไป

✓ ทิศนา แชมมณี (2536 : 26) กล่าวว่า อัตมโนทัศน์เป็นผลมาจากการรับรู้ของตนที่มีต่อตนเอง เช่น การรับรู้ว่าเป็นคนอย่างไร มีความสามารถอะไร มีปัญหาหรือปมด้อยอะไร เป็นต้น ความเชื่อ ความรู้สึก และความคิดเห็นต่างๆ เกี่ยวกับตนเองที่รวมกันนี้จะเป็นเครื่องบ่งชี้หรือตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคลนั้น

รอเจอร์ส (ศรีเวื่อน แก้วกังวาล. 2539 : 123 ; อ้างอิงจาก Rogers. n.d.) กล่าวถึง Self-concept ในทฤษฎีตัวตนว่าหมายถึงตนที่ตนมองเห็น คือภาพของตนที่เห็นเองว่าตนเป็นคนอย่างไร คือใคร มีความรู้ความสามารถลักษณะเฉพาะตนอย่างไร เช่น คนสวย คนเก่ง คนขี้อาย คนสรว้อยเศร้า ฯลฯ โดยทั่วไปคนรับรู้มองเห็นตนเองหลายแง่มุมอาจไม่ตรงกับข้อเท็จจริงหรือภาพที่คนอื่นเห็น เช่น คนที่ชอบเอาวัดเอาเปรียบผู้อื่นอาจไม่นึกว่าตนเองเป็นบุคคลประเภทนั้น

✓ ซิลเวอร์แมน (เสาวนีย์ บุญสูง. 2542 : 5 ; อ้างอิงจาก Silverman. 1971) กล่าวว่า อัตมโนทัศน์เป็นการคิดเกี่ยวกับตนเองในลักษณะต่างๆ ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์เก่า เป็นสิ่งที่แสดงบุคลิกภาพว่าจะเป็นคนเช่นไร อัตมโนทัศน์ของแต่ละบุคคลสามารถที่จะ

เชื่อมโยงกับอัตมโนทัศน์ของบุคคลอื่นที่เหมือนกันได้ จึงทำให้บุคคลนั้นปรับตัวให้เข้ากับสภาพสังคมที่อาศัยอยู่ได้ ในทางตรงกันข้าม ถ้าบุคคลใดไม่สามารถเชื่อมโยงอัตมโนทัศน์ของตนเองให้เข้ากับบุคคลอื่นได้จะทำให้บุคคลนั้นไม่สามารถปรับตัวได้

โรมี (เสาวนีย์ บุญสูง. 2542 : 8 ; อ้างอิงจาก มยุรี สิงโกราช. 2536) ได้ให้ความหมายอัตมโนทัศน์ไว้ว่า เป็นการรับรู้สิ่งต่างๆ ซึ่งถูกจัดให้เป็นระบบมากหรือน้อยเป็นผลมาจากการสังเกตตนเองทั้งในอดีตและปัจจุบัน มโนภาพแห่งตนเปรียบเหมือนแผนที่ที่บุคคลแต่ละคนใช้พิจารณาเพื่อเข้าใจตนเอง

กู๊ด (สกุณา ถาวรกาญจน์. 2543 : 13 ; อ้างอิงจาก Good. 1973) อธิบายว่าอัตมโนทัศน์ คือการรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับความสามารถ รูปร่างลักษณะ การกระทำกิจวัตรประจำวันของตนในฐานะที่เป็นบุคคลหนึ่ง

เกล (สกุณา ถาวรกาญจน์. 2543 : 13 ; อ้างอิงจาก Gale. 1975) กล่าวว่าอัตมโนทัศน์เป็นลักษณะที่สำคัญที่สุดของบุคลิกลักษณะหรือหัวใจของบุคลิกลักษณะ ซึ่งประกอบด้วยความคิดและความรู้สึกที่ทำให้บุคคลมีความตระหนักในความเป็นจริงที่เกี่ยวข้องกับตนเองก่อให้เกิดการมองตนเอง ซึ่งเป็นการมองตนเองทั้งด้านร่างกายและจิตใจ

เบิร์น (สกุณา ถาวรกาญจน์. 2543 : 14 ; อ้างอิงจาก Burns. 1979) ให้ความหมายไว้ว่า อัตมโนทัศน์ หมายถึงเจตคติส่วนบุคคลอันเกิดจากกระบวนการจิตวิทยาและสังคมวิทยาของแต่ละบุคคล อัตมโนทัศน์ของแต่ละบุคคลประกอบด้วยอัตมโนทัศน์ 3 ส่วน คือ อัตมโนทัศน์ตนอย่างที่เราคิดว่าตนเป็น (Cognised-self) อัตมโนทัศน์ตนอย่างที่เราคิดว่าคนอื่นมอง (Others-self) และอัตมโนทัศน์อย่างที่เราคิดอยากจะเป็น (Ideal-self) อัตมโนทัศน์ที่ปกติหมายถึงอัตมโนทัศน์ที่มีการรับรู้ของอัตมโนทัศน์ทั้ง 3 ส่วนสอดคล้องกัน

รอเจอร์ส (สกุณา ถาวรกาญจน์. 2543 : 12 ; อ้างอิงจาก Rogers. 1951) กล่าวว่า อัตมโนทัศน์เป็นการรับรู้สิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวกับตน เป็นการรับรู้ถึงบุคลิกลักษณะ ความสามารถของตน ความสัมพันธ์ของตนกับบุคคลอื่นและสิ่งแวดล้อม

เฮอร์ลิค (พรรณวดี จันทราช. 2544 : 11 ; อ้างอิงจาก Hurlock. 1964) ได้กล่าวถึงอัตมโนทัศน์ว่า เป็นการรับรู้ตนเองทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ด้านร่างกายรับรู้เกี่ยวกับรูปร่างหน้าตาสุขภาพ ส่วนด้านจิตใจเป็นการรับรู้ความรู้สึกนึกคิด รับรู้การปรับตัว ความเชื่อมั่นในตนเอง และอารมณ์ของตนเอง ซึ่งในแต่ละคนนั้นอาจจะตรงหรือไม่ตรงกับความเป็นจริงก็ได้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ของบุคคลนั้นกับอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมที่เขาอยู่ด้วย

แมคโดแนล (ปริศนา เกตรา. 2544 : 65 ; อ้างอิงจาก McDonald. 1962) กล่าว

ว่า อัตมโนทัศน์เป็นกลุ่มของคุณลักษณะที่ตนเองสังเกตเห็นเอง หรือรู้สึกว่าเป็นอย่างนั้นในสถานการณ์ต่างๆ กัน ดังนั้น บุคคลจะคิดว่าตนเองมีลักษณะเช่นไรย่อมขึ้นอยู่กับรากฐานของประสบการณ์และความสัมพันธ์ของตนกับสิ่งแวดล้อมในขณะนั้น ซึ่งจะก่อให้เกิดความพอใจ และความไม่พอใจในตนเองขึ้น อัตมโนทัศน์นี้จะเปลี่ยนแปลงไปได้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์และการปฏิสัมพันธ์(Interaction) กับคนอื่น ๆ

กล่าวโดยสรุปได้ว่า อัตมโนทัศน์ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด ความคิดเห็น ค่านิยม หรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อตนเองในด้านต่างๆ เป็นการรับรู้ตนเองทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ อันเป็นผลมาจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา มีทั้งอัตมโนทัศน์ที่ดีและไม่ดีขึ้นอยู่กับ การรับรู้ตนเองในสถานการณ์แต่ละขณะ ซึ่งจะมีผลต่อความสามารถในการปรับตัว พฤติกรรมและบุคลิกภาพของบุคคลนั้น

✓ 1.1.2 ประเภทของอัตมโนทัศน์

ซูซีย์ สมิททิกอร์ (2530 : 67) แบ่งอัตมโนทัศน์ตามทิศทางของความรู้สึกต่อตนเองเป็น 2 ลักษณะ คือ อัตมโนทัศน์ทางบวก และ อัตมโนทัศน์ทางลบ

1. อัตมโนทัศน์ทางบวก (Positive Self-Concept) เป็นความรู้สึกต่อตนเองในทางที่ดี เช่น คิดว่าตนเองเป็นคนมีความสามารถ ชัยชนะแห่ง เป็นต้น

2. อัตมโนทัศน์ทางลบ (Negative Self-Concept) เป็นความรู้สึกต่อตนเองในทางไม่ดี เช่น คิดว่าตนเองเป็นคนไม่มีคุณค่า ไม่เป็นที่ต้องการและยอมรับของใครๆ มีสติปัญญาต่ำ เกียจคร้าน เป็นต้น

โรเจอร์ส (พรณี ซูซีย์ เจนจิต. 2528 : 183 ; อ้างอิงจาก Rogers. n.d.) เสนอทฤษฎีของอัตมโนทัศน์ว่า แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่หนึ่งเรียกว่า "I" เป็นส่วนของตัวบุคคลที่เป็นผู้กระทำ และส่วนที่สองเรียกว่า "Me" เป็นส่วนของบุคคลที่เป็นผู้ถูกกระทำ ซึ่งทำให้บุคคลประเมินตนเองเป็นอัตมโนทัศน์ 2 ลักษณะ คือ

1. Real Self-Concept เป็นอัตมโนทัศน์ที่บุคคลรับรู้ตนเองอย่างตรงตามสภาพความเป็นจริง คือ ตรงตามที่ตนเองเข้าใจ การรับรู้ของตนเองนี้เกิดจากการประเมินความคิดเห็นของบุคคลอื่นที่มีต่อตนเองและเกิดจากการประเมินการกระทำของตนเอง

2. Ideal Self-Concept เป็นอัตมโนทัศน์ที่บุคคลปรารถนาที่จะเป็นไปตามอุดมคติ รวมทั้งเป็นความรู้สึกที่อยากปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตนเอง ซึ่งเกิดจากความปรารถนาของตนเอง และเกิดจากความปรารถนาของผู้อื่นอยากให้เป็น

พิทท์ (ลำนาวี เรืองยศ. 2535 : 11 ; อ้างอิงจาก Fitt. n.d.) ได้แบ่งอัตมโนทัศน์ไว้เป็น 2 ประเภท และแต่ละประเภทจำแนกเป็นด้านต่างๆ ดังนี้

1. พิจารณาโดยใช้ตนเองเป็นเกณฑ์ ประกอบด้วย

1.1 อัตมโนทัศน์ด้านความเป็นเอกลักษณ์ หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองว่าเป็นอย่างไร เป็นการพิจารณาอัตมโนทัศน์ที่เกี่ยวกับคำถามว่า "ฉันเป็นอะไร"

1.2 อัตมโนทัศน์ด้านความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกเกี่ยวกับการยอมรับในตนเอง เป็นการพิจารณาอัตมโนทัศน์ที่เกี่ยวกับคำถามที่ว่า "ฉันรู้สึกเกี่ยวกับตนเองอย่างไร"

1.3 อัตมโนทัศน์ด้านพฤติกรรม หมายถึง การรับรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติในเรื่องต่างๆ ของตนเอง เป็นการพิจารณาอัตมโนทัศน์ด้านที่เกี่ยวกับคำถามว่า "ฉันประพฤติอย่างไร"

2. พิจารณาโดยใช้ผู้อื่นเป็นเกณฑ์ ประกอบด้วย

2.1 อัตมโนทัศน์ด้านร่างกาย หมายถึง ความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อตนเองเกี่ยวกับรูปร่างลักษณะของร่างกาย เรื่องเพศ สุขภาพ ความสามารถ และทักษะ

2.2 อัตมโนทัศน์ด้านศีลธรรมจรรยา หมายถึง ความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อตนเองเกี่ยวกับคุณค่าทางศีลธรรม ความรู้สึกเกี่ยวกับการเป็นคนดีหรือคนเลว ความสัมพันธ์ที่มีต่อศาสนา ความพึงพอใจในศาสนาของตน

2.3 อัตมโนทัศน์ด้านส่วนตัว หมายถึง ความคิดเห็นของบุคคลเกี่ยวกับคุณค่าของตนเอง ความรู้สึกมั่นใจในตนเอง ประเมินค่าบุคลิกภาพของตน โดยไม่รวมลักษณะทางด้านร่างกายและความสัมพันธ์กับผู้อื่น

2.4 อัตมโนทัศน์ด้านครอบครัว หมายถึง ความรู้สึกในคุณค่า ความพอใจในฐานะที่ตนเองเป็นสมาชิกคนหนึ่งของครอบครัว เป็นการแสดงถึงการรับรู้ตนเองว่า ใกล้ชิดหรือห่างเหินจากครอบครัว

2.5 อัตมโนทัศน์ด้านสังคม หมายถึง ความคิดเห็นที่มีต่อตนเองเกี่ยวกับความมั่นใจ และความเชื่อมั่นในการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น

✓ จะเห็นได้ว่า มีนักการศึกษาแบ่งประเภทของอัตมโนทัศน์ไว้แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับมุมมองของแต่ละท่าน ซึ่งสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะแบ่งประเภทของอัตมโนทัศน์ เป็น 2 ลักษณะ คือ อัตมโนทัศน์ในทางบวก (Positive Self-Concept) และอัตมโนทัศน์ในทางลบ (Negative Self-Concept) ซึ่งได้จากการประเมินตนเองในด้านต่างๆ 3 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านความสามารถ และด้านสังคม

✓1.1.3 ความสำคัญของอัตมโนทัศน์

แมคแคนเลส (เสาวลักษณ์ ศรีดาเกษ. 2538 : 16 ; อ้างอิงจาก McCandless. 1967) กล่าวถึงความสำคัญของอัตมโนทัศน์ว่า คนที่มีอัตมโนทัศน์ในทางบวกจะมีลักษณะอุปนิสัยที่พึงประสงค์ มีความวิตกกังวลต่ำ สามารถปรับตัวได้ดี มีความอยากรู้อยากเห็น และมีความสัมพันธ์ในกลุ่มดี จะมีความซื่อสัตย์ต่อตนเองมากกว่าบุคคลที่มีอัตมโนทัศน์ในทางลบ และจะใช้วิธีการป้องกันตนเองน้อย

พรณี ชูทัย เจนจิต (2538 : 3) กล่าวว่า ถ้าบุคคลมีอัตมโนทัศน์ต่อตนเองในทางบวก มองเห็นคุณค่าในตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเองในทางบวก เขาจะประพฤติปฏิบัติต่อคนอื่นอย่างทัดเทียมกับตน เห็นคุณค่าในผู้อื่น เมื่อตนมีความรู้สึกเช่นนี้ให้กับผู้อื่น เขาก็จะได้รับการปฏิบัติตอบเช่นเดียวกัน ในทางตรงข้าม ถ้าบุคคลมีอัตมโนทัศน์ในทางลบ มองเห็นตนเองต่ำต้อย ดูถูกตนเอง ไม่เห็นคุณค่าในตนเอง เขามักจะมีความรู้สึกเช่นเดียวกันนี้ให้กับผู้อื่น ผลที่ตามมาคือความขัดแย้ง ผู้อื่นไม่ชอบ การที่คนเราจะมีความรู้สึกที่ตนเองเป็นที่ชอบพอของผู้อื่น มีพฤติกรรมที่พึงปรารถนาได้รับการยอมรับหรือประสบผลสำเร็จ สิ่งสำคัญคือจากประสบการณ์ที่ได้รับจากผู้อื่น

พรณี ชูทัย เจนจิต (2538 : 15) กล่าวถึงความสำคัญของอัตมโนทัศน์ต่อความสำเร็จในการเรียนว่า เด็กที่มีอัตมโนทัศน์ในทางบวก รู้ว่าตนเองเป็นผู้มีความสามารถ มักจะเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จในการเรียน ในทางตรงกันข้าม เด็กที่มีอัตมโนทัศน์ในทางลบ มักเป็นผู้ที่ประสบความล้มเหลวในการเรียน ดังนั้น อัตมโนทัศน์จึงเป็นตัวที่แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการเรียน

สุธีรพันธ์ กรลักษณ์ (แพ่งศรี ราชพรหมมา. 2541 : 7 ; อ้างอิงจาก สุธีรพันธ์ กรลักษณ์. 2528) กล่าวสรุปว่า การทำความรู้จักตนเองต้องหมั่นตรวจพิจารณาตนเองถึงอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด การกระทำของตนเอง สนใจรับฟังความคิดเห็นและตรวจคำวิจารณ์ของบุคคลอื่นที่มีต่อตัวเราพอประมาณ แล้วหันกลับมาพิจารณาถึงตัวเราในแง่มุมเกี่ยวกับตัวเราที่เป็นจริงเป็นอย่างไร กับตัวเราที่ต้องการจะเป็นเป็นอย่างไร จะช่วยให้บุคคลเรียนรู้ตนเองได้ตามความเป็นจริงมากขึ้น ถ้ามองดูตนเองแล้วคิดว่าตนเองด้อยกว่าตัวตนที่เป็นอยู่ซึ่งจะทำให้บุคคลนั้นกลายเป็นคนที่มีปมด้อย แต่ถ้ามองดูตนเองแล้ว ประเมินค่าสูงกว่าตัวตนที่เป็นจริง ก็จะกลายเป็นคนหลงตัวเองไปในที่สุด

✓ สรุปได้ว่า อัตมโนทัศน์มีความสำคัญต่อพฤติกรรม ความสามารถในการปรับตัว บุคลิกภาพ และความสำเร็จของบุคคลเป็นอย่างยิ่ง และบุคคลที่มีอัตมโนทัศน์ที่ดี หรือ มีอัตมโนทัศน์ในทางบวกจะเป็นบุคคลที่มีความสุข มีบุคลิกภาพที่สมบูรณ์ สามารถปรับตัวอยู่

ท่ามกลางสิ่งแวดล้อมได้ดี

1.1.4 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับอัตมโนทัศน์

รอเจอร์ส (ศรีเรือน แก้วกังวาล. 2539 : 123-125 ; อ้างอิงจาก Rogers. n.d.)

พูดถึงตัวตนของบุคคล(Self) ว่าเป็นประสบการณ์เฉพาะตนของบุคคลหนึ่งบุคคลใดผสมปนกันเข้าเป็น 'ตัวตน' ของบุคคลนั้น (I หรือ Me หรือ Self) ซึ่งในทฤษฎีตัวตน (Self Theory) รอเจอร์ส กล่าวไว้ว่ามนุษย์ทุกคนมีตัวตน 3 แบบ ได้แก่

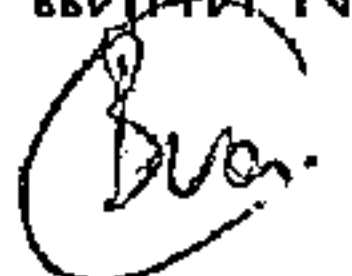
- 1) ตนที่ตนมองเห็น (Self Concept)
- 2) ตนตามที่เป็นจริง (Real Self)
- 3) ตนตามอุดมคติ (Ideal Self)

ตน ที่ตนมองเห็น คือภาพของตนที่เห็นเองว่าตนเป็นคนอย่างไร คือใคร มีความรู้ความสามารถลักษณะเฉพาะตนอย่างไร เช่น คนสวย คนเก่ง คนร่ำรวย คนมีชาติตระกูล คนต่ำต้อยวาสนา คนช่างพูด คนขี้อาย คนเก็บตัว คนเงิบ คนสรว้อยเศร้า ฯลฯ โดยทั่วไปคนรับรู้มองเห็นตนเองหลายแง่มุม อาจไม่ตรงกับข้อเท็จจริงหรือภาพที่คนอื่นเห็น เช่น คนที่ชอบเอารัดเอาเปรียบผู้อื่น อาจไม่เคยนึกเลยว่าตนเองเป็นบุคคลประเภทนั้น

ตน ตามที่เป็นจริง คือลักษณะตัวตนที่เป็นไปตามข้อเท็จจริง บ่อยครั้งที่ตนมองไม่เห็นข้อเท็จจริงของตน เพราะเป็นกรณีที่ทำให้รู้สึกเสียใจ เศร้าใจ ไม่เทียมหน้าเทียมตา กับบุคคลอื่นๆ รู้สึกผิดเป็นบาป ฯลฯ

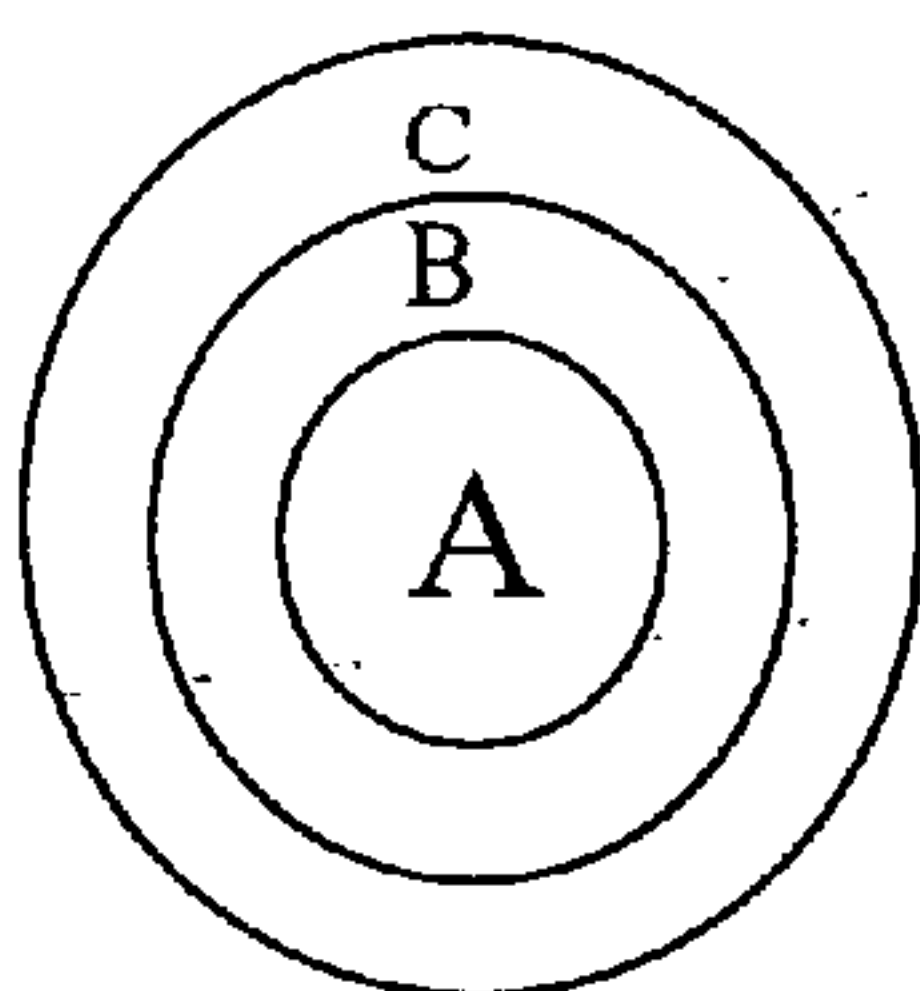
ตน ตามอุดมคติ คือตนที่อยากมีอยากเป็น แต่ยังมีไม่เป็นในสภาวะปัจจุบัน เช่น นาย ก เป็นคนขี้บรจรับจ้าง แต่นึกฝันอยากจะเป็นเศรษฐีมีคนขับรถให้ขี่ นาง ง ถูกสามีทอดทิ้งหวังจะมีครอบครัวอบอุ่นพร้อมหน้าสามีและลูก นางสาววนิดา เป็นคนชอบเก็บตัวแต่นึกอยากเป็นคนเก่งสังคม เข้าคนง่าย เป็นต้น

ถ้าตนที่ตนมองเห็นกับตนตามที่เป็นจริง มีความแตกต่างกันมากหรือมีข้อขัดแย้งกันมาก บุคคลนั้นก็มีแนวโน้มที่จะเป็นบุคคลก่อปัญหาให้แก่ตัวเองและผู้อื่น ในรายที่มีความแตกต่างกันรุนแรง เขาอาจเป็นโรคประสาท หรือ/และโรคจิตได้

 การปรับตัวตามที่ตนมองเห็นให้ตรงกับตนตามที่ตรงกับความเป็นจริง และตนตามอุดมคติในการดำเนินชีวิตประจำวัน อันได้แก่ ความมั่นคงของอารมณ์และบุคลิกภาพ การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีสมรรถภาพสูงในการประกอบภารกิจตามหน้าที่ ไม่ค่อยมีความวิตกกังวล ไม่ค่อยใช้กลไกในการป้องกันตัวเอง บุคคลเหล่านี้มักพัฒนาบุคลิกภาพของเขาไปสู่ความวัฒนะเสมอ นอกจากนี้แล้ว บุคคลที่มองเห็นตนเองตรงกับตนตามความเป็นจริง มักมอง

เห็นตนตามอุดมคติที่ค่อนข้างเป็นไปได้ ทำให้การดำเนินชีวิตของเขาเป็นไปอย่างมีความ มุ่งหวัง กระตือรือร้นและสนใจหวังอยู่เสมอ เขาจึงมีความพึงพอใจในตนเองอยู่มาก ซึ่งมักจะ นำไปสู่ความพึงพอใจในบุคคลอื่นอีกด้วย ส่วนบุคคลซึ่งสร้างภาพของตนตามอุดมคติทางไกล ตนตามที่เป็นจริงมักจะประสบความผิดหวังในตนเองและผู้อื่นอยู่เรื่อยไป ทำให้มองตนเองใน แง่ลบ มีเพื่อนน้อย คบหาสมาคมกับใครๆ ยาก บุคคลประเภทนี้มักมีข้อสับสนและขัดแย้งใน ตนเองกับผู้อื่นเป็นนิจ (พรรณวดี จันทราช. 2544 : 11-12 ; อ้างอิงจาก ธัญญะ บุปผเวส และ คณะ. 2534)

คอมป์และสติก(ปริศนา เกตรา. 2544 : 66-67 ; อ้างอิงจาก Combs and Snygg. 1959) อธิบายถึงความคิด การรับรู้ในความสามารถของบุคคล และทุกๆ สิ่งเกี่ยวกับ ตน โดยมีความเชื่อว่า บุคคลพยายามที่จะไปสู่ความสำเร็จในการปรับทัศนคติเกี่ยวกับตน เพื่อคงไว้ซึ่งสุขภาพจิตที่สมบูรณ์ บนพื้นฐานความต้องการนี้เอง การรับรู้เกี่ยวกับตนจึงมี อิทธิพลอย่างยิ่งในการอธิบายถึงพฤติกรรมของบุคคล โดยเชื่อว่าการแสดงออกของบุคคลใน ทุกสถานการณ์ขึ้นอยู่กับ การรับรู้ของแต่ละบุคคลที่มีต่อตนเอง โดยมีทัศนคติบนพื้นฐาน ของความรู้สึกนึกคิดของบุคคล และควบคุมการรับรู้ของแต่ละบุคคล ดังนั้น ทัศนคติจึงมี ผลโดยตรงต่อพฤติกรรมของบุคคล โดยบุคคลจะปฏิเสธหรือบิดเบือนการรับรู้ที่ไม่สอดคล้อง กับทัศนคติแห่งตน แต่จะเลือกรับรู้และแสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับทัศนคติของตน เท่านั้น คอมป์และสติก อธิบายกระบวนการของทัศนคติตามแผนภูมิ ดังนี้

ภาพประกอบ 2 กระบวนการรับรู้เกี่ยวกับตนหรือทัศนคติ

ที่มา : ปริศนา เกตรา. (2544). ผลของการให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวแอต เลอร์ที่มีต่อทัศนคติและสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ของนักเรียนชั้นมัธยม ศึกษาปีที่ 5. หน้า 67. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการให้คำปรึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.

วงกลม A เป็นบริเวณการรับรู้ในสิ่งที่สำคัญและเป็นแก่นแท้ของตน (Inner cell

of The Self Concept) เช่น “ฉันเป็นแม่” “ฉันเป็นนายกรัฐมนตรี” เป็นต้น

วงกลม B รวมบริเวณวงกลม A เข้าไว้ด้วย เป็นบริเวณการรับรู้ปรากฏการณ์ ทั้งสิ้นเกี่ยวกับตน (Phenomenal Self) หรือเป็นการรับรู้เกี่ยวกับ Physical Self ทั้งในขณะรู้ตัว และไม่รู้ตัว เช่น “ฉันเป็นผู้หญิง” “ตัวสูง/เตี้ย” “ฉันเป็นคนมีอารมณ์ขัน” เป็นต้น

วงกลม C เป็นการรับรู้ในภาพรวมทั้งหมดเกี่ยวกับตน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ ความรู้สึกนึกคิด โดยรวมเอาการรับรู้ของวงกลม A และ B เข้าไว้ด้วย (Inner Cell and Phenomenal Cell) เช่น บุคคลรับรู้ “ฉันมีความสามารถสูง” “ฉันมีบุคลิกภาพที่เป็นมิตร” เป็นต้น นอกจากนี้ การรับรู้ในส่วนนี้ยังรวมถึงการรับรู้ที่บุคคลอื่นมีต่อตนอีกด้วย ซึ่งการรับรู้ ในการกระทำ ความคาดหวังที่ผู้อื่นมีต่อตนมีผลต่ออัตมโนทัศน์ของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการ ส่งเสริม หรือคุกคามก็เป็นได้ทั้งสิ้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ การกระทำ หรือความคาดหวังนั้นๆ

คอมป์และสติกอธิบายธรรมชาติของอัตมโนทัศน์ว่า

1) อัตมโนทัศน์มีผลต่อการรับรู้ของบุคคล โดยบุคคลจะเลือกรับรู้ในสิ่งที่ สอดคล้องกับอัตมโนทัศน์แห่งตน และแสดงพฤติกรรมตามการรับรู้ นั้นๆ

2) อัตมโนทัศน์ผันแปรไปตามความถูกต้องและชัดเจนของการรับรู้ของบุคคล ซึ่ง การรับรู้ของบุคคลจะถูกต้องชัดเจนเพียงใดขึ้นอยู่กับความรู้ (Knowledge) การจูงใจ (Motivation) และประสบการณ์หรือทักษะที่เคยมีมา (Skill)

3) บางครั้งการรับรู้เกี่ยวกับตนเองอาจปรากฏออกมามากกว่าที่บุคคลรับรู้ อย่าง แท้จริง เพราะบุคคลอาจต่อต้านตนเองตามการรับรู้ และพยายามที่จะเปลี่ยนแปลงตนเอง ไปจากการรับรู้ นั้น

4) อัตมโนทัศน์ของบุคคลอาจมีความสม่ำเสมอคงที่ แต่ไม่ใช่สิ่งตายตัว สามารถ เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาและบทบาทในแต่ละสังคม แต่จะไม่เปลี่ยนแปลงขึ้นๆ ลงๆ ได้ บ่อยๆ

✓ 1.1.5 ลักษณะของผู้ที่มีอัตมโนทัศน์

สิทธิโชค วรานุสันติกุล (อภิขญา สุทธิสิงห์, 2541 : 15 ; อ้างอิงจาก สิทธิโชค วรานุสันติกุล, 2514) ได้วิเคราะห์ลักษณะของบุคคลที่มีอัตมโนทัศน์สูง - ต่ำไว้ดังนี้

ลักษณะของบุคคลที่มีอัตมโนทัศน์สูง มีความรู้สึกและคิดว่าตนเองเป็นดังนี้

1) ด้านค่านิยมสัมฤทธิ์ผล เจลียวฉลาด มีเหตุผล ทะเยอทะยาน ชอบเล่นเกม กีฬา เป็นสมาชิกคนสำคัญของครอบครัว ขยัน มีความสามัคคีกับพี่น้อง แบ่งเวลาได้ดี เป็น นักเรียนที่ดี เป็นลูกที่ดี คล่องแคล่วว่องไว มีพ่อแม่ที่รักกัน

2) ด้านการปรับตัวทางอารมณ์ มีอารมณ์มั่นคง ร่าเริง สุขุมรอบคอบ ชอบผจญภัย เชื้อมั่นในตนเอง ไม่อิจฉาริษยา ชอบเผชิญหน้าคน มองโลกแง่ดี

3) ด้านการปรับตัวทางสังคม ชอบมีเพื่อน เข้ากับคนได้ทุกระดับ ชอบสังสรรค์ เข้าใจผู้อื่น ชอบช่วยเหลือผู้อื่น เพื่อนฝูงรักใคร่

ลักษณะของบุคคลที่มีอัตมโนทัศน์ต่ำ มีความรู้สึกและคิดว่าตนเองเป็นดังนี้

1) ด้านค่านิยมสัมฤทธิ์ผล ทำงานช้า สติปัญญาต่ำ ไม่มีเหตุผล โดนรังแก ขี้เกียจ มักถูกตำหนิ พ่อแม่ทะเลาะกัน

2) ด้านการปรับตัวทางอารมณ์ เศร้าหมอง อ่อนเพลียง่าย ก้าวร้าว รู้สึกว่าตัวเองไม่มีอะไรดี ท้อแท้ ขี้อาย ขี้อิจฉา ตื่นเต้นตกใจง่าย

3) ด้านการปรับตัวทางสังคม มองคนในแง่ร้าย ไม่ช่วยเหลือคนอื่น แสดงอาการไม่ชอบเพื่อนที่ได้ดีกว่า ถูกคนอื่น เห็นแก่ตัว ชอบยอมคนอื่น ฟังพาทอาศัยไม่ได้

✓ 1.1.6 พัฒนาการของอัตมโนทัศน์

รอเจอร์ส โกลด์สไตน์ และมาสโลว์(นิภา นิธยาน. 2530 ; อ้างอิงจาก Rogers, Goldstein and Maslow. 1968) เชื่อว่ามนุษย์มีแรงจูงใจที่จะเป็นพลังพัฒนา "ตน" ให้เจริญงอกงามเต็มที่ ในเรื่องพัฒนาความเป็น "ตน" นี้ มาสโลว์ผู้เชื่อในระบบ "ตน" ว่าเป็นแกนกลางประจักษ์หัวใจของบุคลิกภาพได้อธิบายว่า มนุษย์มีความต้องการเป็นลำดับขั้น 6 ขั้น ตั้งแต่ขั้นต้นจนถึงขั้นสูงสุด และแต่ละขั้นจะเป็นฐานรองรับให้ก้าวขึ้นสู่ขั้นต่อไปได้ เริ่มตั้งแต่ความต้องการทางสรีระ ความต้องการความปลอดภัย ความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ ความต้องการความรัก ความต้องการเกียรติยศชื่อเสียง จนถึงขั้นสุดท้าย คือ ความต้องการที่จะเข้าใจตนเองอย่างถ่องแท้ (Self-Actualization) ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายสูงสุดของชีวิตที่ทำให้มนุษย์พัฒนา "ตน" ได้เต็มที่ตามกำลังศักยภาพที่มีอยู่

✓ พรณี ชูทัย เจนจิต (2538 : 597-605) กล่าวถึงอัตมโนทัศน์ว่า เริ่มมีการพัฒนาตั้งแต่วัยทารกถึงวัยรุ่น และมีการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา การพัฒนาของอัตมโนทัศน์ในแต่ละวัย สรุปได้ดังนี้

วัยทารก (Infancy)

เป็นวัยที่เห็นว่าตนเองเป็นผู้ที่สำคัญที่สุด ทำทุกอย่างเพื่อสนองความต้องการของตนเอง เป็นประสบการณ์ในช่วงแรกของชีวิต การปฏิบัติจากผู้ใหญ่ที่เด็กได้รับในช่วงนี้นับว่าเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการพัฒนาอัตมโนทัศน์ การที่เด็กจะพัฒนาเกี่ยวกับความสามารถในการรักผู้อื่นได้นั้น ขึ้นอยู่กับความรัก และความเอื้ออาทรที่เด็กได้รับ ซึ่งพ่อแม่เป็นบุคคลที่มี

อิทธิพลมากที่สุด โดยเด็กจะพัฒนาอัตมโนทัศน์เมื่อรู้ตัวว่าเป็นที่ต้องการ มีคุณค่า หรือการที่คนอื่น ๆ เห็นว่าเขาเป็นเด็กดี เด็กจะแสดงพฤติกรรมตามความคาดหวังของบุคคลที่มีความสำคัญต่อชีวิตของเด็ก และจะแทรกซึมเข้าสู่อัตมโนทัศน์ของเด็ก

วัยเด็ก (Childhood)

เมื่อเด็กเริ่มเข้าสู่โรงเรียน บุคคลที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาอัตมโนทัศน์ของเด็กในวัยนี้ ได้แก่ พ่อแม่ พี่น้อง เพื่อน ครู โดยเฉพาะกลุ่มเพื่อนจะเริ่มมีความสำคัญกับเด็กพอๆ กับที่ครูมีความสำคัญ ในวัยนี้เด็กได้มีโอกาสสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อน และเริ่มได้รับประสบการณ์นอกบ้านเป็นครั้งแรก เด็กจะเริ่มมีความรู้สึกว่าการให้เพื่อนยอมรับตน โดยการทำงานหรือทำสิ่งใดๆ ให้สำเร็จ ซึ่งการที่เด็กประสบผลสำเร็จในการเรียนจะก่อให้เกิดความมานะพากเพียรพยายาม สามารถทำงานกับผู้อื่นได้ ส่วนเด็กที่ไม่ประสบผลสำเร็จในการเรียนจะไม่มี ความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่สามารถร่วมทำงานกับผู้อื่น เด็กจะไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อน ซึ่งจะทำให้พัฒนาความรู้สึกที่ช่วยตนเองไม่ได้ เกิดความรู้สึกต่ำต้อย

วัยรุ่น (Adolescence)

ช่วงวัยรุ่นเป็นช่วงที่จะแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของอัตมโนทัศน์ทางลบ หรืออัตมโนทัศน์ทางบวกอย่างเด่นชัด การที่เด็กรู้สึกเกี่ยวกับตนเองอย่างไร ไม่ว่าจะเป็นทางบวกหรือทางลบ จะมีผลต่อการแสดงพฤติกรรมในลักษณะต่างๆ กัน เช่น เด็กที่เข้าโรงเรียนด้วยความคาดหวังว่าจะต้องเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จ มีความสุข มักจะเป็นผู้อาสางาน มีความรับผิดชอบ ซึ่งความคาดหวังของเขาสอดคล้องกับความรู้สึกนึกคิดที่ดีที่มีต่อตนเอง ซึ่งจะช่วยให้เขาประสบความสำเร็จในด้านการเรียนและด้านสังคม ในทางตรงข้าม เด็กที่มีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองในทางลบมักจะมองตนเองว่าเป็นผู้ที่ไม่มีความสามารถ จึงไม่มีใครกระตือรือร้นที่จะรับอาสาทำสิ่งต่างๆ ไม่ค่อยรับผิดชอบซึ่งจะนำไปสู่ความล้มเหลว

วัยผู้ใหญ่และวัยชรา

สุชา จันทรเอน(2536 : 183 - 184) กล่าวถึงการพัฒนาอัตมโนทัศน์ในช่วงวัยผู้ใหญ่ (อายุ 18-60 ปี) และวัยชรา (อายุ 60 ปีขึ้นไป) สรุปได้ว่า ในวัยนี้มีการปรับตัวเพื่อใช้ชีวิตอย่างมีความสุข เช่น จะต้องปรับตัวในเรื่องชีวิตการแต่งงาน งานอาชีพ เศรษฐกิจ เริ่มรู้จักตนเองดีขึ้น เริ่มมองเห็นว่ามีความสามารถในงานที่ตนทำแค่นั้น จะวางแผนชีวิตให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

จะเห็นได้ว่าอัตมโนทัศน์ของบุคคลในแต่ละวัยจะมีความแตกต่างกัน และมีการพัฒนาได้ ขึ้นอยู่กับพัฒนาการของบุคคล ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมขณะที่บุคคลนั้นเจริญเติบโต และหล่อหลอมให้บุคคลมีบุคลิกลักษณะแตกต่างกันออกไป

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอัตมโนทัศน์

1.2.1 งานวิจัยในประเทศ

ผ่องพรรณ ตีปัญญา (อภิขญา สุทธิสิงห์. 2541 : 22 ; อ้างอิงจาก ผ่องพรรณ ตีปัญญา. 2518) ศึกษาอัตมโนทัศน์ของนักเรียนโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร โดยใช้มาตรวัดที่ดัดแปลงมาจากมาตรวัดอัตมโนทัศน์ของสิทธิโชค วรานุสันติกุล ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มาจากครอบครัวชั้นกลางมีอัตมโนทัศน์สูงกว่านักเรียนที่มาจากสภาพเศรษฐกิจและสังคมต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กอบกุล พันธุ์เจริญวรกุล และไข่มุก วิเชียรเจริญ (อภิขญา สุทธิสิงห์. 2541 : 22-23 ; อ้างอิงจากกอบกุล พันธุ์เจริญวรกุล และไข่มุก วิเชียรเจริญ. 2527) ศึกษาอัตมโนทัศน์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยมหิดล โดยใช้มาตรวัดอัตมโนทัศน์ของเทนเนสซี พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนโดยรวมของอาจารย์หญิงสูงกว่าอาจารย์ชาย อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และคะแนนอัตมโนทัศน์ในด้านต่างๆ 8 ด้าน พบว่า อาจารย์หญิงมีอัตมโนทัศน์ในด้านศีลธรรมและด้านครอบครัวสูงกว่าอาจารย์ชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านอื่นๆ ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านสังคม ด้านความเป็นเอกลักษณ์ ด้านความพึงพอใจในตนเอง ด้านพฤติกรรม และด้านวิพากษ์วิจารณ์ตนเอง อาจารย์ชายและอาจารย์หญิงไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังพบว่า อัตมโนทัศน์โดยรวมระหว่างช่วงอายุไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อวิเคราะห์แยกในแต่ละด้านพบว่า อัตมโนทัศน์ด้านพฤติกรรมของอาจารย์ระหว่างช่วงอายุ 21 ถึง 30 ปี กับช่วงอายุ 41 ถึง 60 ปี และระหว่างช่วงอายุ 31 ถึง 40 ปี กับช่วงอายุ 41 ถึง 60 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังพบว่าอัตมโนทัศน์ด้านการวิพากษ์วิจารณ์ตนเองของอาจารย์ช่วงอายุ 21 ถึง 30 ปี แตกต่างกับช่วงอายุ 31 ถึง 40 ปี และ 41 ถึง 60 ปี และอาจารย์ช่วงอายุ 31 ถึง 40 ปี แตกต่างกับช่วงอายุ 41 ถึง 60 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิขญา สุทธิสิงห์ (2541 : 63) ศึกษาสหสัมพันธ์ ระหว่างองค์ประกอบของพฤติกรรมแบบเอ และอัตมโนทัศน์กับนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 200 คน ด้วยมาตรวัดอัตมโนทัศน์เทนเนสซี พบว่า องค์ประกอบของ TAB ด้านความพยายามเพื่อความสำเร็จมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับอัตมโนทัศน์โดยรวม และอัตมโนทัศน์ในด้านต่างๆ ยกเว้น ด้านศีลธรรมจรรยา องค์ประกอบของ TAB ด้านความพยายามเพื่อความสำเร็จไม่มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางลบกับอัตมโนทัศน์ด้านการวิพากษ์วิจารณ์ตนเอง องค์ประกอบของ TAB ด้านความไม่อดทน-ความหงุดหงิด มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางลบกับอัตมโนทัศน์โดยรวมและอัตมโนทัศน์ในด้านต่างๆ และมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับอัตมโนทัศน์ด้านการวิพากษ์วิจารณ์ตนเอง

✓ พรรณวดี จันทราช (2544 : 73-75) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียนที่มีพฤติกรรมผิดวินัย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวกับอัตมโนทัศน์มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปัจจัยด้านสถานศึกษา ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนกับนักเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน กับอัตมโนทัศน์มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ปัจจัยด้านสื่อสารมวลชนกับอัตมโนทัศน์มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.2.2 งานวิจัยต่างประเทศ

✓ รอเจอร์ส (อภิญา สุทธิสิงห์. 2541 : 24 ; อ้างอิงจาก Rogers. 1972) พบว่า อัตมโนทัศน์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัว กล่าวคือ บุคคลที่มีอัตมโนทัศน์ดีจะสามารถปรับตัวได้ดี หรือในทางกลับกัน บุคคลที่สามารถปรับตัวได้ดีก็จะมีอัตมโนทัศน์ดี

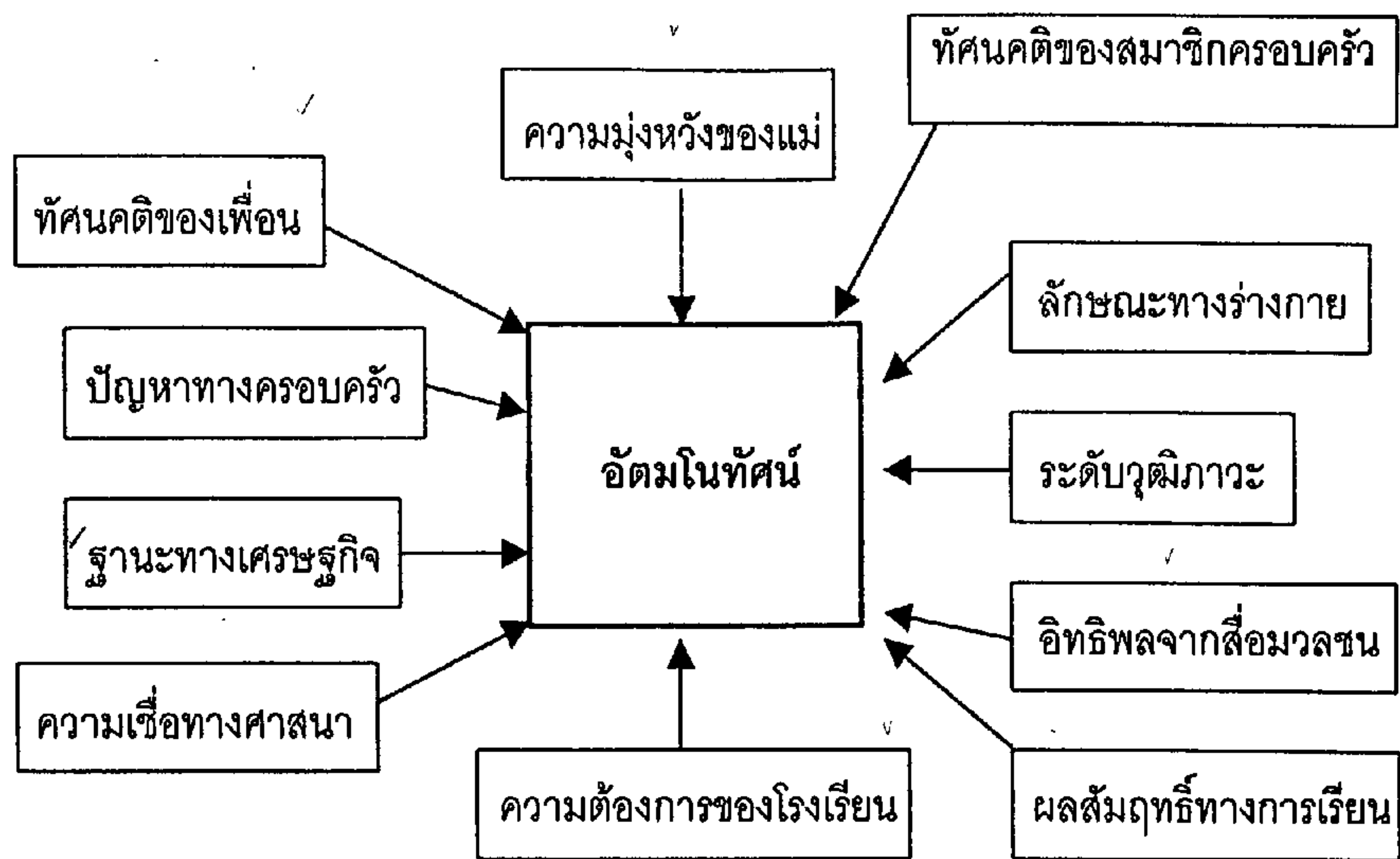
✓ จอห์น โฮเวิร์ด ดันซีม (ปริศนา เกตรา. 2544 : 74 ; อ้างอิงจาก John Howard Deitch. 1959) ศึกษาอัตมโนทัศน์ระหว่างเด็กชายที่มีปัญหาด้านความประพฤติ กับเด็กชายที่ไม่มีปัญหาด้านความประพฤติ กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กชายอายุ 15-16 ปี จำนวน 100 คน ใช้แบบวัดอัตมโนทัศน์ของเทเนสซี ผลการวิจัยพบว่า เด็กชายที่ไม่มีปัญหาด้านความประพฤติ มีอัตมโนทัศน์ดีกว่าเด็กชายที่มีปัญหาด้านความประพฤติ

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

2.1.1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออัตมโนทัศน์

เฮอร์ล็อก (Hurlock. 1964: 707-708) กล่าวว่า อัตมโนทัศน์มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายอย่าง เช่น ความมุ่งหวังของพ่อแม่ ทัศนคติของสมาชิกภายในครอบครัว ลักษณะทางร่างกาย ระดับวุฒิภาวะ อิทธิพลจากสื่อมวลชน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความต้องการโรงเรียน ความเชื่อทางศาสนาฐานะเศรษฐกิจ ปัญหาครอบครัว ทัศนคติของเพื่อน ซึ่งแสดงไว้ดังนี้

ภาพประกอบ 3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออัตมโนทัศน์

ที่มา : Hurlock, E.B. (1964). *Child Development*. p. 707-708. Tokyo : Kogakusha Company Ltd.

สุมารค์ จันท์เอม (2519 : 41-43) กล่าวว่า สิ่งที่มีอิทธิพลต่ออัตมโนทัศน์ คือ

- 1. ประสบการณ์ในอดีตของแต่ละบุคคล
- 2. การอบรมเลี้ยงดู
- 3. ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมในสังคมนั้น

✓ จันท์เพ็ญ โชติศิริ (2532 : 73-74) กล่าวถึง องค์ประกอบที่ทำให้อัตมโนทัศน์เปลี่ยนแปลงได้แก่

- 1. สังคมที่เขาอยู่ การเป็นที่ยอมรับหรือไม่ยอมรับจากสังคมที่เขาอยู่ มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงอัตมโนทัศน์ของบุคคล
- 2. ผู้ใกล้ชิด เช่น บิดา มารดา ครู ญาติ หรือเพื่อนสนิท มีอิทธิพลเหนือพัฒนาการของบุคคลนั้น ความไว้วางใจ ความเชื่อถือ เจตคติที่คนเหล่านั้นมีต่อบุคคลจะมีผลต่อการพัฒนาอัตมโนทัศน์
- 3. อัตมโนทัศน์ตามอุดมคติ หมายถึง ความนึกคิดหรือเจตคติที่เกี่ยวกับตนเองตามที่บุคคลนั้นปรารถนาจะเป็น บุคคลจะตั้งอัตมโนทัศน์ตามอุดมคติเอาไว้ ถ้าทำได้ อัตมโนทัศน์ของบุคคลก็จะดีขึ้น ถ้าทำไม่ได้ก็จะเกิดความท้อถอย รับรู้ตนเองว่าไม่มีค่า ทำให้อัตมโนทัศน์ของตนด้อยลง

พรรณิ ช. เชนจิต (2534 : 203-205) กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่ออัตมโนทัศน์ไว้ดังนี้

1. ประสบการณ์ในช่วงแรกของชีวิต ความบกพร่องของประสบการณ์ในช่วงแรกของชีวิต ซึ่งจะทำให้เป็นคนเปิดเผย แสดงออกดังประสบการณ์ในช่วงแรก ความทรงจำต่างๆ ในอดีตเป็นสิ่งที่ฝังใจและมีอิทธิพลต่อการพัฒนาอัตมโนทัศน์

2. อิทธิพลทางวัฒนธรรม บุคคลในทุกวัฒนธรรมจะพัฒนาบุคลิกภาพขึ้นมาเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานของสังคมนั้นๆ ดังนั้นในช่วงของการอบรมเลี้ยงดูตั้งแต่เล็ก เด็กอาจได้รับการอบรมสั่งสอนให้มีบุคลิกภาพเป็นไปตามความต้องการของสังคมนั้นๆ ค่านิยมทางวัฒนธรรมจะสะท้อนให้เห็นได้จากการอบรมเลี้ยงดู สังคมใดที่ฝึกเด็กให้เป็นคนที่ทำอะไรก็นึกถึงครอบครัว เด็กจะมีลักษณะซื่อสัตย์ ให้ความร่วมมือ อุทิศตน ในทางตรงกันข้ามสังคมที่เลี้ยงดูเด็กในลักษณะคำนึงถึงตนเองเป็นใหญ่ เด็กจะมีลักษณะทำอะไรตามความต้องการของตนเอง ไม่คำนึงถึงสิทธิเสรีภาพ เห็นแก่ตัว

3. ร่างกาย มีอิทธิพลต่อการพัฒนาอัตมโนทัศน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ทางตรง คือ เป็นตัวกำหนดความสามารถว่าเด็กจะทำอะไรได้หรือไม่ได้ ทางอ้อม คือ เด็กคิดอย่างไรเกี่ยวกับร่างกายของตน ซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากการที่เด็กคิดว่าคนรอบๆ ข้างคิดอย่างไรกับตน

4. สติปัญญา เด็กที่เฉลียวฉลาดมากๆ มักชอบทำอะไรแปลกๆ การที่เด็กมีอัตมโนทัศน์ว่าตัวเองต่างจากผู้อื่น ทำให้เด็กที่ฉลาดทำตัวไม่ค่อยถูกเมื่อเข้ากลุ่ม ส่งผลให้รู้สึกไม่สบายใจ ไม่มั่นใจในตนเองในการคบเพื่อน ส่วนเด็กที่มีอัตมโนทัศน์ว่าตัวเองไม่ฉลาดเท่าเพื่อน ทำให้เกิดความรู้สึกเป็นคนวงนอกจะทำให้เด็กพัฒนาความรู้สึกด้อย เด็กจะมีประสบการณ์แคบ เป็นผลให้ไม่ได้รับการยอมรับจากกลุ่มเท่าที่ควร

5. ความสำเร็จและความล้มเหลว ความสำเร็จไม่เป็นเพียงแต่สิ่งที่จะทำให้ลายอัตมโนทัศน์เท่านั้น แต่ยังส่งผลถึงการปรับตัวในสังคมอีกด้วย ส่วนความสำเร็จจะนำไปสู่การพัฒนาอัตมโนทัศน์ช่วงส่งผลไปสู่การปรับตัวในสังคมต่อไปในอนาคต

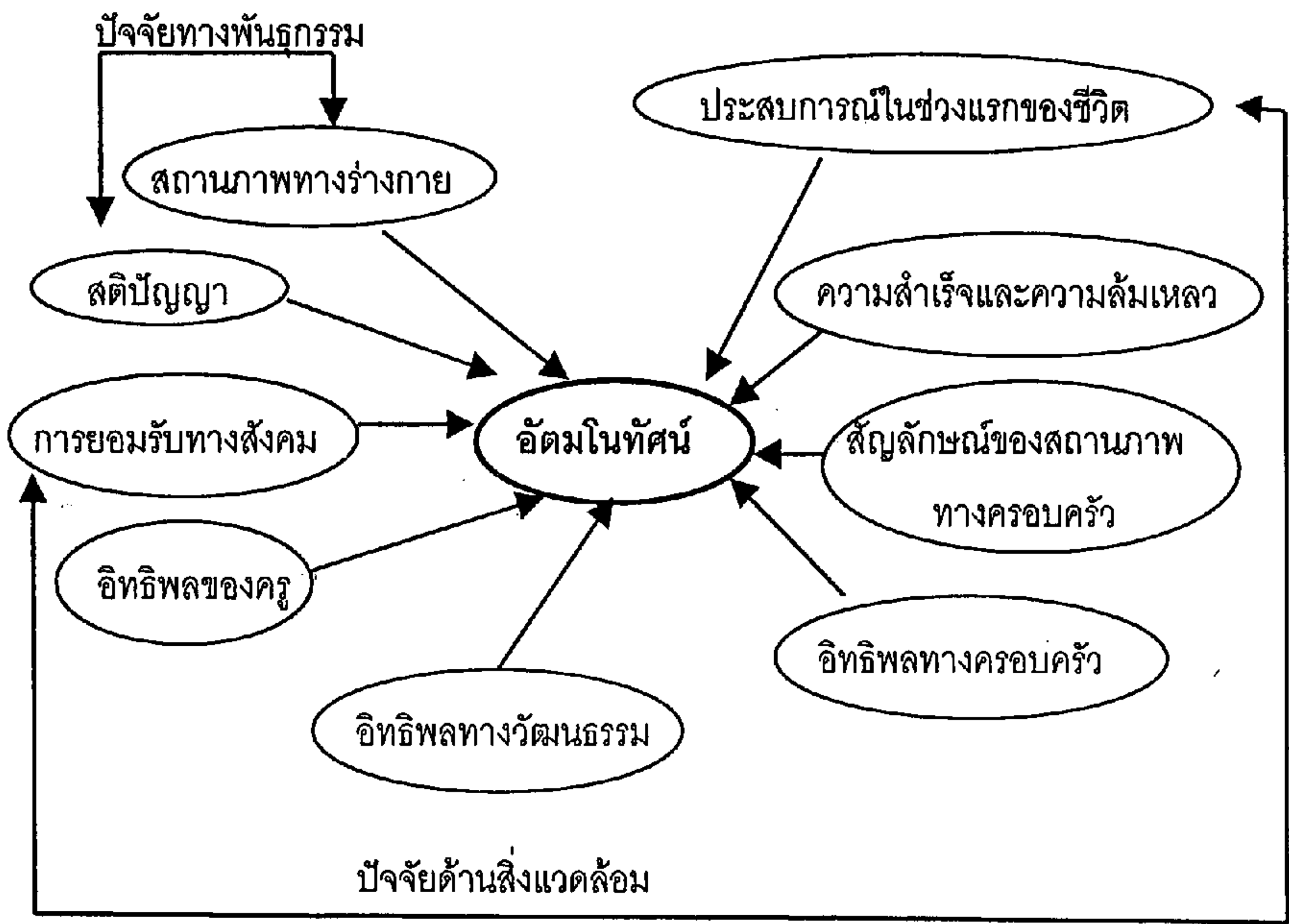
6. การยอมรับทางสังคม เด็กที่ได้รับการยอมรับในกลุ่มเพื่อนในฐานะผู้นำกลุ่มจะสามารถพัฒนาความมั่นใจในตนเอง มีลักษณะมั่นคง มีความภาคภูมิใจ เด็กที่เป็นมิตรและมีความมั่นใจในตนเองอยากจะมีเพื่อนมาก ยิ่งเด็กกว้างขวางในหมู่เพื่อนเท่าใด ก็ยิ่งพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้นเท่านั้น ในทางตรงกันข้าม เด็กที่ไม่ค่อยกว้างขวางในหมู่เพื่อนจะเกิดความรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจ มีอารมณ์ขุ่นมัว หงุดหงิด และรู้สึกว่าเพื่อนๆ ไม่เป็นมิตรกับตน

7. สัญลักษณ์ของสถานภาพทางครอบครัว สัญลักษณ์ที่แสดงสถานภาพของครอบครัว ได้แก่ เสื้อผ้าเครื่องใช้ เด็กจะเรียนรู้สิ่งต่างๆ เหล่านี้ได้ดีเพราะเป็นเครื่องหมายที่แสดงให้เห็นถึงการยอมรับหรือไม่ยอมรับจากกลุ่ม

8. อิทธิพลของครู ครูจะต้องมีเจตคติในการยอมรับผู้อื่น การให้ความอบอุ่นและความ เป็นกันเอง จะช่วยพัฒนาอัตมโนทัศน์ในทางบวกให้กับเด็กได้

9. อิทธิพลทางครอบครัว ครอบครัวมีอิทธิพลต่อการพัฒนาอัตมโนทัศน์ของเด็กมากที่สุด เพราะบ้านเป็นสังคมแรกที่เด็กเรียนรู้แบบแผนพฤติกรรมต่างๆ เด็กจะใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับบ้านมากกว่าสังคมอื่นๆ เจตคติของพ่อแม่ที่มีต่อตัวเด็ก ถ้าเต็มไปด้วยความรัก ความเข้าใจ และความสนใจ จะช่วยให้เด็กปรับตัวได้ดี สำหรับเด็กที่ปรับตัวไม่ได้ เพราะอยู่กับพ่อแม่ที่มีอารมณ์ปฏิเสธ ขาดความรักความอบอุ่น มีความรู้สึกเกลียดชัง ตลอดจนความเข้มงวดกวดขันในพฤติกรรมของเด็ก

จากปัจจัยข้างต้น สามารถนำเสนอโดยภาพ ดังนี้

ภาพประกอบ 4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออัตมโนทัศน์

ที่มา : พรรณี ข. เจนจิต. (2534). จิตวิทยาการเรียนการสอน. หน้า 203-205. กรุงเทพฯ : บริษัท ต้นอ่อน แกรมมี่ จำกัด.

แพรนเซน (อภิขญา สุทธิสิงห์. 2541 : 13 ; อ้างอิงจาก Frandsen. 1967) กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาอัตมโนทัศน์ว่า ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับบิดามารดา พี่น้อง ครู เพื่อน และบุคคลอื่น รวมถึงอิทธิพลของสังคม เช่น วัฒนธรรมและสถานภาพ

ทางสังคม ล้วนมีอิทธิพลต่ออัตมโนทัศน์เป็นอย่างยิ่ง

จะเห็นได้ว่า การที่บุคคลแต่ละคนจะมีอัตมโนทัศน์ไปในลักษณะใดนั้น มีปัจจัยที่หลากหลายส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ ทั้งปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวบุคคลโดยตรง หรือเป็นปัจจัยภายใน เช่น รูปร่างหน้าตา สติปัญญา และปัจจัยภายนอก เช่น การเลี้ยงดูของครอบครัว สังคมโรงเรียน สถานะทางเศรษฐกิจ และนี่จึงเป็นที่มาของการกำหนดปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ในการศึกษาครั้งนี้ของผู้วิจัย โดยกำหนดเป็น 3 ด้านใหญ่ๆ ได้แก่ ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน

1. ปัจจัยด้านส่วนตัว

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านส่วนตัวกับอัตมโนทัศน์

1.1.1 อายุกับอัตมโนทัศน์

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2539 : 47-53) และสกุณา ถาวรกาญจน์ (2543 : 27-28) กล่าวถึงทฤษฎีพัฒนาการทางจิตสังคมของอีริกสัน ว่า อีริกสัน (Erikson) ให้กรอบแนวคิดว่า ประสบการณ์เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างตัวเด็กกับผู้อื่นในช่วงวัยเด็ก จะเป็นพื้นฐานสำคัญของการเข้าใจตนเอง จะเห็นได้ชัดในระยะวัยรุ่นที่อีริกสันเน้นว่าเด็กจะแสวงหาเอกลักษณ์แห่งตน ซึ่งจะเกี่ยวโยงโดยตรงกับอัตมโนทัศน์ โดยอีริกสัน ได้แบ่งพัฒนาการทางจิตสังคมไว้ 8 ขั้น และพัฒนาการทางจิตสังคมจากขั้นแรกในวัยเด็กจนถึงวัยรุ่น (5 ขั้น) สรุปได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 ความไว้วางใจ-ความสงสัยในน้ำใจผู้อื่น (Trust VS. Mistrust) วัยนี้เด็กยังไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ เด็กจะพัฒนาความไว้วางใจต่อตนเองและต่อผู้อื่นจากการได้รับการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานทางกายและทางจิต ซึ่งความรู้สึกจะคงเส้นคงวา ถ้าได้รับการตอบสนองโดยสัมพันธ์ภาพของพ่อแม่เป็นสิ่งสำคัญ ถ้าได้รับการตอบสนองอย่างเหมาะสม จะทำให้พัฒนาความไว้วางใจและเป็นรากฐานของความเป็นเอกลักษณ์ รู้สึกว่าตนเองเป็นผู้มีความสามารถ พึ่งตนเองได้ แต่ถ้าได้รับการเลี้ยงดูไม่เหมาะสม ไม่คงเส้นคงวา เด็กจะพัฒนาความไม่ไว้วางใจทั้งต่อตนเองและผู้อื่น

ขั้นที่ 2 ความเป็นตัวของตัวเอง-ความไม่มั่นใจในตนเอง (Autonomy VS. Doubt) เป็นวัยที่มีการพัฒนาด้านกล้ามเนื้อ การให้เกิดความสมดุลระหว่างการเลี้ยงดูแบบปกป้อง ทะนุถนอมกับการเลี้ยงดูแบบไม่เอาใจใส่ เด็กที่ถูกปล่อยให้ทำอะไรได้ตั้งใจปรารถนาโดยไม่เกินเลยไปจะพัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง แต่ถ้าพ่อแม่ไม่ให้โอกาสได้แสดงความสามารถ เด็กถูกควบคุมมากเกินไปเด็กจะเกิดความละอายใจสงสัยในความสามารถของตนและเกิดความไม่มั่นใจในตนเอง

ขั้นที่ 3 ความคิดริเริ่ม-ความรู้สึกผิด (Initiative VS. Guilt) การริเริ่มทำกิจกรรมต่างๆ ถ้าเด็กได้มีอิสระในการที่จะคิดทำกิจกรรมต่างๆ เด็กจะมีแนวโน้มที่จะค้นคว้า ศึกษาสำรวจ แต่หากผู้ใหญ่เข้มงวดกับการกระทำ ไม่เปิดโอกาสให้ซักถาม สกัดกั้นความคิดฝัน หรือห้ามไม่ให้สำรวจตรวจตรา ไม่ให้ทำอะไรๆ มากเกินไป จะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกผิดในการที่จะทำสิ่งต่างๆ ด้วยตัวเองและกลัวการถูกลงโทษ

ขั้นที่ 4 ความขยันหมั่นเพียร-ความรู้สึกต่ำต้อย (Industry VS. Inferiority) เด็กเริ่มเข้าสู่วัยเรียน เด็กมีความสามารถควบคุมกิจกรรมของตน ถ้าได้รับการกระตุ้น ให้กำลังใจ ให้คำชมเชย เด็กจะเกิดความพยายาม แต่ถ้าเด็กทำอะไรขึ้นมาแล้วผู้ใหญ่ไม่ให้ความสนใจ เห็นว่าน่าเบื่อ หรือตั้งความคาดหวังในตัวเด็กเกินความสามารถเฉพาะตัวของเด็ก เด็กจะพัฒนาความรู้สึกต่ำต้อย รู้สึกว่าตนไร้ความสามารถ

ขั้นที่ 5 การพบอัตลักษณ์แห่งตน-ความสับสนในบทบาท (Identity VS. Role Confusion) ระยะนี้เป็นระยะวัยรุ่น(อายุ 13-20 ปี) ขั้นนี้เป็นหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างความเป็นเด็กและเป็นผู้ใหญ่ ถ้าหากไม่สามารถแก้ไขภาวะวิกฤติให้ลุล่วงด้วยดีพอสมควร เด็กจะมีอัตลักษณ์สับสนและกลายเป็นผู้ใหญ่ที่มีบุคลิกภาพสับสนไม่มั่นคง เป็นวัยที่เด็กค้นหาเอกลักษณ์ของตนเอง ถ้าเด็กค้นพบตนเองก็จะสามารถแสดงบทบาทของตนได้อย่างถูกต้อง แต่ถ้าหาตนเองไม่พบจะเกิดความสับสนในบทบาท

การพัฒนาตนที่สมบูรณ์ของเด็กวัยรุ่นเมื่อสิ้นสุดวัย ได้แก่ การเห็นโครงร่างหรือตนของเขาตามความเป็นจริง เช่น เข้าใจจุดด้อย จุดเด่นของตน ปรัชญาชีวิตของตน ความต้องการในชีวิตของตน ฯลฯ และสามารถยอมรับตนอย่างที่มีที่เป็นจริงๆ

1.1.2 ลักษณะมุ่งอนาคต ✓

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524 : 24) ให้ความหมายลักษณะมุ่งอนาคต (Future Orientation) ว่า เป็นความสามารถในการควบคุมตนเองของบุคคลซึ่งแสดงออกเป็นพฤติกรรมการอดได้ รอได้ ในสถานการณ์ต่างๆ เช่น การรอรับรางวัลที่ใหญ่กว่าในอนาคตแทนรางวัลเล็กน้อย ซึ่งจะได้รับทันที หรือการงดบำบัดความต้องการในปัจจุบันของตน เพราะเล็งเห็นผลร้ายที่จะเกิดตามมา หรือการพากเพียรพยายามในปัจจุบันเพื่อจุดมุ่งหมายที่ยิ่งใหญ่ในอนาคต

นาตยา ปิณฑานนท์ (2526 : 21-23) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคต หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกโดยมีการคำนึงถึงผลของการกระทำนั้นๆ ว่าจะส่งผลร้ายหรือผลดีต่อตนเอง และสังคมอย่างไร ควรประพฤติหรือปฏิบัติอย่างไรจึงจะไม่ทำให้เกิดผลร้ายทั้งในปัจจุบันและในอนาคต

เฮคคอนเซน (สมจิตต์ พิเศษ. 2533 : 47 ; อ้างอิงจาก Heckhausen. 1967) กล่าวถึงลักษณะมุ่งอนาคตไว้ว่า เป็นการตั้งเป้าหมายในระยะยาวของการทำงาน การคาดการณ์ไกล การวางแผนระยะยาว การมองผลที่จะส่งไปในอนาคต รู้จักอดได้รอได้ ซึ่งลักษณะมุ่งอนาคตนี้จะปรากฏสูงมากในผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในทุกๆ ด้าน

กนกวรรณ อุ๋นใจ (2535 : 27) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคต หมายถึง การมองอนาคตของบุคคล โดยผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตจะเป็นผู้ที่สามารถคาดการณ์ไกลและตัดสินใจเลือกกระทำได้อย่างเหมาะสม หาแนวทางแก้ปัญหา และวางแผนการดำเนินการเพื่อเป้าหมายที่ต้องการในอนาคต รู้จักการปฏิบัติให้เกิดการอดได้รอได้ และมีความเพียรพยายามในปัจจุบันเพื่อประสบความสำเร็จในชีวิต

กล่าวโดยสรุป ลักษณะมุ่งอนาคตจัดว่าเป็นคุณสมบัติที่ดีที่ควรปลูกฝังให้มีในบุคคล ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นการมองไปข้างหน้าอย่างมีเป้าหมาย คิดวางแผนเพื่อให้ประสบความสำเร็จในอนาคต เป็นลักษณะที่บุคคลมีความฉลาดที่จะเลือก ยอมละทิ้งสิ่งเล็กน้อยเพื่อรอให้ได้สิ่งที่สำคัญมากกว่าในโอกาสข้างหน้า

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านส่วนตัวกับอัตมโนทัศน์

1.2.1 งานวิจัยในประเทศ

สมชัย ชินะตระกูล (2517 : 58-60) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งกีดขวาง ความเชื่อแบบฝังใจ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักศึกษาวิทยาลัยครูในส่วนกลาง จำนวน 280 คน พบว่า 1) นักศึกษาที่มีตนตามอัตภาพต่ำ มีความเชื่อแบบฝังใจสูงกว่านักศึกษาที่มีอัตภาพสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) นักศึกษาที่มีตนตามอัตภาพสูง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษาที่มีตนตามอัตภาพต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) นักศึกษาที่มีตนตามปณิธานสูง และนักศึกษาที่มีตนตามปณิธานต่ำ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 4) นักศึกษาที่มีความแตกต่างระหว่างตนต่ำ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษาที่มีความแตกต่างระหว่างตนสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 5) นักศึกษาที่มีความเชื่อแบบฝังใจต่ำ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษาที่มีความเชื่อแบบฝังใจสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 6) นักศึกษาชายและนักศึกษานหญิงที่มีความเชื่อฝังใจสูงเหมือนกัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 7) นักศึกษาชั้น ป.กศ.ปีที่ 2 และนักศึกษาระดับ ป.กศ.ชั้นสูงปีที่ 2 มีตนตามอัตภาพไม่แตกต่างกัน

พรรณี ทรัพย์มากอุดม (2532 : (1)-(2)) ศึกษาความแตกต่างระหว่างเพศกับ

การให้คุณค่าตนเอง โดยศึกษานักเรียนชั้นมัธยม โรงเรียนสุวรรณารามวิทยาคม พบว่า ในเพศชายลักษณะเอกลักษณะแห่งบทบาททางเพศที่เด่นชัดคือ Masculinity และเน้นความสำคัญกับวัตถุประสงค์แห่งกิจกรรมแบบ task orientation มากกว่า people orientation แต่ระดับ Masculinity ไม่มีความสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์แห่งกิจกรรมแบบ task orientation หรือ people orientation โดยที่อิทธิพลของตัวแปรทั้ง 3 ตัว ต่อการให้คุณค่าตนเองเป็นอิสระจากกัน ในเพศหญิงพบว่า ไม่มีการแสดงเอกลักษณะในบทบาททางเพศอย่างเด่นชัด แต่มีการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างเอกลักษณะแห่งบทบาททางเพศกับวัตถุประสงค์แห่งกิจกรรมแบบ task orientation และ people orientation และผลจากความสัมพันธ์นี้มีผลต่อการสร้างทัศนคติเรื่องความไม่เท่าเทียมทางเพศเป็นอย่างมาก และพบว่าไม่มีความแตกต่างในระดับเฉลี่ยของการให้คุณค่าตนเองระหว่างเพศชายกับหญิงแต่อย่างใด

✓ นฤมล เอนกวิทย์ (อภิขญา สุทธิสิงห์. 2541 : 24 ; อ้างอิงจาก นฤมล เอนกวิทย์. 2535) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตมโนทัศน์และการปรับตัวต่อการเป็นมารดาของวัยรุ่นที่มีบุตรคนแรกในระยะหลังคลอด โดยใช้มาตรวัดเทนเนสซี พบว่า 1) มารดาวัยรุ่นที่มีบุตรคนแรกในระยะหลังคลอดส่วนใหญ่มีอัตมโนทัศน์อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาอัตมโนทัศน์จากลักษณะภายนอกเป็นรายด้าน ด้านร่างกาย ด้านศีลธรรมจรรยา ด้านส่วนตัว ด้านครอบครัวและด้านสังคม ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาจากลักษณะภายในเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความเป็นเอกลักษณะ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี ด้านพฤติกรรม และด้านความพึงพอใจในตนเองส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง 2) อัตมโนทัศน์ของมารดาวัยรุ่นที่มีบุตรคนแรกในระยะหลังคลอด มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวต่อการเป็นมารดาของวัยรุ่นที่มีบุตรคนแรกในระยะหลังคลอด

✓ รัตนาวลี ศุภโชค (2542 : 81-84) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อตนเองและจุดมุ่งหมายในชีวิตของเด็กเร่ร่อนในสถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กภาคตะวันออก จำนวน 120 คน เป็นเพศชายและเพศหญิงจำนวนเท่ากัน คือ 60 คน มีอายุตั้งแต่ 11 – 18 ปี ที่เข้ารับการสงเคราะห์ในสถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กภาคตะวันออก จ.ระยอง ในช่วงเดือนสิงหาคม 2542 โดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับภูมิหลังของเด็กเร่ร่อน แบบวัดความคิดเห็นต่อตนเอง และ แบบวัดจุดมุ่งหมายในชีวิต ผลปรากฏว่า เด็กเร่ร่อนมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อตนเองในภาพรวมและองค์ประกอบย่อยอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากคะแนนเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ในด้านรูปร่างคุณลักษณะ 3.277 ด้านความเป็นคนน่านิยม 3.188 ด้านความสามารถสติปัญญา 3.181 ด้านความสุขและความพอใจ 3.000 ด้านพฤติกรรม 2.945 และด้านสุขภาพจิต 2.867

ภัทราภรณ์ แสงทรัพย์ (2543 : 109-115) ศึกษาการวัดอัตมโนทัศน์หลายมิติของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สถาบันอุดมศึกษาเอกชน สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ประจำปีการศึกษา 2542 จำนวน 1,089 คน โดยใช้แบบวัดอัตมโนทัศน์ MSCS ของ Bracken ผลปรากฏว่า 1) การวิเคราะห์ความแตกต่างของอัตมโนทัศน์ของนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเพศหญิงจะมีอัตมโนทัศน์โดยรวมสูงกว่าเพศชาย 2) นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ทั้งหญิงและชาย ที่มีอายุ 18-19 ปี และอายุ 20 –22 ปี มีอัตมโนทัศน์โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 3) นักศึกษาหญิงที่มีอายุแตกต่างกัน มีอัตมโนทัศน์ทางด้านสังคม ด้านความรู้สึก ด้านวิชาการ ด้านครอบครัว และโดยรวมไม่แตกต่างกัน 4) นักศึกษาหญิงที่มีอายุแตกต่างกันมีอัตมโนทัศน์ด้านความสามารถ และด้านร่างกายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2.2 งานวิจัยต่างประเทศ

เพลแฮม (ปริศนา เกตรา. 2544 : 75 ; อ้างอิงจาก Pellham. 1989) ศึกษาเกี่ยวกับอัตมโนทัศน์ที่มีต่อผลการรายงานตนเอง โดยดูที่สาเหตุและโครงสร้างของการรับรู้ว่าตนเองมีคุณค่า โดยศึกษาจากนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 501 คน ที่ศึกษาอยู่ที่มหาวิทยาลัยเท็กซัส โดยใช้ตารางการวัดการรับรู้คุณค่าของตนเองของโรเซนเบอร์ก พบว่าปัจจัย 3 ประการที่มีผลต่อการรับรู้คุณค่าของตนเอง คือ 1) แนวโน้มของคนที่ได้ประสบการณ์ทางด้านบวกหรือลบ 2) ภาพเฉพาะการมองเห็นตัวเอง ได้แก่ แนวความคิดในการมองเห็น ความเข้มหรือความอ่อนแอ 3) วิธีทางที่คนวางกรอบของภาพเฉพาะของตนซึ่งมีส่วนสำคัญต่อการต่อสู่ระหว่างกรอบของตนในทางบวกและทางลบ และความคลาดเคลื่อนระหว่างการได้แสดงออกจริงกับภาพของตนเองในความคิด

2 ปัจจัยด้านครอบครัว

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านครอบครัวกับอัตมโนทัศน์

2.1.1 สัมพันธภาพระหว่างสมาชิกในครอบครัว

✓ เปรมสุริย์ เชื้อมทอง (2526 : 8) กล่าวว่า ครอบครัวเป็นหน่วยของสังคมที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการแบบพื้นฐานของมนุษย์โดยตรง ครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่เกิดมาจะต้องประคับและเรียนรู้สิ่งต่างๆ เด็กที่อยู่ท่ามกลางครอบครัวที่มีความรัก ความเอื้ออาทรช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จะทำให้เด็กมีพัฒนาการไปในทางที่ดี มองโลกในแง่ดี ปรับตัวเข้ากับสังคมได้โดยง่าย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2540) ในทางตรง

กันข้าม เด็กที่เติบโตในครอบครัวที่พ่อแม่แยกกันอยู่ หย่าร้าง หรือต้องพลัดพรากจากพ่อแม่ไปอยู่กับคนอื่น ๆ หรือบ้านที่พ่อแม่อยู่ด้วยกันแต่ไม่มีความสุข สมาชิกในครอบครัวไม่มีความสนใจซึ่งกันและกัน ต่างคนต่างอยู่ไม่มีการปรึกษาหารือ หรือพ่อแม่ไม่มีเวลาขัดเกลาบุตร สิ่งเหล่านี้ล้วนมีส่วนทำให้เด็กขาดความรักความอบอุ่น มีความรู้สึกที่สังคมแวดล้อมเขาเต็มไปด้วยอันตราย ทำให้ปฏิบัติต่อผู้อื่นต่อสังคมภายนอกไม่เหมาะสม เข้ากับคนอื่นได้ยาก แยกตัวเอง มองคนอื่นอย่างไม่เป็นมิตร มีแนวโน้มจะมีปัญหาสุขภาพจิตได้ง่าย อาจแสดงพฤติกรรมต่างๆ ที่ก่อให้เกิดปัญหาตามมา และถ้าไม่มีคนคอยแนะนำช่วยเหลือสั่งสอน เด็กเหล่านี้ก็จะแสดงพฤติกรรมที่เป็นปัญหารุนแรงยิ่งขึ้น

✓ อุมพร ตรังคมบัติ (2544 : 11) กล่าวถึงครอบครัวว่า ครอบครัวเป็นหน่วยพื้นฐานแห่งการแลกเปลี่ยน สิ่งสำคัญที่แลกเปลี่ยนกันก็คือความรัก โดยเริ่มต้นจากพ่อแม่ซึ่งเป็นผู้ให้และลูกเป็นผู้รับ ถ้าการแลกเปลี่ยนความรักเป็นไปในบรรยากาศที่พึงพอใจ มีทั้งการรับและการให้ในสัดส่วนที่เหมาะสม พัฒนาการของบุคคลก็จะเป็นไปอย่างราบรื่น เกิดเป็นความรู้สึกไว้วางใจบุคคลในครอบครัว เอื้ออาทรต่อกันและพร้อมจะเสียสละให้แก่กัน แต่ถ้าสิ่งเหล่านี้ดำเนินไปอย่างไม่เหมาะสมก็จะก่อให้เกิดความรู้สึกทุกข์ใจ คับข้องใจ ความขมขื่น และความเกลียดชัง ความรู้สึกทางลบที่เกิดขึ้นในครอบครัวจะมีความรุนแรงยิ่งกว่าที่เกิดขึ้นในสังคมหน่วยอื่น ครอบครัวเป็นเวทีที่บุคคลจะเรียนรู้เกี่ยวกับความรัก คุณค่าในตนเอง ความนับถือและเชื่อมั่นในตนเอง รวมทั้งความหวังในชีวิตและพลังที่จะก้าวไปข้างหน้าไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ในทางกลับกัน ครอบครัวอาจเป็นเวทีที่บุคคลจะเรียนรู้เกี่ยวกับความเกลียดชัง ความด้อยค่าของตน ความสงสัยในตนเอง การถอยหนีและไม่กล้าเผชิญหน้ากับสิ่งใดๆ เลย รวมทั้งความสิ้นหวังในชีวิต

สรุปได้ว่า ครอบครัวมีความสำคัญต่อเด็กเป็นอย่างยิ่ง ครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่เด็กได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ ความรัก ความอบอุ่น เกิดขึ้นในครอบครัวที่สมาชิกทุกคนมีความประนีประนอมสนใจรักใคร่ต่อกันเป็นอย่างดี ส่งผลให้เด็กพัฒนา อัตมโนทัศน์ในทางบวก และสะสมขึ้นตามวัย สามารถปรับตัวได้ง่าย มีความเชื่อมั่น และเห็นคุณค่าในตนเอง แต่หากครอบครัวใดสมาชิกไม่มีความห่วงใยหรือสนใจซึ่งกันและกัน จะส่งผลให้เด็กพัฒนา อัตมโนทัศน์ในทางไม่ดี มีความหวาดระแวงสงสัยในผู้อื่น ไม่มั่นใจในตนเอง เรียกร้องความสนใจจากผู้อื่น

2.1.2 ความคาดหวังของผู้ปกครอง

✓ นิภา นิธยาน (2530 : 134) กล่าวว่า บิดามารดาที่มีความทะเยอทะยาน ใฝ่สูงสำหรับชีวิตในอนาคตของลูก การกระทำของบิดามารดาจะมีผลทำให้เด็กบางคนเกิด

ความมั่นใจ หรือเด็กบางคนอาจเกิดภาวะเครียดได้ ความรู้สึกในจิตใจมักเกิดจากบิดามารดา 2 ประเภท ได้แก่

1) บิดามารดาที่เป็นผู้ประสบความสำเร็จรุ่งโรจน์ในชีวิตและการทำงานมาแล้ว จึงผลักดันยั่วยุให้ลูกก้าวไปสู่ความสำเร็จในระดับเดียวกับตน

2) บิดามารดาที่ประสบความสำเร็จล้มเหลว หรือไม่มีโอกาสได้ศึกษาเล่าเรียนและแสดงความสามารถในวัยของตนที่ผ่านมา จึงผลักดันลูกโดยหวังจะให้ลูกเป็นตัวแทนชดเชยความรู้สึกขาดแคลนในชีวิตของตนเอง และเพื่อหวังให้ลูกประสบความสำเร็จในชีวิตไม่ผิดพลาดอย่างตนเอง

✓ กัญญา สุวรรณแสง (2544 : 99) กล่าวว่า สิ่งแวดล้อมทางบ้านมีอิทธิพลต่อเด็กมากทั้งทางด้านการอบรม การควบคุมเอาใจใส่ ฐานะเศรษฐกิจของบิดามารดา จำนวนสมาชิกในครอบครัว ลำดับการเกิด การตั้งจุดมุ่งหวังของบิดามารดา เด็กที่บิดามารดาคาดหวังและอบรม จู้จี้ พิถีพิถัน เติบโตมา จะมีลักษณะเชื่องง่าย ขาดการวิเคราะห์ หรือเป็นคนก้าวร้าว มีความขัดแย้งภายในใจ ชอบขัดแย้งผู้อื่น ความคาดหวังของบิดามารดาที่สูงเกินไปจะส่งผลให้เด็กเกิดความคับข้องใจ

✓ แบลร์ (สุธาสนี ใจเย็น. 2545 : 38 ; อ้างอิงจาก Blair. 1964) กล่าวว่า บุคลิกภาพหรือพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเด็ก มีสาเหตุเนื่องมาจากทัศนคติของบิดามารดา คือ

1) บิดามารดาคาดหวังในสิ่งที่ไม่ตรงกับความต้องการของเด็ก โดยพยายามกดดันหรือจำกัดอิสรภาพของเด็ก

2) บิดามารดามักควบคุม หรือให้อิสรภาพแก่เด็กไม่ถูกต้องและไม่เหมาะสม

3) บิดามารดามักมีแนวโน้มมองดูพฤติกรรมของลูกอย่างผู้ใหญ่มองดูเด็กทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้องเสมอ

4) บิดามารดาให้อิสรภาพในการตัดสินใจ และโอกาสทำในสิ่งที่ต้องการ แต่บิดามารดายังไม่ค่อยเต็มใจจะให้ลูกทำอย่างเต็มที่ ยังแสดงอาการสงสัย ไม่ยอมให้ตัดสินใจในบางโอกาสยังอยากให้ลูกทำในสิ่งที่ตนคาดหวัง

4) บิดามารดาไม่พอใจในการดำเนินชีวิตของตน จึงพยายามหันไปควบคุมความเป็นอยู่ของลูก

จะเห็นได้ว่า ความคาดหวังของผู้ปกครอง มักจะมีความไม่สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก ผู้ปกครองมีความคาดหวังต่อบุตรจากเหตุผลหลายๆ ประการ ทั้งด้วยความปรารถนาดี ทั้งเพื่อทดแทนสิ่งที่ผู้ปกครองขาดหายไปเมื่ออยู่ในวัยเด็ก ทั้งเพื่อให้ลูกเป็น

ที่หนึ่งหรือสมบูรณ์ที่สุด ซึ่งมีการแสดงออกที่มักจะก่อให้เกิดความคับข้องใจในตัวเด็กมากกว่า ความรู้สึกคล้อยตามในทางบวก ความคาดหวังของผู้ปกครองจึงเป็นสิ่งที่ควรระมัดระวัง และเลือกแสดงออกในทางประนีประนอมให้มากที่สุด เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสแสดงความเป็นตัวของตัวเอง พัฒนาอัตลักษณ์แห่งตนให้สมบูรณ์ได้

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านครอบครัวกับอัตมโนทัศน์

2.2.1 งานวิจัยในประเทศ

สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2533 : 34) สำรวจทัศนคติเกี่ยวกับลูกของหญิงวัยเจริญพันธุ์ พบว่า หญิงวัยเจริญพันธุ์ส่วนใหญ่คาดหวังให้ลูกเรียนจบในระดับมหาวิทยาลัย ทั้งลูกชายและลูกสาวต้องการให้มีการศึกษาระดับเดียวกันตามความสามารถ และคาดหวังที่จะให้ลูกช่วยเหลือดูแลยามแก่ชราหรือเจ็บป่วย ช่วยเหลือด้านการเงิน ช่วยหาเลี้ยงครอบครัว เชิดชูวงศ์ตระกูล สืบตระกูล และให้ลูกมีงานทำเป็นหลักฐานมีอนาคตที่ดี ช่วยเหลือตนเองได้

✓ คณิต ฤทธิรอด (2537 : 78) ได้ศึกษาเปรียบเทียบมโนภาพแห่งตนและการอบรมเลี้ยงดูตามการรับรู้ของนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว กับนักเรียนที่มีพฤติกรรมปกติทั่วไป โดยศึกษานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า นักเรียนที่มีพฤติกรรมปกติทั่วไปที่รับรู้การให้การอบรมเลี้ยงดูที่ต่างกัน มีมโนภาพแห่งตนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในด้านพฤติกรรม ด้านสติปัญญา และสถานภาพในโรงเรียน ด้านความวิตกกังวลใจ ด้านความเป็นคนน่านิยม และด้านที่เป็นส่วนรวม ส่วนด้านรูปร่างลักษณะและคุณลักษณะและด้านความสุขความพอใจไม่แตกต่างกัน

✓ พรเพ็ญ ชัยมงคล (2537 : ๗) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู ลักษณะความเป็นผู้นำ และอัตมโนทัศน์กับความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 525 คน พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความคิดสร้างสรรค์ทั้ง 3 คือ ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดริเริ่ม ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ลักษณะความเป็นผู้นำ และอัตมโนทัศน์ ตัวพยากรณ์ความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดคล่องแคล่วได้ดีที่สุดเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ลักษณะความเป็นผู้นำ และอัตมโนทัศน์ ตัวพยากรณ์ความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่มได้ดีที่สุดเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ลักษณะความเป็นผู้นำ และอัตมโนทัศน์

✓ สุภาพร วีระวิญญู (2538 : 79-84) ศึกษาเปรียบเทียบอัตมโนทัศน์ การอบรมเลี้ยงดูและสภาพแวดล้อมของโรงเรียนระหว่างนักเรียนที่มีพฤติกรรมผิดวินัย และ

นักเรียนที่มีพฤติกรรมอยู่ในวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 390 คน พบว่า นักเรียนที่มีพฤติกรรมผิดวินัย และนักเรียนที่มีพฤติกรรมอยู่ในวินัยมี อัตมโนทัศน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนที่มีพฤติกรรมผิดวินัย และนักเรียนที่มีพฤติกรรมอยู่ในวินัยได้รับการเลี้ยงดูไม่แตกต่างกัน ตัวแปรด้านอัตรโนทัศน์ การได้รับการอบรมเลี้ยงดู และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมด้าน วินัยของนักเรียน ตัวแปรที่สามารถทำนายพฤติกรรมด้านวินัยของนักเรียน เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย อัตรโนทัศน์ด้านค่านิยมเกี่ยวกับ ผลสัมฤทธิ์ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย สภาพแวดล้อมด้านพฤติกรรมครู

2.2.2 งานวิจัยต่างประเทศ ตามบทที่ ๒

/ ซาปิโร (อัจนรา สุขารมณ. 2542 : 2 ; อ้างอิงจาก Shapilo. 1997) ศึกษา รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาที่ส่งผลต่อพัฒนาการทางอารมณ์ของเด็ก พบว่า การ อบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจ บิดามารดาจะตั้งกฎเกณฑ์ข้อบังคับที่เข้มงวดและเผด็จการ จะมี แต่คำสั่งและคำว่า "อย่า" กับลูก มีความคาดหวังในตัวลูกสูง เด็กจะมีลักษณะกดดันสูง ไม่ไว้ วางใจใคร มองโลกในแง่ร้าย มีแต่การตำหนิวิพากษ์วิจารณ์ และไม่สามารถปรับตัวเข้ากับ สังคมได้ ส่วนความคาดหวังและการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล บิดามารดาจะยืดหยุ่น ไม่เข้มงวดจนเด็กขาดศักยภาพในตนเอง หรือปล่อยจนเสียเด็ก จะให้คำแนะนำเมื่อเด็กมี ปัญหา ไม่ควบคุมหรือออกคำสั่ง เมื่อทำผิดจะชี้แจงเหตุผล เด็กจะมีลักษณะเป็นผู้นำและ ผู้ตามที่ดี รู้จักใช้เหตุผล มีความมั่นคงทางอารมณ์ ควบคุมอารมณ์และปรับตัวได้ดี

เลียวนาร์ดสัน(พรรณวดี จันทราช. 2544 : 21 ; อ้างอิงจาก Leonardson. 1977) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตรโนทัศน์กับตัวแปรต่างๆ ได้แก่ เพศ สุขภาพ ลำดับ ที่เกิด จำนวนพี่น้อง สถานภาพในชีวิตสมรสของพ่อแม่ สถานะของชนชั้น ชีวิตในบ้าน กิจกรรมเสริมหลักสูตร สถิติปัญญา และผลการเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นนักเรียนเกรด 9- 12 จำนวน 165 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ The Peieres and Harris Children' Self Concept Scale ผลปรากฏว่า ผลการเรียน สุขภาพ สถานภาพในชีวิตสมรสของพ่อแม่ ชีวิต ในบ้าน กิจกรรมเสริมหลักสูตร สถานะของชนชั้น มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์คือ ผลการเรียนกิจกรรมเสริมหลักสูตร สุขภาพ และชีวิตความ เป็นอยู่ในบ้านตามลำดับ

✓ บุรี (ปริศนา เกตรา. 2544 : 75 ; อ้างอิงจาก Buri. 1989) ศึกษาถึงความ นึกคิดเกี่ยวกับตัวเองในวัยรุ่นและการเลี้ยงดูของพ่อแม่ ตลอดจนการใช้อำนาจบังคับของ

พบว่า

ครอบครัว โดยศึกษาจากนักเรียนวิทยาลัย 128 คน โดยใช้แบบวัดเทนเนสซี และแบบวัดการเลี้ยงดูของครอบครัว พบว่า 1) การเลี้ยงดูของพ่อแม่(ที่ถูกรับรู้โดยวัยรุ่น) มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง 2) ความมีอำนาจบังคับของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์โดยตรงกับความนึกคิดเกี่ยวกับตนเองของวัยรุ่น โดยผู้ปกครองที่ชอบใช้อำนาจในการอบรมเลี้ยงดู จะมีความสัมพันธ์แบบปฏิภาคผกผันกับความนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง 3) การประเมินการเลี้ยงดูของผู้ปกครองที่วัยรุ่นเป็นผู้ประเมิน จะมีความสัมพันธ์กับความนึกคิดเกี่ยวกับตนเองมากกว่าที่ประเมินโดยผู้ปกครองเอง

3. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในการเรียน

3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในการเรียน กับ อัตมโนทัศน์

3.1.1 สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์

กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ (สุภาพร วีรดาวิญญู. 2538 : 40 ; อ้างอิงจาก กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์. 2533) กล่าวว่า นอกจากโรงเรียนจะเป็นแหล่งปลูกฝังทัศนคติ สร้างค่านิยม สร้างความคิดรวบยอดที่ถูกต้อง สร้างนิสัยที่ดีให้เกิดขึ้นกับเด็กแล้ว โรงเรียนยังเป็นสถานที่ให้ความรู้ทางวิชาการแก่เด็กอีกด้วย การสร้างบรรยากาศในโรงเรียนให้เหมาะสมไม่ก่อให้เกิดความเบื่อหน่ายแก่เด็กขึ้นอยู่กับพฤติกรรมการสอนของครูด้วย ครูที่สอนโดยแสดงพฤติกรรมอื่นมากกว่าใช้เพียงคำพูด จะช่วยให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนมากขึ้น ความล้มเหลวที่เด็กได้รับจากโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นผลมาจากการสื่อสารของครู ขาดประสิทธิภาพ หรือขาดความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน หรือระหว่างนักเรียนกับนักเรียนก็ตาม จะส่งผลให้เกิดพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนในเด็ก

ในโรงเรียน ครูเป็นบุคคลสำคัญที่จะให้ความรู้และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก ประหยัด ทองมาก (2536 : 18) กล่าวว่า ความรับผิดชอบในการพัฒนาเด็กนั้น นอกจากพ่อแม่แล้ว ครูถือว่าเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุด เมื่อเด็กอยู่ในโรงเรียน ครูจะเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุดรองจากพ่อแม่ และได้มีโอกาสศึกษาความเจริญเติบโตของเด็กอย่างใกล้ชิดเกี่ยวกับธรรมชาติ จิตใจ และความต้องการ ครูจึงเป็นบุคคลภายนอกครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ จิตใจ และความประพฤติของเด็กมาก สำหรับเด็กบางคนในบางครั้งโรงเรียนยังเป็นที่หลบภัยจากความทุกข์ทรมานที่ตนได้รับจากทางบ้าน หรือจากสิ่งแวดล้อมอื่นๆ อีกด้วย ครูจึงมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าพ่อแม่ และเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาเด็ก เพื่อให้เด็กประสบความสำเร็จและสามารถที่จะดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข เมื่อ

นักเรียนประสบความสำเร็จในด้านต่างๆ ที่สำคัญในชีวิต จะทำให้เกิดความรักและมีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองในทางที่ดี ซึ่งจะเป็นแรงผลักดันในการแสดงพฤติกรรมของบุคคล

สรุปได้ว่า ครูเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อเด็กรองจากพ่อแม่ ครูที่ดีให้ความรักความเอาใจใส่แก่เด็ก ช่วยเหลือและแสดงบทบาทมากกว่าการเป็นเพียงผู้สอน จะส่งเสริมให้นักเรียนมีอัธมโนทัศน์ที่ดี เลียนแบบบุคลิภาพจากครู และสามารถปรับตัวในด้านการเรียนในโรงเรียนได้ดี และอาจส่งผลต่อความรู้สึกกระตือรือร้นในการเรียนเพื่อให้ประสบความสำเร็จในชีวิตอนาคต

3.1.2 สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน

ชูสท์ (ปริศนา เกตธา. 2544 : 44 ; อ้างอิงจาก Schutz. 1967) กล่าวว่า สัมพันธภาพระหว่างบุคคลเป็นพฤติกรรมการแสดงออกของแต่ละบุคคลในการมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันของบุคคล ทิศทางของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเปลี่ยนแปลงไปในทางบวกหรือลบ ขึ้นอยู่กับความต้องการระหว่างบุคคล (Interpersonal Need)

จิตรา วสุวนิช (พรรณวดี จันทราช. 2544 : 25-26 ; อ้างอิงจากจิตรา วสุวนิช. 2526) ได้กล่าวถึงเพื่อนกับการพัฒนาพฤติกรรมว่า ความต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนในวัยเดียวกันของเด็กเป็นสิ่งสำคัญมาก เด็กต้องการการยอมรับจากสังคมเพื่อนอย่างจริงจัง เพราะฉะนั้น การอยู่ร่วมกันในกลุ่มเด็กจึงต้องการให้กลุ่มเพื่อนยอมรับตนเอง เห็นความสำคัญให้การยกย่อง มองเห็นคุณค่าของตน และเด็กต้องการฐานะตำแหน่งที่พึงมีในสังคม เด็กทุกคนถือว่าการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเป็นรางวัลที่มีค่าและสำคัญที่สุด เด็กจึงให้ความสำคัญกับกลุ่มเพื่อนในวัยเดียวกันมาก ด้วยการเอาใจเพื่อนและประพฤติตามอย่างเพื่อน รวมทั้งรับเอาแนวความคิด ทัศนคติ ตลอดจนแบบแผนของกลุ่มมาปฏิบัติ เพียงเพื่อให้ได้รับการยอมรับ ดังนั้น จากการคบค้าสมาคม การเล่น การทำงาน และการอยู่ร่วมกันกับกลุ่มเพื่อนช่วยให้เด็กได้เรียนรู้ความต้องการใหม่ และที่สำคัญคือ เด็กได้เรียนรู้ความต้องการเป็นที่รักใคร่ ได้รับการยอมรับจากเพื่อนฝูง และการปฏิบัติตนให้เข้ากับเพื่อนฝูงได้

ความต้องการเป็นอิสระก็เป็นอีกเหตุผลหนึ่ง ที่ทำให้เด็กต้องการความสำเร็จในการรวมกลุ่มเพื่อนวัยเดียวกันซึ่งเริ่มมาตั้งแต่วัยเด็กตอนต้น จนถึงวัยรุ่น เด็กพยายามดิ้นรนต้องการเป็นอิสระจากพ่อแม่ เด็กจะไม่ชอบการบังคับ แต่ชอบให้แนะนำ และเด็กจะชอบแสดงความคิดเห็นมากกว่าเป็นผู้ปฏิบัติตามทุกอย่าง เด็กที่ประสบความสำเร็จในการเข้าสังคมกับกลุ่มเพื่อนวัยเดียวกัน คือ ผู้ที่สามารถเป็นอิสระโดยตัวเองในระดับพอดี ความต้องการเป็นอิสระเป็นแรงผลักดันให้เด็กรวมกลุ่มกันและเอาอย่างกัน ดังนั้น การเลือกคบเพื่อนของเด็กจึงมีความสำคัญและมีผลกระทบต่อการพัฒนาพฤติกรรมของเด็ก เด็กจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับ

ลักษณะกลุ่มเพื่อนที่เด็กคบค้าสมาคมด้วยเป็นประการสำคัญ

เฟลด์แมนและนิวคอมบ์ (สุทธาสินี ใจเย็น. 2545 : 45 ; อ้างอิงจาก Feldman and Newcomb. 1973) ได้สรุปความสำคัญของเพื่อนที่มีต่อนักศึกษาแต่ละคน ดังนี้

1. เป็นการเชื่อมโยงระยะการอยู่ภายในครอบครัวกับพ่อแม่ หรือผู้ปกครอง กับระยะการทำงานในโลกกว้าง เพื่อทำหน้าที่ช่วยนักศึกษาให้ผ่านยุควิกฤติต่างๆ และทำให้มีอิสระจากบ้านและครอบครัวได้
2. ในบางสถานการณ์ เพื่อนร่วมกลุ่มสามารถช่วยเหลือเกื้อหนุน ในด้าน กำหนดเป้าหมายในการเรียนและวิชาการได้
3. เพื่อนสามารถให้กำลังใจในเรื่องโดยทั่วไป ซึ่งไม่สามารถหาได้จาก คณาจารย์ ชั้นเรียน หรือหลักสูตรที่กำหนดไว้ทั้งหมด
4. เพื่อนสามารถให้โอกาสนักศึกษาในการฝึกการอยู่ร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับบุคคลที่มีภูมิหลัง ความสนใจ และการอบรมที่ต่างไปจากตน
5. เพื่อนสามารถช่วยทำให้นักศึกษามีความมั่นใจ และพอใจในตนเองยิ่งขึ้น และช่วยสนองตอบความสนใจของนักศึกษา
6. เพื่อนช่วยทำหน้าที่ในการฝึกเข้าสังคมแก่นักศึกษา และช่วยในการสร้างความสัมพันธ์ส่วนตัว ซึ่งจะส่งผลในการช่วยเหลือกันในระหว่างการทำงานในภายหลัง

สรุปได้ว่า เพื่อนมีความสำคัญต่อเด็กโดยเฉพาะในช่วงวัยรุ่นเป็นอย่างมาก ด้วยธรรมชาติของพัฒนาการดังเช่นที่อิริคสันกล่าวไว้ และความสำคัญของการเลือกคบเพื่อน การต้องการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนจะส่งผลโดยตรงถึงอัตมโนทัศน์ของเด็ก เด็กที่รู้สึก ว่าตนได้รับการยอมรับจากกลุ่ม เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม จะมีลักษณะร่าเริงแจ่มใส มองโลกในแง่ดี เกิดความรู้สึกไว้วางใจผู้อื่นได้ ในทางตรงกันข้าม หากเด็กไม่ได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน จะมีลักษณะแยกตัว เศร้าสร้อย ปรับตัวยาก และมองโลกในแง่ร้าย

3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในการเรียน กับ อัตมโนทัศน์

3.2.1 งานวิจัยในประเทศ

มยุรี สิงห์โพธา (2536 : 72) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมโนภาพแห่งตน กับสภาพแวดล้อมในโรงเรียนตามการรับรู้ของนักเรียน จากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า มโนภาพแห่งตนกับสภาพแวดล้อม

ในโรงเรียนตามการรับรู้ของนักเรียนมีความสัมพันธ์กันในบางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีมโนภาพแห่งตนทางด้านสติปัญญาและสถานภาพในโรงเรียนด้านรูปร่างลักษณะและคุณลักษณะด้านความเป็นคน นานิยมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

✓ สมศักดิ์ ชินพันธ์ (พรรณวดี จันทราช. 2544 : 27 ; อ้างอิงจาก สมศักดิ์ ชินพันธ์. 2523) ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิสัมพันธ์ของครูและนักเรียน ในชั้นเรียนกับความรับผิดชอบและมโนภาพแห่งตน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 263 คน พบว่า ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนแบบอัตตาธิปไตย แบบปล่อยปละละเลย มีความสัมพันธ์ทางลบกับมโนภาพแห่งตน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนแบบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับมโนภาพแห่งตนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

✓ พรรณวดี จันทราช (2544 : 75) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียนที่มีพฤติกรรมผิดวินัย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 286 คน พบว่า 1) ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวกับอัตมโนทัศน์มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) ปัจจัยด้านสถานศึกษา ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนกับนักเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน กับอัตมโนทัศน์ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน สื่อสารมวลชน ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว และความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน สามารถร่วมกันพยากรณ์อัตมโนทัศน์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้ร้อยละ 40.8

3.2.2 งานวิจัยต่างประเทศ

✓ ครัมพ์ (สุภาพร วีรดาวิญญู. 2538 : 42 ; อ้างอิงจาก Crump. 1975) ศึกษาพฤติกรรมที่เป็นคำพูด และไม่ใช่คำพูดของครูที่สอนเด็กเกอร์ในสถานฝึกอบรมเด็กเกอร์สองแห่ง ในมลรัฐนอร์ท แคโรไลนา ประเทศสหรัฐอเมริกา ปรากฏว่า การสื่อสารที่ไม่ใช่คำพูดช่วยให้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนมากกว่าการสื่อสารโดยใช้คำพูด พฤติกรรมของครูไม่ผันแปรไปตามประสบการณ์ที่ครูมีอยู่ พฤติกรรมทั้งที่เป็นคำพูด และไม่ใช่คำพูดจะผันแปรไปตามเชื้อชาติ เพศ ของนักเรียน ความเข้าใจระหว่างครูกับนักเรียน ช่วยให้การเรียนของนักเรียนดีขึ้น ซึ่งมีผลทำให้บรรยากาศในโรงเรียนดีขึ้นด้วยเช่นกัน

✓ เทสเทอแมน แจนเนท (Testerman, Janet. 1996 : 364-365) ทำการวิจัย

ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนกับอัตมโนทัศน์ของนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยง โดยทำการศึกษาทดลองกับครูและนักเรียนในโรงเรียนมัธยมที่รัฐฟลอริดา พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนที่อยู่ในระดับต่ำจะส่งผลกระทบต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียนกลุ่มทดลอง ครูจะมีปฏิสัมพันธ์ทางบวกกับนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงโดยมีเกรดเฉลี่ยต่ำกว่า 1.5 มีระยะเวลาในการทดลอง 21 สัปดาห์ ผลการทดลองพบว่า นักเรียนเหล่านั้นมีอัตมโนทัศน์ที่ดีขึ้นและมีเกรดเฉลี่ยดีกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุม

คอนเนอร์ (ปริศนา เกตรา. 2544 : 60 ; อ้างอิงจาก Conner. 1968) ได้ศึกษาการพัฒนาความเข้าใจในตนเองและผู้อื่นของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาที่ได้รับการทดลองโดยใช้โปรแกรมซึ่งประกอบด้วยกิจกรรม แบบฝึกหัดและการสอน มีการพัฒนาความเข้าใจในตนเองและผู้อื่นมากขึ้น

✓ เดอโควิด และเมียว (พรรณวดี จันทราช. 2544 : 28 ; อ้างอิงจาก Dekovic & Meeus. 1997) ศึกษาผลการอบรมเลี้ยงดูและอัตมโนทัศน์ของวัยรุ่น ที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน โดยการทดสอบความเชื่อมโยงระหว่างความสัมพันธ์ระหว่างวัยรุ่นกับผู้ปกครอง กับความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 508 ครอบครัว พบว่า อัตมโนทัศน์ในทางบวกและการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน จะส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนของนักเรียนเป็นไปในลักษณะที่น่าพึงพอใจ

สรุปได้ว่า สิ่งแวดล้อมในการเรียนกับอัตมโนทัศน์มีผลต่อกัน ทั้งในลักษณะของสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ ซึ่งเป็นแบบอย่างที่ดี และการดูแลผู้เรียนอย่างเอาใจใส่ ช่วยให้ผู้เรียนมีการตอบสนองต่อครูและการเรียนในทางที่ดี และในลักษณะของสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อน พบว่าหากนักศึกษาได้รับการยอมรับจากเพื่อนและมีการสื่อสารที่ดีต่อกันทั้งพฤติกรรมและคำพูด จะช่วยให้นักศึกษามีการรับรู้ต่อตนเองเป็นไปในทางที่ดี และสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนยังมีความเกี่ยวข้องกับเรื่องการอบรมเลี้ยงดูในครอบครัวด้วย

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ความเป็นมาและสภาพทั่วไปของมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ เป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ที่ก่อตั้งโดย มูลนิธิป่อเต็กตึ๊ง ซึ่งเป็นมูลนิธิสาธารณกุศล ที่มีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง “เพื่อบำเพ็ญทางการกุศลต่างๆ อันได้แก่ การทำการอุปการะรักษาและพยาบาลผู้อนาถาที่ป่วยไข้ ซึ่งอาจเป็นการจ่ายยาให้ หรือให้สถานที่อยู่ และให้การรักษาพยาบาลโดยมิให้คิดหวังเอามูลค่า

ตอบแทน" โดยผลงานของมูลนิธิที่ปรากฏแก่สายตาของชาวไทยให้ประจักษ์โดยทั่วกัน คือการช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยากจากภัยพิบัติต่างๆ ทั่วประเทศโดยไม่เลือกเชื้อชาติ จากการอุปถัมภ์ของมูลนิธิป่อเต็กตึ๊ง ทำให้เกิดมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติในปัจจุบันนี้ ซึ่งมีประวัติความเป็นมาพอจะกล่าวได้อย่างเด่นชัดใน 3 ช่วง คือ

1. โรงเรียนผดุงครรภ์อนามัย โรงพยาบาลหัวเฉียว (พ.ศ.2484 – 2524)
2. วิทยาลัยหัวเฉียว (พ.ศ.2524 – 2534)
3. มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ (พ.ศ.2535 – ปัจจุบัน)

โรงเรียนผดุงครรภ์จัดตั้งขึ้นครั้งแรกในปี พ.ศ.2484 เป็นหน่วยงานหนึ่งของโรงพยาบาลหัวเฉียว โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะฝึกอบรมนักเรียนให้มีความรู้ความสามารถในด้านการพยาบาลและผดุงครรภ์ และเป็นเหตุผลสืบเนื่องมาจากภารกิจของมูลนิธิในการช่วยเหลือคนเจ็บไข้ ซึ่งต้องการผู้ที่มีความรู้ให้ถูกสุขลักษณะตามมาตรฐานสากล อันจะส่งผลให้คนไข้เกิดความเชื่อมั่นในการรักษาพยาบาลแผนใหม่ ซึ่งในเวลานั้นน่าจะยังไม่เป็นที่คุ้นเคยของชาวบ้านนัก ต่อมาในวันที่ 17 ธันวาคม 2524 มูลนิธิได้รับอนุญาตจากทบวงมหาวิทยาลัยให้ยกฐานะโรงเรียนผดุงครรภ์ เป็น วิทยาลัยหัวเฉียว และเปิดหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรี เริ่มดำเนินการสอนในเดือนมิถุนายน พ.ศ.2525 นับได้ว่าคณะพยาบาลศาสตร์เป็นคณะวิชาคณะแรกของวิทยาลัย และเป็นคณะพยาบาลศาสตร์ของวิทยาลัยเอกชนแห่งแรกในกรุงเทพฯ ต่อมาได้เพิ่มคณะวิชาที่เปิดสอนอีกสาขาหนึ่ง คือ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ เมื่อปีการศึกษา 2533 ได้รับการรับรองวิทยฐานะให้มีศักดิ์และสิทธิ์เช่นเดียวกับสถาบันของรัฐทุกประการ จะเห็นได้ว่าคณะวิชาที่วิทยาลัยหัวเฉียวสนับสนุนให้เปิดทำการสอนนั้น ยังคงมุ่งเน้นด้านบำเพ็ญสาธารณประโยชน์เป็นสำคัญ ต่อมาในวาระที่มูลนิธิดำเนินการมาครบ 80 ปี จึงจัดทำโครงการมหาวิทยาลัย โดยระดมทุนในการจัดตั้งจากคนไทยเชื้อสายจีน และได้รับอนุมัติจากทบวงมหาวิทยาลัย ให้จัดตั้งมหาวิทยาลัยได้ ณ อาคารเลขที่ 18/18 ถนนบางนา – ตราด กม.18 ในเขตท้องที่ตำบลบางโฉลง อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ บนพื้นที่ประมาณ 140 ไร่ และได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานชื่อ "มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ" ในวันที่ 11 พฤษภาคม พ.ศ.2535 และในปีการศึกษา 2535 มหาวิทยาลัยได้เปิดสอนระดับปริญญาตรี 5 คณะ คือ

คณะพยาบาลศาสตร์

คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์ (สาขาวิชาภาษาจีน และสาขาวิชาภาษาอังกฤษ)

คณะวิทยาการจัดการ (สาขาวิชาการบัญชี และสาขาวิชาการจัดการ)

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ และสาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ)

นอกจากนี้ได้เปิดสอนระดับปริญญาโทหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการจัดการสวัสดิการสังคมด้วย

และในปีการศึกษา 2536 ได้เปิดคณะวิชาเพิ่มขึ้นอีก 3 คณะ และ 1 สาขาวิชาคือ

คณะเภสัชศาสตร์

คณะเทคนิคการแพทย์

คณะกายภาพบำบัด

และสาขาวิชาการบริหารโรงพยาบาล(ต่อมาได้จัดตั้งคณะสาธารณสุขศาสตร์และสิ่งแวดล้อม)

จะเห็นได้ว่า ทั้ง 8 คณะ 1 สาขาวิชาในระดับปริญญาตรี และอีก 1 สาขาวิชาในระดับปริญญาโท มีขอบข่ายที่จะมุ่งเน้นผลิตบุคลากรรับใช้สังคมทั้งในส่วนของชุมชนทุกระดับชั้น โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ปัญหาสังคม และสอดคล้องกับการเติบโต ขยายตัวทางเศรษฐกิจและวิทยาศาสตร์

ในปีการศึกษา 2539 มหาวิทยาลัยได้พัฒนาไปอีกก้าวหนึ่งโดยการปรับปรุงการบริหารภายในรวมถึงการปรับปรุงคณะวิชาต่างๆ ให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ ดังนี้

คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ เปลี่ยนชื่อเป็น คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ และสวัสดิการสังคม

คณะมนุษยศาสตร์ เปลี่ยนชื่อเป็น คณะศิลปศาสตร์

คณะวิทยาการจัดการ เปลี่ยนชื่อเป็น คณะบริหารธุรกิจ

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ นับเป็นมหาวิทยาลัยเอกชนชั้นนำอีกแห่งหนึ่งของประเทศไทย ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อผลิตบุคลากรที่มีคุณภาพ เป็นกำลังในการพัฒนาสังคมต่อไป ภายใต้เจตนารมย์ “เรียนรู้เพื่อรับใช้สังคม” และตั้งปณิธานที่พร้อมจะก้าวไปข้างหน้าอย่างมีศักดิ์ศรี โดยมุ่งที่จะบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม และประเทศชาติในด้านการศึกษา ด้วยความเชื่อมั่นว่าการศึกษเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและประเทศชาติ และด้วยสำนึกแห่งเมตตาธรรม ตามเครื่องหมายของมหาวิทยาลัย

ปัจจุบันมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ เปิดสอนในคณะต่างๆ รวม 9 คณะวิชา ได้แก่ คณะพยาบาลศาสตร์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม

คณะศิลปศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะเภสัชศาสตร์
คณะเทคนิคการแพทย์ คณะกายภาพบำบัด และ คณะสาธารณสุขศาสตร์และสิ่งแวดล้อม
มีนักศึกษาทั้งในระดับปริญญาตรีและปริญญาโทรวม 7,497 คน (มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิม
พระเกียรติ. 2545 : 31-33)

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี ภาค ปกติ ปีการศึกษา 2546 ของมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งมี ทั้งหมด 9 คณะวิชา มีนักศึกษาทั้งหมด จำนวน 6,811 คน เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 2,186 คน นักศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 1,609 คน นักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 1,366 คน นักศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 1,118 คน และเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 5 คณะเภสัชศาสตร์ รวมทั้ง นักศึกษาที่ยังไม่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรอีก จำนวน 532 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ปีการศึกษา 2546 ในมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 378 คน ซึ่งมาจาก 9 คณะวิชา เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 121 คน นักศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 91 คน นักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 74 คน นักศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 64 คน และเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 5 คณะเภสัชศาสตร์ รวมทั้งนักศึกษาที่ยังไม่สำเร็จการศึกษาตาม หลักสูตรอีก จำนวน 28 คน ซึ่งเชื่อถือได้ร้อยละ 95 (Yamane, 1967 : 886) ได้มาจากการ สุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากประชากร โดยใช้คณะวิชาและชั้นปีเป็น ชั้น (Strata) โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างดังนี้

1. ผู้วิจัยสำรวจและศึกษานักศึกษาตามคณะวิชาที่เปิดสอน มีทั้งหมด 9 คณะ วิชา รวมจำนวน 6,811 คน แบ่งเป็น 5 ชั้นปี ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 2,186 คน นักศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 1,609 คน นักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 1,366 คน นักศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 1,118 คน และเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 5 คณะเภสัชศาสตร์ รวมทั้งนักศึกษาที่ยังไม่ สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรอีก จำนวน 532 คน

2. ผู้วิจัยประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยมีความเชื่อถือร้อยละ 95 ได้กลุ่ม ตัวอย่าง 378 คน จึงได้สัดส่วนประชากร : กลุ่มตัวอย่าง เท่ากับ 18 : 1 ผู้วิจัยจึงสุ่มตัวอย่าง จำแนกตามคณะวิชาและชั้นปีของนักศึกษา จำนวน 378 คน

ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามคณะวิชาและชั้นปี

คณะวิชา	ชั้นปีที่ 1		ชั้นปีที่ 2		ชั้นปีที่ 3		ชั้นปีที่ 4		ชั้นปีที่ 5		รวม	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1. พยาบาลศาสตร์	93	5	121	7	119	7	130	7	29	2	492	28
2. สังคมสงเคราะห์ศาสตร์และ สวัสดิการสังคม	172	10	144	8	126	7	95	5	23	1	560	31
3. ศิลปศาสตร์	485	26	261	15	186	10	152	9	41	2	1,125	62
4. บริหารธุรกิจ	716	40	500	28	398	21	257	14	86	4	1,957	107
5. วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	101	6	78	4	58	3	41	3	22	1	300	17
6. เกษตรศาสตร์	131	7	135	8	128	7	145	8	182	10	721	40
7. เทคนิคการแพทย์	134	7	105	6	133	7	117	7	73	4	562	31
8. กายภาพบำบัด	100	6	72	4	61	3	63	4	21	1	317	18
9. สาธารณสุขศาสตร์และ สิ่งแวดล้อม	254	14	193	11	157	9	118	7	55	3	832	44
รวมทั้งหมด											6,811	378

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือในการศึกษาค้นคว้า เป็นแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์
ของนักศึกษา ซึ่งมีทั้งส่วนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง และพัฒนาขึ้นจากเครื่องมือที่มีผู้สร้างไว้แล้ว
แบ่งออกเป็น 7 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนบุคคล
- ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคต
- ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับสมาชิกในครอบครัว
- ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครอง
- ตอนที่ 5 เป็นแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์
- ตอนที่ 6 เป็นแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อน
- ตอนที่ 7 เป็นแบบวัดอัตมโนทัศน์

วิธีการสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือ

แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักศึกษา

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ชั้นปี และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตัวอย่างของแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามข้อมูลด้านส่วนตัวของนักศึกษา เมื่ออ่านข้อความ
แล้วโปรดเติมข้อความลงใน..... และใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ที่ตรงกับความเป็น
จริงเกี่ยวกับตัวท่าน

- 1. ขณะนี้ท่านมีอายุ..... ปี
- 2. ขณะนี้ท่านศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5
- รหัสนักศึกษา.....
- 3. คะแนนเฉลี่ยสะสม (G.P.A.) ของภาคการศึกษาสุดท้าย

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคต

- 2.1 ศึกษานิยามศัพท์เฉพาะ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะ
มุ่งอนาคต
- 2.2 ศึกษาแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะมุ่งอนาคต แล้วนำไปปรับปรุงให้สอดคล้อง

คล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ โดยผู้วิจัยศึกษามาจากแนวความคิดของสุทธาสินี ใจเย็น (2545 : 101-102) เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท มี 5 ระดับประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 25 ข้อ

2.3 นำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ เจริญ กิริทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง และ อาจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์ ตรวจสอบความเที่ยงตรง โดยตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา ข้อคำถาม และภาษาที่ใช้ ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำไปปรับแก้ก่อนนำไปใช้

2.4 นำแบบสอบถามซึ่งปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษาในมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ จำนวน 30 คน ที่มีไขกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูงกลุ่มต่ำ โดยนำคะแนนที่ตรวจได้มาเรียงลำดับจากคะแนนสูงที่สุดลงมาถึงคะแนนต่ำสุด นำนักศึกษาที่อยู่ในกลุ่มคะแนนสูง 25% และนักศึกษาที่อยู่ในกลุ่มต่ำ 25% เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายข้อโดยใช้ t-test และเลือกเฉพาะข้อที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แบบสอบถามลักษณะมุงอนาคต จำนวน 13 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.298 – 8.000

2.5 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่คัดเลือกไว้แล้วในข้อ 2.4 มาหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .8278

2.6 ลักษณะของแบบสอบถามลักษณะมุงอนาคต เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท มี 5 ระดับ

ตัวอย่างแบบสอบถามลักษณะมุงอนาคต

คำชี้แจง ให้นักศึกษาอ่านข้อความแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของตนเองมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความตรงกับความเป็นจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความตรงกับความเป็นจริงของท่านบางครั้ง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความตรงกับความเป็นจริงของท่านน้อย
ไม่จริงเลย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

ข้อที่	คำถาม	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริง น้อย	ไม่จริง เลย
0	ฉันวางแผนเกี่ยวกับอนาคตของ ตัวเอง ไว้แล้ว.....					
00	ฉันคิดว่าอนาคตเป็นเรื่องของโชค ชะตา.....					

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยตรวจและให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อ ดังนี้

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวก ให้คะแนนดังนี้

- จริงที่สุด ให้คะแนน 5 คะแนน
- จริง ให้คะแนน 4 คะแนน
- จริงบ้าง ให้คะแนน 3 คะแนน
- จริงน้อย ให้คะแนน 2 คะแนน
- ไม่จริงเลย ให้คะแนน 1 คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบ ให้คะแนนดังนี้

- จริงที่สุด ให้คะแนน 1 คะแนน
- จริง ให้คะแนน 2 คะแนน
- จริงบ้าง ให้คะแนน 3 คะแนน
- จริงน้อย ให้คะแนน 4 คะแนน
- ไม่จริงเลย ให้คะแนน 5 คะแนน

การแปลความหมาย (วิเชียร เกตุสิงห์. 2528 : 9)

- คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5.00 หมายถึง มีลักษณะมุ่งอนาคตมาก
- คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.66 หมายถึง มีลักษณะมุ่งอนาคตปานกลาง
- คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33 หมายถึง มีลักษณะมุ่งอนาคตน้อย

ตอนที่ 3 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับสมาชิกในครอบครัว

3.1 ศึกษาานิยามศัพท์เฉพาะ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับสมาชิกในครอบครัว

3.2 ศึกษาแบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับสมาชิกในครอบครัว แล้วนำไปปรับปรุงให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท มี 5 ระดับประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 30 ข้อ

3.3 นำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ เวณิกกรีทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง และ อาจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์ ตรวจสอบความเที่ยงตรงโดยตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา ข้อคำถามและภาษาที่ใช้ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำไปปรับปรุงก่อนนำไปใช้

3.4 นำแบบสอบถามซึ่งปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษาในมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ จำนวน 30 คน ที่มีไขกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูงกลุ่มต่ำ โดยนำคะแนนที่ตรวจได้มาเรียงลำดับจากคะแนนสูงสุดลงมาถึงคะแนนต่ำสุด นำนักศึกษาที่อยู่ในกลุ่มคะแนนสูง 25% และนักศึกษาที่อยู่ในกลุ่มต่ำ 25% เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายข้อโดยใช้ t-test และเลือกเฉพาะข้อที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับสมาชิกในครอบครัว จำนวน 21 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.219 – 7.295

3.5 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่คัดเลือกไว้แล้วในข้อ 3.4 มาหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .9407

3.6 ลักษณะของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับสมาชิกในครอบครัว เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท มี 5 ระดับ

ตัวอย่างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับสมาชิกในครอบครัว

คำชี้แจง ให้นักศึกษาอ่านข้อความแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของตนเองมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความตรงกับความเป็นจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความตรงกับความเป็นจริงของท่านบางครั้ง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความตรงกับความเป็นจริงของท่านน้อย

ไม่จริงเลย หมายถึง ข้อความนั้นไม่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

ข้อที่	คำถาม	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	ไม่จริงเลย
0	<u>พฤติกรรมที่ผู้ปกครองปฏิบัติต่อนักศึกษา</u>					
00	ผู้ปกครองคอยเรียกหาฉันอยู่เสมอ.....					
00	ผู้ปกครองไม่เคยสนใจซักถามฉันเรื่องการเรียน.....					
0	<u>พฤติกรรมที่นักศึกษาปฏิบัติต่อผู้ปกครอง</u>					
00	ฉันเล่าเรื่องต่างๆที่พบเจอให้ผู้ปกครองฟังเสมอ.....					
00	ฉันหงุดหงิดเมื่อผู้ปกครองซักถามเรื่องส่วนตัว.....					

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยตรวจและให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อ ดังนี้

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวก ให้คะแนนดังนี้

- จริงที่สุด ให้คะแนน 5 คะแนน
- จริง ให้คะแนน 4 คะแนน
- จริงบ้าง ให้คะแนน 3 คะแนน
- จริงน้อย ให้คะแนน 2 คะแนน
- ไม่จริงเลย ให้คะแนน 1 คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบ ให้คะแนนดังนี้

- จริงที่สุด ให้คะแนน 1 คะแนน
- จริง ให้คะแนน 2 คะแนน
- จริงบ้าง ให้คะแนน 3 คะแนน
- จริงน้อย ให้คะแนน 4 คะแนน
- ไม่จริงเลย ให้คะแนน 5 คะแนน

การแปลความหมาย (วิเชียร เกตุสิงห์. 2528 : 9)

คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5.00 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับสมาชิกในครอบครัวดี

คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.66 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับสมาชิกในครอบครัวดีพอใช้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับครอบครัวไม่ดี

ตอนที่ 4 แบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครอง

4.1 คีศึกษานิยามศัพท์เฉพาะ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวังของผู้ปกครอง

4.2 ศึกษาแบบสอบถามเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครอง แล้วนำไปปรับปรุงให้สอดคล้องกับ นิยามศัพท์เฉพาะ โดยผู้วิจัยศึกษามาจากแนวคิดของ สุทธาสินี ใจเย็น(2545 : 105-106) โดยมีลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคอร์ท (Likert) ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 16 ข้อ

4.3 นำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ เวนีกรีทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง และ อาจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์ ตรวจสอบความเที่ยงตรงโดยตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา ข้อคำถามและภาษาที่ใช้ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำไปปรับปรุงก่อนนำไปใช้

4.4 นำแบบสอบถามซึ่งปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษาในมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ จำนวน 30 คน ที่มีไขกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูงกลุ่มต่ำ โดยนำคะแนนที่ตรวจได้มาเรียงลำดับจากคะแนนสูงสุดลงมาถึงคะแนนต่ำสุด นำนักศึกษาที่อยู่ในกลุ่มคะแนนสูง 25% และนักศึกษาที่อยู่ในกลุ่มต่ำ 25% เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายข้อโดยใช้ t-test และเลือกเฉพาะข้อที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครอง จำนวน 11 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.359 – 4.587

4.5 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่คัดเลือกไว้แล้วในข้อ 4.4 มาหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .7759

4.6 ลักษณะของแบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครอง เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท มี 5 ระดับ

ตัวอย่างแบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครอง

คำชี้แจง ให้นักศึกษาอ่านข้อความแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของตนเองมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความตรงกับความเป็นจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความตรงกับความเป็นจริงของท่านบางครั้ง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความตรงกับความเป็นจริงของท่านน้อย
ไม่จริงเลย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

ข้อที่	คำถาม	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	ไม่จริงเลย
0	ผู้ปกครองให้อิสระฉันในเรื่องการเรียน....					
00	ผู้ปกครองคอยเคี่ยวเข็ญเรื่องการเรียนกับฉันเสมอ.....					

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยตรวจและให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อ ดังนี้

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวก ให้คะแนนดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน 5 คะแนน
จริง	ให้คะแนน 4 คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน 3 คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน 2 คะแนน
ไม่จริงเลย	ให้คะแนน 1 คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบ ให้คะแนนดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน 1 คะแนน
จริง	ให้คะแนน 2 คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน 3 คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน 4 คะแนน
ไม่จริงเลย	ให้คะแนน 5 คะแนน

การแปลความหมาย (วิเชียร เกตุสิงห์. 2528 : 9)

คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5.00	หมายถึง มีความคาดหวังของผู้ปกครองมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.66	หมายถึง มีความคาดหวังของผู้ปกครองปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33	หมายถึง มีความคาดหวังของผู้ปกครองน้อย

ตอนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์

5.1 คีษานิยามศัพท์เฉพาะ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์

5.2 ศึกษาแบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ แล้วนำไปปรับปรุงให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ โดยผู้วิจัยศึกษามาจากแนวคิดของ สุธาสนีใจเย็น(2545 : 108) โดยมีลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคอร์ท (Likert) ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 31 ข้อ

5.3 นำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ เวนีกรีทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง และ อาจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์ ตรวจสอบความเที่ยงตรง โดยตรวจความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา ข้อคำถาม และภาษาที่ใช้ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำไปปรับปรุงก่อนนำไปใช้

5.4 นำแบบสอบถามซึ่งปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษาในมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ จำนวน 30 คน ที่มีใช้กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูงกลุ่มต่ำ โดยนำคะแนนที่ตรวจได้มาเรียงลำดับจากคะแนนสูงสุดลงมาถึงคะแนนต่ำสุด นำนักศึกษาที่อยู่ในกลุ่มคะแนนสูง 25% และนักศึกษาที่อยู่ในกลุ่มต่ำ 25% เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายข้อโดยใช้ t-test และเลือกเฉพาะข้อที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ จำนวน 18 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.276 – 6.096

5.5 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่คัดเลือกไว้แล้วในข้อ 5.4 มาหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา(α - Coefficient) ของครอนบาค(Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .8870

5.6 ลักษณะของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท มี 5 ระดับ

ตัวอย่างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์

คำชี้แจง ให้นักศึกษาอ่านข้อความแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของตนเองมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความตรงกับความเป็นจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความตรงกับความเป็นจริงของท่านบางครั้ง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความตรงกับความเป็นจริงของท่านน้อย
ไม่จริงเลย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

ข้อที่	คำถาม	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	ไม่จริงเลย
000	<u>พฤติกรรมที่อาจารย์ปฏิบัติต่อนักศึกษา</u>					
	อาจารย์มักวิพากษ์วิจารณ์นักศึกษา.....					
	อาจารย์เป็นกันเองและเข้าใจสภาพ อารมณ์ของฉันเป็นอย่างดี.....					
000	<u>พฤติกรรมที่นักศึกษปฏิบัติต่ออาจารย์</u>					
	ฉันไม่เคยทำงานที่อาจารย์สั่งเลย.....					
	ฉันร่วมแสดงความคิดเห็นเสมอเมื่อ อาจารย์เปิดโอกาส.....					

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยตรวจและให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อ ดังนี้

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวก ให้คะแนนดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน 5 คะแนน
จริง	ให้คะแนน 4 คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน 3 คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน 2 คะแนน
ไม่จริงเลย	ให้คะแนน 1 คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบ ให้คะแนนดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน 1 คะแนน
------------	------------------

จริง	ให้คะแนน 2 คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน 3 คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน 4 คะแนน
ไม่จริงเลย	ให้คะแนน 5 คะแนน

การแปลความหมาย (วิเชียร เกตุสิงห์. 2528 : 9)

คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5.00 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ดี

คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.66 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์

ดีพอใช้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ไม่ดี

ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อน

6.1 ศึกษาปริมาณศัพท์เฉพาะ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อน

6.2 ศึกษาแบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อน แล้วนำไปปรับปรุงให้สอดคล้องกับปริมาณศัพท์เฉพาะ โดยผู้วิจัยศึกษามาจากแนวคิดของสุทธาสินี ใจเย็น(2545 : 109) โดยมีลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคอร์ท (Likert) ประกอบด้วยข้อความจำนวน 21 ข้อ

6.3 นำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ เวณิกร กิริทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง และ อาจารย์ ดร.พาสณา จุลรัตน์ ตรวจสอบความเที่ยงตรงโดยตรวจความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา ข้อคำถามและภาษาที่ใช้ให้สอดคล้องกับปริมาณศัพท์เฉพาะ แล้วนำไปปรับปรุงก่อนนำไปใช้

6.4 นำแบบสอบถามซึ่งปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษาในมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ จำนวน 30 คน ที่มีใช้กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูงกลุ่มต่ำ โดยนำคะแนนที่ตรวจได้มาเรียงลำดับจากคะแนนสูงสุดลงมาถึงคะแนนต่ำสุด นำนักศึกษาที่อยู่ในกลุ่มคะแนนสูง 25% และนักศึกษาที่อยู่ในกลุ่มต่ำ 25% เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายข้อโดยใช้ t-test และเลือกเฉพาะข้อที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อน จำนวน 13 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.828 – 7.833

6.5 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่คัดเลือกไว้แล้วในข้อ 6.4 โดยหาค่า

สัมประสิทธิ์แอลฟา(α - Coefficient) ของครอนบาค(Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .8299

6.6 ลักษณะของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท มี 5 ระดับ

ตัวอย่างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน

คำชี้แจง ให้นักศึกษาอ่านข้อความแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของตนเองมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความตรงกับความเป็นจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความตรงกับความเป็นจริงของท่านบางครั้ง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความตรงกับความเป็นจริงของท่านน้อย
ไม่จริงเลย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

ข้อที่	คำถาม	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	ไม่จริงเลย
0	ฉันมีเพื่อนสนิทที่สามารถปรึกษาเรื่องเรียนได้.....					
00	ฉันมักเดินคนเดียวเสมอ.....					

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยตรวจและให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อ ดังนี้

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวก ให้คะแนนดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน 5 คะแนน
จริง	ให้คะแนน 4 คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน 3 คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน 2 คะแนน
ไม่จริงเลย	ให้คะแนน 1 คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบ ให้คะแนนดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน 1 คะแนน
------------	------------------

จริง	ให้คะแนน 2 คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน 3 คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน 4 คะแนน
ไม่จริงเลย	ให้คะแนน 5 คะแนน

การแปลความหมาย (วิเชียร เกตุสิงห์. 2528 : 9)

- คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5.00 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อนดี
- คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.66 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อนดีพอใช้
- คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อนไม่ดี

ตอนที่ 7 แบบวัดอัตมโนทัศน์

7.1 ศึกษาานิยามศัพท์เฉพาะ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบวัด
อัตมโนทัศน์

7.2 ศึกษาแบบวัดอัตมโนทัศน์แล้วนำมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์
เฉพาะ โดยผู้วิจัยศึกษามาจากแนวคิดของสกุณา ถาวรกาญจน์(2543 : 118-125) ซึ่งเป็น
แบบวัดอัตมโนทัศน์หลายมิติที่ปรับมาจาก Multidimension Self Concept Scale (MSCS)
ของ Bruce A. Bracken ฉบับปี 1992 โดยเฉพาะด้านร่างกาย ด้านความสามารถ ด้านสังคม
ประกอบด้วยข้อคำถาม 75 ข้อ

7.3 นำแบบวัดไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ เวณิ
กรีทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง และ อาจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์
ตรวจสอบความเที่ยงตรง โดยตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา ข้อคำถาม และภาษา
ที่ใช้ ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำไปปรับแก้ก่อนนำไปใช้

7.4 นำแบบวัด จำนวน 75 ข้อ ซึ่งปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out)
กับนักศึกษามหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ จำนวน 30 คน ที่มีไขกลุ่มตัวอย่าง จากนั้น
จึงนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้
เทคนิค 25% กลุ่มสูงกลุ่มต่ำ โดยนำคะแนนที่ตรวจได้มาเรียงลำดับจากคะแนนสูงสุดลงมาถึง
คะแนนต่ำสุด นำนักศึกษาที่อยู่ในกลุ่มคะแนนสูง 25% และนักศึกษาที่อยู่ในกลุ่มต่ำ 25%
เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายข้อโดยใช้ t-test และเลือกเฉพาะข้อที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05 ได้แบบวัดอัตมโนทัศน์ จำนวน 45 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.166 – 8.600

7.5 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด ที่คัดเลือกไว้แล้วในข้อ 7.4 โดยหาค่า

สัมประสิทธิ์แอลฟา(α - Coefficient) ของครอนบาค(Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .9141

7.6 ลักษณะแบบวัดอัตมโนทัศน์ เป็นแบบวัดชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท มี 5 ระดับ

ตัวอย่างแบบวัดอัตมโนทัศน์

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแต่ละข้ออย่างรอบคอบ จากนั้นให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุดเพียงคำตอบเดียว และโปรดตอบทุกข้อ โดยมีเกณฑ์ในการเลือกตอบดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านบางครั้ง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านน้อย
ไม่จริงเลย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	ไม่จริงเลย
0	<u>ด้านร่างกาย</u>					
00	ฉันดูดีไม่ว่าจะใส่ชุดอะไร.....					
00	ฉันคิดถึงเรื่องศัลยกรรมอยู่บ่อยๆ.....					
0	<u>ด้านความสามารถ</u>					
00	ฉันประสบความสำเร็จเป็นส่วนใหญ่..					
00	ฉันมักยอมแพ้ง่ายๆ ไม่ว่าจะทำอะไรก็ตาม.....					
0	<u>ด้านสังคม</u>					
00	ไม่มีใครหัวเราะเมื่อฉันเล่าเรื่องตลก..					
00	ฉันเป็นคนมีเพื่อนมาก.....					

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยตรวจและให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อ ดังนี้

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวก ให้คะแนนดังนี้

- จริงที่สุด ให้คะแนน 5 คะแนน
- จริง ให้คะแนน 4 คะแนน
- จริงบ้าง ให้คะแนน 3 คะแนน
- จริงน้อย ให้คะแนน 2 คะแนน
- ไม่จริงเลย ให้คะแนน 1 คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบ ให้คะแนนดังนี้

- จริงที่สุด ให้คะแนน 1 คะแนน
- จริง ให้คะแนน 2 คะแนน
- จริงบ้าง ให้คะแนน 3 คะแนน
- จริงน้อย ให้คะแนน 4 คะแนน
- ไม่จริงเลย ให้คะแนน 5 คะแนน

การแปลความหมาย (วิเชียร เกตุสิงห์. 2528 : 9)

คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5.00	หมายถึง	มีอัตมโนทัศน์ในด้านนั้นดี
คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.66	หมายถึง	มีอัตมโนทัศน์ในด้านนั้นดีพอใช้
คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33	หมายถึง	มีอัตมโนทัศน์ในด้านนั้นไม่ดี

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ ผู้วิจัยวางแผนดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยไปขออนุญาตมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ เพื่อขอเก็บข้อมูล
2. ผู้วิจัยนำเครื่องมือไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ 13 – 20 สิงหาคม 2546 โดยแจกไป 378 ฉบับ ได้กลับคืนมา 371 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 98.15
3. ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ได้กลับคืนมาแล้วคัดเลือกเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ ปรากฏว่าได้เครื่องมือฉบับที่สมบูรณ์ จำนวน 367 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.09 หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงนำไปวิเคราะห์ทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากเก็บข้อมูลครบแล้วได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าสถิติในการทดสอบสมมติฐาน ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน เพื่อแสดงข้อมูลด้านส่วนตัวในแบบสอบถามตอนที่ 1 โดยแสดงค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน กับอัตมโนทัศน์ของนักศึกษา
3. วิเคราะห์ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน ที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักศึกษา
4. สร้างสมการพยากรณ์ จากผลวิเคราะห์ที่ได้ในข้อ 3

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ ได้แก่
 - 2.1 การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม และแบบวัดอัตมโนทัศน์แบบเทคนิค 25% ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ โดยใช้ $t - test$
 - 2.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม และแบบวัดอัตมโนทัศน์ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach)
3. สถิติที่ใช้วิเคราะห์สมมติฐาน ได้แก่
 - 3.1 หาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับอัตมโนทัศน์ของนักศึกษา โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)
 - 3.2 หาปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
S	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
F	แทน	ค่าสถิติที่พิจารณาใน F – Distribution
df	แทน	Degree of Freedom
SS	แทน	Sum of Squares
MS	แทน	Mean Squares
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	กำลังสองของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
a	แทน	ค่าคงที่ของสมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ
b	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ ซึ่งพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
β	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ ซึ่งพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
SE	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์
SE_b	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์
$\hat{Y}$	แทน	สมการพยากรณ์อัตมโนทัศน์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ โดยใช้คะแนนดิบ
Z	แทน	สมการพยากรณ์อัตมโนทัศน์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ โดยคะแนนมาตรฐาน
Y	แทน	อัตมโนทัศน์ของนักศึกษา
X_1	แทน	อายุ

X_2	แทน	ชั้นปีที่ 1
X_3	แทน	ชั้นปีที่ 2
X_4	แทน	ชั้นปีที่ 3
X_5	แทน	ชั้นปีที่ 4
X_6	แทน	ชั้นปีที่ 5
X_7	แทน	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
X_8	แทน	ลักษณะมุ่งอนาคต
X_9	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับสมาชิกในครอบครัว
X_{10}	แทน	ความคาดหวังของผู้ปกครอง
X_{11}	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์
X_{12}	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยขอเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

- 1. ข้อมูลทั่วไปคิดค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- 2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านต่างๆ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

- 3. วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิม

พระเกียรติ โดยใช้วิธีวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

การเสนอผลการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยเสนอผลการศึกษาค้นคว้าตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 จำนวน ร้อยละ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

จำแนกตามชั้นปี

ตอนที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปร ได้แก่ อายุ ผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียน ลักษณะมุ่งอนาคต สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับสมาชิกในครอบครัว ความคาดหวังของผู้ปกครอง สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน และอัตมโนทัศน์ของนักศึกษาจำแนกตามด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านความสามารถ และด้านสังคม

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมกับอัตมโนทัศน์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ โดยใช้วิธีการถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการศึกษาค้นคว้า

ตอนที่ 1 จำนวน ร้อยละ ของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ จำแนกตามชั้นปี ดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงจำนวนร้อยละของนักศึกษามหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ จำแนกตามชั้นปี

ตัวแปร	ระดับตัวแปร	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ชั้นปี	ชั้นปีที่ 1	121	33.0
	ชั้นปีที่ 2	91	24.8
	ชั้นปีที่ 3	72	19.6
	ชั้นปีที่ 4	62	16.9
	ชั้นปีที่ 5	21	5.7
	รวม	367	100.0

จากตาราง 2 พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีจำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 33 รองลงมาเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีจำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 24.8 และเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 5 น้อยที่สุด จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 5.7

ตอนที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปร ได้แก่ อายุ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ลักษณะมุงอนาคต สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับสมาชิกในครอบครัว ความคาดหวังของผู้ปกครอง สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อน และอัตมโนทัศน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ จำแนกตามด้าน ดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 3

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปร ได้แก่ อายุ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ลักษณะมุ่งอนาคต สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับสมาชิกในครอบครัว ความคาดหวังของผู้ปกครอง สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อน และอัตมโนทัศน์ของนักศึกษา

ตัวแปร	N = 367		การแปลผล
	$\bar{X}$	S	
อายุ	20	1.19	วัยรุ่น
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	2.15	0.55	ปานกลาง
ลักษณะมุ่งอนาคต	3.75	0.42	มาก
สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับสมาชิกในครอบครัว	4.06	0.53	ดี
ความคาดหวังของผู้ปกครอง	3.69	0.54	มาก
สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์	3.56	0.44	ดีพอใช้
สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อน	4.02	0.51	ดี
อัตมโนทัศน์	3.53	.41	ดีพอใช้
ด้านร่างกาย	3.37	.53	ดีพอใช้
ด้านความสามารถ	3.42	.49	ดีพอใช้
ด้านสังคม	3.85	.49	ดี

จากตาราง 3 พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ มีอายุโดยเฉลี่ย 20 ปี ซึ่งจัดอยู่ในช่วงวัยรุ่น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นคะแนนเฉลี่ยสะสม 2.15 ซึ่งเป็นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับปานกลาง ลักษณะมุ่งอนาคต ความคาดหวังของผู้ปกครอง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับสมาชิกในครอบครัว และสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีพอใช้ สำหรับอัตมโนทัศน์ นักศึกษามหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติมีอัตมโนทัศน์ด้านร่างกายและด้านความสามารถอยู่ในระดับดีพอใช้ และมีอัตมโนทัศน์ด้านสังคมอยู่ในระดับดี ส่วนอัตมโนทัศน์โดยรวมอยู่ในระดับดีพอใช้

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และ

ด้านสิ่งแวดล้อมกับอัตมโนทัศน์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นการวิเคราะห์สมมติฐานข้อที่ 1

ดังแสดงในตาราง 4

จากตาราง 4 พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับอัตมโนทัศน์ของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 5 ปัจจัย ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคต (X_8) สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับสมาชิกในครอบครัว (X_9) ความคาดหวังของผู้ปกครอง (X_{10}) สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ (X_{11}) และ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อน (X_{12})

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับอัตมโนทัศน์ของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 ปัจจัย ได้แก่ ชั้นปีที่ 5 (X_6)

ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับอัตมโนทัศน์ของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มี 6 ปัจจัย ได้แก่ อายุ (X_1) ชั้นปีที่ 1 (X_2) ชั้นปีที่ 2 (X_3) ชั้นปีที่ 3 (X_4) ชั้นปีที่ 4 (X_5) และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_7)

ตาราง 4 แสดงผลการศึกษาคำถามสัมพันธระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อม กับทัศนคติของนักศึกษา มหาวิทยาลัยหัวเฉียว

เฉลิมพระเกียรติ โดยใช้สมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นการวิเคราะห์สมมติฐานข้อที่ 1

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉	X ₁₀	X ₁₁	X ₁₂	Y
X ₁	1.000	-.490**	-.230**	.093	.466**	.509**	-.227**	-.008	-.056	-.022	-.164**	-.063	.094
X ₂		1.000	-.403**	-.346**	-.316**	-.173**	.062	.051	.030	-.049	.185**	.098	-.059
X ₃			1.000	-.284**	-.259**	-.141**	.027	-.002	-.030	-.018	.046	-.049	-.013
X ₄				1.000	-.223**	-.122*	-.035	-.053	-.045	.003	-.154**	-.010	-.065
X ₅					1.000	-.111*	.036	.027	.081	.107*	-.084	-.086	.085
X ₆						1.000	-.174**	-.053	-.060	-.044	-.061	.047	.118*
X ₇							1.000	.188**	.199**	.179**	.210**	.094	.100
X ₈								1.000	.415**	.351**	.397**	.328**	.409**
X ₉									1.000	.556**	.373**	.363**	.344**
X ₁₀										1.000	.277**	.313**	.320**
Y ₁₁											1.000	.400**	.317**
X ₁₂												1.000	.558**
Y													1.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ โดยใช้วิธีการถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของอัตมโนทัศน์ ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ โดยใช้วิธีการถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F
อัตมโนทัศน์				
Regression	4	49754.050	12438.512	58.482**
Residual	362	76993.749	212.690	
Total	366	126747.798		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่า มีปัจจัย 4 ปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ดังแสดงรายละเอียดใน ตาราง 6

ตาราง 6 แสดงปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักศึกษา โดยใช้วิธีการถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ปัจจัย	b	SE _b	β	R	R ²	F
X ₁₂	1.284	.124	.461	.558	.311	164.909**
X ₁₂ , X ₈	.766	.155	.223	.607	.368	106.086**
X ₁₂ , X ₈ , X ₁	1.975	.637	.127	.620	.384	75.495**
X ₁₂ , X ₈ , X ₁ , X ₁₀	.316	.142	.100	.627	.393	58.482**

$$R = .627$$

$$R^2 = .393$$

$$SE = 14.5839$$

$$a = 37.635$$

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 6 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 มี 4 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปน้อยที่สุด คือ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อน (X_{12}) ลักษณะมุงอนาคต (X_8) อายุ(X_1) และ ความคาดหวังของพ่อแม่(X_{10}) ซึ่งปัจจัยทั้ง 4 ตัวนี้ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของอัตมโนทัศน์ของนักศึกษาได้ร้อยละ 38.60 และได้นำค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์มาเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

สมการพยากรณ์อัตมโนทัศน์ของนักศึกษา ในรูปคะแนนดิบ คือ

$$\hat{Y} = 37.635 + 1.284X_{12} + .776X_8 + 1.975X_1 + .316X_{10}$$

สมการพยากรณ์อัตมโนทัศน์ของนักศึกษา ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$Z = .461X_{12} + .223X_8 + .127X_1 + .100X_{10}$$

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

**สังเขป ความมุ่งหมาย สมมติฐานและวิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า**

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ กับอัตมโนทัศน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์อัตมโนทัศน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน มีความสัมพันธ์กับอัตมโนทัศน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
2. ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ปีการศึกษา 2546 ในมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งมีทั้งหมด 9 คณะวิชา มีนักศึกษาทั้งหมด จำนวน 6,811 คน เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 2,186 คน นักศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 1,609 คน นักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 1,366 คน นักศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 1,118 คน และเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 5 คณะเภสัชศาสตร์ รวมทั้งนักศึกษาที่ยังไม่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรอีก จำนวน 532 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ปีการศึกษา 2546 ในมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ จังหวัด

สมุทรปราการ จำนวน 378 คน เป็นนักศึกษาคณะต่างๆ ทั้ง 9 คณะวิชา ประกอบด้วย นักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 121 คน นักศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 91 คน นักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 74 คน นักศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 64 คน และนักศึกษาชั้นปีที่ 5 คณะเภสัชศาสตร์ รวมทั้งนักศึกษาที่ยังไม่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร จำนวน 28 คน ซึ่งเชื่อถือได้ร้อยละ 95 (Yamane, 1967: 886) ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากประชากร โดยใช้คณะวิชาและชั้นปีเป็นชั้น (Strata)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1 ปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่

3.1.1.1 อายุ

3.1.1.2 ชั้นปี ได้แก่ ชั้นปีที่ 1 – 5

3.1.1.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.1.1.4 ลักษณะมุ่งอนาคต

3.1.2 ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่

3.1.2.1 สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับสมาชิกในครอบครัว

3.1.2.2 ความคาดหวังของผู้ปกครอง

3.1.3 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน ได้แก่

3.1.3.1 สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์

3.1.3.2 สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อน

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ อัตมโนทัศน์ของนักศึกษา จำแนกเป็น

3.2.1 ด้านร่างกาย

3.2.2 ด้านความสามารถ

3.2.3 ด้านสังคม

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักศึกษา แบ่งออกเป็น 7 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ชั้นปี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคต มีจำนวน 13 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .8278

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับสมาชิกในครอบครัว มีจำนวน 21 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .9407

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครอง มีจำนวน 11 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .7759

ตอนที่ 5 เป็นแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์ มีจำนวน 18 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .8870

ตอนที่ 6 เป็นแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน มีจำนวน 13 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .8299

ตอนที่ 7 เป็นแบบวัดอัตมโนทัศน์ มีจำนวน 45 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .9141

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยขอเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปคิดค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านต่างๆ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)
3. วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ โดยใช้วิธีวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้ามียังดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับอัตมโนทัศน์ของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 5 ปัจจัย ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคต (X_8) สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับสมาชิกในครอบครัว(X_9) ความคาดหวังของผู้ปกครอง(X_{10}) สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์ (X_{11}) และสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน (X_{12})
2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับอัตมโนทัศน์ของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 ปัจจัย ได้แก่ ชั้นปีที่ 5 (X_6)
3. ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับอัตมโนทัศน์ของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มี 6 ปัจจัย ได้แก่ อายุ (X_1) ชั้นปีที่ 1(X_2) ชั้นปีที่ 2 (X_3) ชั้นปีที่ 3 (X_4) ชั้นปีที่ 4 (X_5) และ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_7)

4. ปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตรานักเรียนของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 4 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปน้อยที่สุด ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน (X_{12}) ลักษณะมุ่งอนาคต (X_8) อายุ (X_1) และ ความคาดหวังของพ่อแม่ (X_{10})

5. สมการที่สามารถพยากรณ์อัตรานักเรียนของนักศึกษาได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสามารถพยากรณ์อัตรานักเรียนของนักศึกษาได้ร้อยละ 38.60 คือ

5.1 สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ คือ

$$\hat{Y} = 37.635 + 1.284X_{12} + .776X_8 + 1.975X_1 + .316X_{10}$$

5.2 สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$Z = .461X_{12} + .223X_8 + .127X_1 + .100X_{10}$$

อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ สามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับอัตรานักเรียนของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 5 ปัจจัย ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคต (X_8) สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับสมาชิกในครอบครัว (X_9) ความคาดหวังของผู้ปกครอง (X_{10}) สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์ (X_{11}) และสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน (X_{12})

1.1 ลักษณะมุ่งอนาคต มีความสัมพันธ์ทางบวกกับอัตรานักเรียนของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักศึกษาที่มีลักษณะมุ่งอนาคตมาก มีอัตรานักเรียนดี ทั้งนี้เพราะนักศึกษามหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ส่วนใหญ่เป็นผู้มีความมุ่งหวังจะประสบความสำเร็จในชีวิตทั้งทางด้านการศึกษา และการประกอบอาชีพ จึงมีลักษณะมุ่งอนาคต ต้องการพัฒนาตนเองให้ประสบความสำเร็จด้วยการศึกษา และจะเห็นได้ว่าผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตนั้น จะมีลักษณะเป็นผู้ที่สามารถคาดการณ์ไกลและตัดสินใจเลือกกระทำได้อย่างเหมาะสม หาแนวทางแก้ปัญหา และวางแผนการดำเนินการเพื่อเป้าหมายที่ต้องการในอนาคต รู้จักการปฏิบัติให้เกิดการอดได้รอได้ และมีความเพียรพยายามในปัจจุบัน เพื่อประสบความสำเร็จในชีวิต (กนกวรรณ อุณใจ. 2535 : 27) นอกจากนี้สุทธาสินี ใจเย็น (2545 : 74) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ของนักศึกษาในโรงเรียนที่เปิดสอนระบบการศึกษาทางไกล ในเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 280 คน พบว่า ลักษณะมุ่งอนาคตมีความสัมพันธ์กับความสามารถใน

การเรียนรู้ด้วยตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.2 สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับสมาชิกในครอบครัว มีความสัมพันธ์ทางบวกกับอัตมโนทัศน์ของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักศึกษาที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับสมาชิกในครอบครัวดี มีอัตมโนทัศน์ดี ทั้งนี้เพราะครอบครัวที่มีสัมพันธภาพที่ดี สมาชิกรักใคร่ปรองดอง บิดามารดามีเวลาเอาใจใส่ให้ความรักและความอบอุ่นต่อบุตรดี เด็กที่อยู่ท่ามกลางครอบครัวที่มีความรัก ความเอื้ออาทรช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จะทำให้เด็กมีพัฒนาการไปในทางที่ดี มองโลกในแง่ดี ปรับตัวเข้ากับสังคมได้โดยง่าย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540) ในทางตรงกันข้าม เด็กที่เติบโตในครอบครัวที่พ่อแม่แยกกันอยู่ หย่าร้าง หรือต้องพลัดพรากจากพ่อแม่ไปอยู่กับคนอื่น ๆ หรือบ้านที่พ่อแม่อยู่ด้วยกันแต่ไม่มีความสุข สมาชิกในครอบครัวไม่มีความสุขซึ่งกันและกัน ต่างคนต่างอยู่ไม่มีการปรึกษาหารือ หรือพ่อแม่ไม่มีเวลาขัดเกลาบุตร สิ่งเหล่านี้ล้วนมีส่วนทำให้เด็กขาดความรักความอบอุ่น มีความรู้สึกที่สังคมแวดล้อมเขาเต็มไปด้วยอันตราย ทำให้ปฏิบัติต่อผู้อื่นต่อสังคมภายนอกไม่เหมาะสม เข้ากับคนอื่นได้ยาก แยกตัวเอง มองคนอื่นอย่างไม่เป็นมิตร มีแนวโน้มจะมีปัญหาสุขภาพจิตได้ง่าย อาจแสดงพฤติกรรมต่างๆ ที่ก่อให้เกิดปัญหาตามมา และถ้าไม่มีคนคอยแนะนำช่วยเหลือสั่งสอน เด็กเหล่านี้ก็จะแสดงพฤติกรรมที่เป็นปัญหารุนแรงยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ อุมพร ตรังคสมบัติ (2544 : 11) ที่กล่าวถึงครอบครัวว่า ครอบครัวเป็นหน่วยพื้นฐานแห่งการแลกเปลี่ยน ครอบครัวเป็นเวทีที่บุคคลจะเรียนรู้เกี่ยวกับความรัก คุณค่าในตนเอง ความนับถือและเชื่อมั่นในตนเอง รวมทั้งความหวังในชีวิตและพลังที่จะก้าวไปข้างหน้าไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ในทางกลับกัน ครอบครัวอาจเป็นเวทีที่บุคคลจะเรียนรู้เกี่ยวกับความเกลียดชัง ความด้อยค่าของตน ความสงสัยในตนเอง การถอยหนีและไม่กล้าเผชิญหน้ากับสิ่งใดๆ เลย รวมทั้งความสิ้นหวังในชีวิต ความรู้สึกทางลบที่เกิดขึ้นในครอบครัวจะมีความรุนแรงยิ่งกว่าที่เกิดขึ้นในสังคมหน่วยอื่น ผลการศึกษาค้นคว้านี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของพรรณวดี จันทราช (2544 : 75) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียนที่มีพฤติกรรมผิดวินัย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 286 คน พบว่า ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวกับอัตมโนทัศน์ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และจากงานวิจัยของคูเปอร์และคณะ (อมราวดี ณ อุบล, 2544 : 82 ; อ้างอิงจาก Cooper and others, 1985) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของเด็กกับลักษณะครอบครัวแตกต่างกัน กับกลุ่มตัวอย่างอายุ 9-12 ปี จำนวน 467 คน พบว่า เด็กที่รับรู้ว่าครอบครัวไม่ให้การสนับสนุนและไม่มีความสุขจะมี

ความรู้สึกในคุณค่าต่อตนเองต่ำ และงานวิจัยของอมราวดี ณ อุบล (2544 : 114) ได้ศึกษา สุขภาพจิตของนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะครอบครัว การอบรมเลี้ยงดู และ สัมพันธภาพใน ครอบครัวต่างกัน กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 400 คน พบว่า วัยรุ่นที่อยู่ในครอบครัวที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวดี มีสุขภาพจิตดีกว่าวัยรุ่นที่อยู่ใน ครอบครัวที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวไม่ดี อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งภาวะสุขภาพจิตที่ ดีน่าจะบ่งชี้ถึงอัตรานินทาที่ต่ำของวัยรุ่นได้เช่นกัน จากหลักฐานที่กล่าวมา เป็นเครื่องยืนยัน ความสำคัญของครอบครัว โดยเฉพาะสัมพันธภาพระหว่างสมาชิกในครอบครัวว่ามีผลต่อ บุคคลที่เป็นสมาชิกได้เด่นชัดยิ่งขึ้น

1.3 ความคาดหวังของพ่อแม่ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับอัตรานินทาของ นักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักศึกษาที่รับรู้ว่าคุณพ่อคุณแม่มีความ คาดหวังต่อตนเองมากนั้น มีอัตรานินทาอยู่ในระดับที่ดีด้วย ทั้งนี้เพราะ บิดามารดาที่มีความ ทะเยอทะยานใฝ่สูงสำหรับชีวิตในอนาคตของลูก การกระทำของบิดามารดาจะมีผลทำให้เด็ก บางคนเกิดความมั่นใจ หรือเด็กบางคนอาจเกิดภาวะเคร่งเครียดได้ (นิภา นิธยาน. 2530 : 134) สอดคล้องกับ พรณี ชูทัย เจริญจิต (2538 : 597-605) ที่กล่าวถึงพัฒนาการของ อัตรานินทาของเด็กในช่วงวัยรุ่นว่า เด็กที่เข้าโรงเรียนด้วยความคาดหวังว่าจะต้องเป็นผู้ที่ประสบ ความสำเร็จ มีความสุข มักจะเป็นผู้อาสางาน มีความรับผิดชอบ ซึ่งความคาดหวังของเขา สอดคล้องกับความรู้สึกนึกคิดที่ดีที่มีต่อตนเอง ซึ่งจะช่วยให้เขาประสบความสำเร็จในด้าน การเรียนและด้านสังคม

1.4 สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ อัตรานินทาของนักศึกษาย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักศึกษาที่มีสัมพันธ ภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ดี มีอัตรานินทาคือ ทั้งนี้เพราะ ครูเป็นบุคคลภายนอก ครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ จิตใจ และความประพฤติของเด็กมาก ครูมีความสำคัญ ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าพ่อแม่ และเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาเด็ก เพื่อให้เด็กนักเรียนประสบความสำเร็จ และสามารถที่จะดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข เมื่อนักเรียนประสบความสำเร็จ ในด้านต่างๆ ที่สำคัญในชีวิต จะทำให้เกิดความรักและมีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองใน ทางที่ดี ซึ่งจะเป็นแรงผลักดันในการแสดงพฤติกรรมของบุคคล (ประยัด ทองมาก. 2536)

1.5 สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ อัตรานินทาของนักศึกษาย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักศึกษาที่มี สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อนดี มีอัตรานินทาคือ ทั้งนี้เพราะเด็กทุกคนถือว่าการได้ รับการยอมรับจากกลุ่มเป็นรางวัลที่มีค่าและสำคัญที่สุด เด็กจึงให้ความสำคัญกับกลุ่มเพื่อน

ในวัยเดียวกันมาก ด้วยการเอาใจเพื่อนและประพฤติตามอย่างเพื่อน รวมทั้งรับเอาแนวความคิด ทศนคติ ตลอดจนแบบแผนของกลุ่มมาปฏิบัติ เพียงเพื่อให้ได้รับการยอมรับ (พรรณวดี จันทราช. 2544 : 25-26) ซึ่งเฟลด์แมนและนิวคอมบ์ (สุทธาสินี ใจเย็น. 2545 : 45 ; อ้างอิงจาก Feldman and Newcomb. 1973) กล่าวสนับสนุนความสำคัญของเพื่อนว่า เพื่อนสามารถช่วยทำให้นักศึกษามีความมั่นใจ และพอใจในตนเองยิ่งขึ้น

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับทัศนคติของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 ปัจจัย ได้แก่ ชั้นปีที่ 5 (X_6)

2.1 ชั้นปีที่ 5 มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่านักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีสูงๆ มีทัศนคติที่ดีด้วย ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะนักศึกษาที่ใกล้จะประสบความสำเร็จทางการศึกษา มีความภาคภูมิใจในตนเองและพึงพอใจในตนเองเพิ่มขึ้น ประกอบกับนักศึกษาในระดับชั้นที่สูงกว่า ถึงแม้จะอยู่ในช่วงอายุเดียวกับเพื่อนที่อยู่ในชั้นปีที่ต่ำกว่า แต่แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาในชั้นปีที่สูงกว่ามีวุฒิภาวะต่อตนเองดีกว่า ซึ่งจะไปสัมพันธ์กับปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลต่อทัศนคติ เช่น ประสบการณ์ในวัยเด็ก สอดคล้องกับสุพัฒศรี ชุมทรัพย์ (จารุวรรณ นามพรหม. 2545 : 61 ; อ้างอิงจาก สุพัฒศรี ชุมทรัพย์. 2522) ที่ได้ทำการวิจัยพัฒนาการทางจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและพบว่า นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 และมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีพัฒนาการทางจริยธรรมแตกต่างกัน

3. ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มี 6 ปัจจัย ได้แก่ อายุ (X_1) ชั้นปีที่ 1 (X_2) ชั้นปีที่ 2 (X_3) ชั้นปีที่ 3 (X_4) ชั้นปีที่ 4 (X_5) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_7)

3.1 อายุ ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า นักศึกษาบางคนที่มีอายุน้อย บางคนมีทัศนคติที่ดี ทั้งนี้เพราะนักศึกษาได้รับประสบการณ์จากสิ่งแวดล้อมรอบตัวดี โดยเฉพาะบุคคลใกล้ชิด เช่น สมาชิกในครอบครัว มีการสนับสนุนให้ได้แสดงออกและได้รับการชื่นชมอย่างเหมาะสม

นักศึกษาบางคนมีอายุน้อย บางคนมีทัศนคติไม่ดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจัยอื่นๆ เช่น การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว สภาพสังคม ดังที่ พรรณทิพย์ เกษะนันท์ (2516 : 65-66) อธิบายว่าทัศนคติเป็นสิ่งที่ปฏิรูปมาจากประสบการณ์และสิ่งแวดล้อม เมื่อประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงได้ ทัศนคติจึงควรเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ องค์ประกอบที่ทำให้ทัศนคติเปลี่ยนแปลง ได้แก่ สังคมที่เขาอาศัยอยู่ การเป็นที่ยอมรับหรือไม่ยอมรับจากสังคมที่เขาอาศัยอยู่นั้น มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของ

บุคคลได้ทั้งในทางที่ดีขึ้นหรือด้อยลง และผู้ที่ใกล้ชิดและมีอิทธิพลเหนือพัฒนาการของบุคคลนั้น เช่น บิดา มารดา ครู ญาติหรือเพื่อนสนิท ความไว้วางใจ ความเชื่อ ทศนคติที่คนเหล่านี้มีต่อบุคคลนั้นมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงอัตมโนทัศน์ของบุคคลนั้นได้ และผลที่ปรากฏนี้สอดคล้องกับภัทราภรณ์ แสงทรัพย์ (2543 : 109-115) ได้ทำการศึกษาการวัดอัตมโนทัศน์หลายมิติของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สถาบันอุดมศึกษาเอกชน สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ประจำปีการศึกษา 2542 จำนวน 1,089 คน โดยใช้แบบวัดอัตมโนทัศน์ MSCS ของ Bracken ผลปรากฏว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ทั้งหญิงและชาย ที่มีอายุ 18-19 ปี และอายุ 20-22 ปี มีอัตมโนทัศน์โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2 ชั้นปีที่ 1 ไม่มีความสัมพันธ์กับอัตมโนทัศน์ของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า นักศึกษาบางคนที่กำลังศึกษาในชั้นปีที่ 1 บางคนมีอัตมโนทัศน์ดี ทั้งนี้เพราะปัจจัยประกอบหลายประการ เช่น นักศึกษาได้เข้าศึกษาในคณะวิชาที่พึงพอใจ ผู้ปกครองสนับสนุน มีเพื่อนที่ดี มีสัมพันธภาพที่ดีกับอาจารย์ เป็นต้น

ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่ 1 บางคนมีอัตมโนทัศน์ไม่ดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ปัจจัยอื่นๆ ที่นักศึกษากำลังประสบอยู่ ไม่เป็นที่พึงพอใจ เช่น คณะวิชาที่ศึกษา สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อน และอาจารย์ ครอบครัวไม่สนับสนุนหรือไม่เห็นด้วยกับนักศึกษา การปรับตัวเข้ากับสภาพการศึกษาในมหาวิทยาลัย ทำให้นักศึกษามีการรับรู้ต่อตนเองในทางไม่ดี

3.3 ชั้นปีที่ 2 ไม่มีความสัมพันธ์กับอัตมโนทัศน์ของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า นักศึกษาบางคนที่กำลังศึกษาในชั้นปีที่ 2 บางคนมีอัตมโนทัศน์ดี ทั้งนี้เพราะสภาพแวดล้อมรวมถึงประสบการณ์ที่นักศึกษากำลังประสบอยู่ สร้างความพึงพอใจให้แก่นักศึกษาได้ดี ประกอบกับการศึกษาในระดับชั้นปีที่ 2 นักศึกษาผ่านพ้นช่วงเวลาของการปรับตัวสำหรับการเป็นนักศึกษาใหม่แล้ว สภาพการศึกษา การสร้างสัมพันธ์กับเพื่อนหรืออาจารย์ ทำได้ดีขึ้น ทำให้มีอัตมโนทัศน์ดี

ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่ 2 บางคนมีอัตมโนทัศน์ไม่ดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นักศึกษาไม่พึงพอใจในสภาพที่เป็นอยู่ ไม่พึงพอใจในคณะวิชาที่ศึกษา ปรับตัวเข้ากับสถานที่รูปแบบการศึกษา เพื่อน อาจารย์ ไม่ได้ หรือทำได้ไม่ดี มีแรงกดดันจากครอบครัว หรือผู้ใกล้ชิด ส่งผลให้เกิดการรับรู้ต่อตนเองไม่ดีได้

3.4 ชั้นปีที่ 3 ไม่มีความสัมพันธ์กับอัตมโนทัศน์ของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า นักศึกษาบางคนที่กำลังศึกษาในชั้นปีที่ 3 บางคนมีอัตมโนทัศน์ดี ทั้งนี้เพราะนักศึกษามีความพึงพอใจสภาพการศึกษาในระดับชั้นปีที่กำลังศึกษา โดยรูปแบบการศึกษาในระดับชั้นปีที่ 3 นักศึกษาจะได้ศึกษาในเนื้อหาวิชาซีพตามคณะวิชาที่เลือก เมื่อ

นักศึกษาพึงพอใจในคณะวิชา สนุกกับการเรียนการสอน ทำให้นักศึกษามีทัศนคติที่ดี ประกอบกับอาจมีปัจจัยอื่นๆ ที่นักศึกษาพึงพอใจด้วย เช่น ครอบครัว อาจารย์ และเพื่อน

ส่วนนักศึกษาที่กำลังศึกษาในชั้นปีที่ 3 บางคน มีทัศนคติไม่ดี อาจเป็นเพราะนักศึกษามีความกดดันจากปัจจัยอื่นๆ รอบตัว ไม่ว่าจะเป็นครอบครัว คนใกล้ชิด ญาติ เพื่อน อาจารย์ หรือเกิดการรับรู้ต่อสภาพการเรียนของตนอย่างไม่พึงประสงค์ ส่งผลให้มีทัศนคติไม่ดี

3.5 ชั้นปีที่ 4 ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า นักศึกษาบางคนที่กำลังศึกษาในชั้นปีที่ 4 บางคนมีทัศนคติที่ดี ทั้งนี้เพราะ นักศึกษาบางคนกำลังจะสำเร็จการศึกษาในปีการศึกษานี้ นักศึกษาเริ่มมองเห็นความสำเร็จทางการศึกษา และอาจมีผลจากปัจจัยอื่นๆ ร่วมด้วย เช่น ครอบครัว เพื่อน อาจารย์ ผู้ใกล้ชิด ช่วยให้นักศึกษามีกำลังใจที่ดี และมีทัศนคติที่ดี

ส่วนนักศึกษาที่กำลังศึกษาในชั้นปีที่ 4 บางคนมีทัศนคติไม่ดี อาจเป็นเพราะ นักศึกษามีความกังวลต่อความสำเร็จทางการศึกษา อาจไม่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร ซึ่งจะมีผลต่อเนื่องเกี่ยวข้องกับปัจจัยอื่นๆ หลายประการ เช่น สมาชิกในครอบครัว แผนการณ์ในอนาคต ทุนทรัพย์ เป็นต้น ทำให้นักศึกษามีทัศนคติไม่ดี

3.6 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า นักศึกษาบางคนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง บางคนมีทัศนคติที่ดี ทั้งนี้เพราะ นักศึกษามีความภาคภูมิใจในความสามารถทางการศึกษาของตน และอาจได้รับกำลังใจที่ดีจากบุคคลใกล้ชิด เช่น สมาชิกในครอบครัว เพื่อน อาจารย์ เป็นต้น

ส่วนนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง บางคนมีทัศนคติไม่ดี ทั้งนี้เพราะทัศนคติขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ บรรยากาศในครอบครัว สังคม สิ่งแวดล้อมทางการเรียน และพัฒนาการทางร่างกาย ซึ่งนักศึกษาบางคนอาจไม่สนใจการเรียน เพราะไม่ได้รับความเอาใจใส่จากคนรอบข้าง ถูกบังคับให้ศึกษาในคณะวิชาที่ไม่ชอบ หรือเลือกคณะวิชาที่ครอบครัวไม่เห็นด้วย ไม่ได้รับการชื่นชมหรือยอมรับในความสามารถ เป็นต้น จึงทำให้มีทัศนคติไม่ดี

4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 4 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปน้อยที่สุด ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน (X_{12}) ลักษณะมุงอนาคต (X_8) อายุ (X_1) และ ความคาดหวังของพ่อแม่ (X_{10})

4.1 สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติ

ของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นลำดับแรก แสดงว่า นักศึกษาที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อนดีทำให้มีอัตมโนทัศน์ดี ทั้งนี้เพราะเด็กทุกคนถือว่าการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเป็นรางวัลที่มีค่าและสำคัญที่สุด เด็กจึงให้ความสำคัญกับกลุ่มเพื่อนในวัยเดียวกันมาก ด้วยการเอาใจเพื่อนและประพฤติตามอย่างเพื่อน รวมทั้งรับเอาแนวความคิด ทศนคติ ตลอดจนแบบแผนของกลุ่มมาปฏิบัติ เพียงเพื่อให้ได้รับการยอมรับ (พรวณวดี จันทราช. 2544 : 25-26) ซึ่งเฟลด์แมนและนิวคอมบ์ (สุทธาสินี ใจเย็น. 2545 : 45 ; อ้างอิงจาก Feldman and Newcomb. 1973) กล่าวสนับสนุนความสำคัญของเพื่อนว่าเพื่อนสามารถช่วยทำให้นักศึกษามีความมั่นใจและพอใจในตนเองยิ่งขึ้น และจัดรณกา เอี่ยมกำแพง (2544 : 40) ให้ข้อสังเกตว่าเพื่อนมีอิทธิพลต่อการพัฒนาอัตมโนทัศน์ในทุกวัย ทั้งนี้เพราะบุคคลได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์และอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่มีเพื่อน จึงทำให้บุคคลเปรียบเทียบซึ่งกันและกัน เพื่อนจึงมีอิทธิพลต่อการพัฒนาอัตมโนทัศน์ตลอดชีวิต ผลการศึกษาค้นคว้านี้สอดคล้องกับ พรวณวดี จันทราช (2544 : 75) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียนที่มีพฤติกรรมผิวนัย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ปัจจัยด้านสถานศึกษา ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนกับนักเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนกับอัตมโนทัศน์ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสามารถพยากรณ์อัตมโนทัศน์ร่วมกับปัจจัยอื่นๆ ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน สื่อสารมวลชน ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน โดยสามารถร่วมกันพยากรณ์อัตมโนทัศน์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้ร้อยละ 40.8

4.2 ลักษณะมุ่งอนาคต ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 เป็นอันดับ 2 แสดงว่า นักศึกษาที่มีลักษณะมุ่งอนาคตมากทำให้มีอัตมโนทัศน์ดี ทั้งนี้เพราะนักศึกษาที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูง จะมีลักษณะเป็นผู้ที่สามารถคาดการณ์ไกลและตัดสินใจเลือกกระทำได้อย่างเหมาะสม มีความเพียรพยายามในปัจจุบันเพื่อประสบความสำเร็จในชีวิต (กนกวรรณ อุ๋นใจ. 2535 : 27) ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความมั่นใจในตนเองของนักศึกษาด้วย ส่งผลให้นักศึกษามีการรับรู้ตนเองในทางที่ดี

4.3 อายุ ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 เป็นอันดับ 3 แสดงว่า นักศึกษาที่มีอายุในช่วงวัยรุ่น ซึ่งจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีอายุเฉลี่ย 20 ปี ส่งผลให้มีอัตมโนทัศน์ดี ทั้งนี้เพราะ หากพิจารณาตามพัฒนาการของช่วงวัย จะพบนักศึกษากลุ่มนี้อยู่ในขั้นที่ 5 การพบอัตลักษณ์แห่งตน-ความสับสนในบทบาท (Identity VS. Role Confusion) ซึ่งเป็นหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างความเป็นเด็กและเป็นผู้ใหญ่ เป็นวัยที่เด็ก

ค้นหาเอกลักษณ์ของตนเอง ถ้าเด็กค้นพบตนเองก็จะสามารถแสดงบทบาทของตนได้อย่างถูกต้อง แต่ถ้าหาตนเองไม่พบจะเกิดความสับสนในบทบาท การพัฒนาที่สมบูรณ์ของเด็กวัยรุ่นเมื่อสิ้นสุดวัย ได้แก่ การเห็นโครงร่างหรือตนของเขาตามความเป็นจริง เช่น เข้าใจ จุดด้อย จุดเด่นของตน ปรารถนาชีวิตของตน ความต้องการในชีวิตของตน ฯลฯ และสามารถยอมรับตนอย่างที่มีที่เป็นจริงๆ (ศรีเรือน แก้วกังวาล. 2539 : 47-53) นอกจากนี้ พรณี ชูทัย เจนจิต (2538 : 597-605) กล่าวถึงอัตมโนทัศน์ว่า เริ่มมีการพัฒนาตั้งแต่วัยทารกถึงวัยรุ่น ช่วงวัยรุ่นเป็นช่วงที่จะแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของอัตมโนทัศน์ทางลบ หรือ อัตมโนทัศน์ทางบวกอย่างเด่นชัด การที่เด็กรู้สึกเกี่ยวกับตนเองอย่างไร ไม่ว่าจะทางบวกหรือทางลบ จะมีผลต่อการแสดงพฤติกรรมในลักษณะต่างๆ กัน

4.4 ความคาดหวังของพ่อแม่ ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 เป็นอันดับสุดท้าย แสดงว่า นักศึกษาที่รับรู้การคาดหวังของพ่อแม่สูงทำให้มีอัตมโนทัศน์ดี ทั้งนี้เพราะบิดามารดาที่มีความทะเยอทะยานใฝ่สูงสำหรับชีวิตในอนาคตของลูก การกระทำของบิดามารดาจะมีผลทำให้เด็กบางคนเกิดความมั่นใจ หรือเด็กบางคนอาจเกิดภาวะเครียดได้ (นิภา นิธยาน. 2530 : 134) สอดคล้องกับ พรณี ชูทัย เจนจิต (2538 : 597-605) ที่กล่าวถึงพัฒนาการของ อัตมโนทัศน์เด็กในช่วงวัยรุ่นว่า เด็กที่เข้าโรงเรียนด้วยความคาดหวังว่าจะต้องเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จ มีความสุข มักจะเป็นผู้อาสางาน มีความรับผิดชอบ ซึ่งความคาดหวังของเขาสอดคล้องกับความรู้สึกนึกคิดที่ดีที่มีต่อตนเอง ซึ่งจะช่วย使他ประสบความสำเร็จในด้านการเรียนและด้านสังคม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ มี 4 ปัจจัย ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อน ลักษณะมุ่งอนาคต อายุ และ ความคาดหวังของพ่อแม่ ซึ่งเป็น 4 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับตัวนักศึกษาเอง ครอบครัว และสังคมเพื่อน ดังจะมีข้อเสนอแนะดังนี้

1.1 สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อน เป็นปัจจัยที่สอดคล้องกับอายุ และช่วงวัยของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา คือต้องการเพื่อน ต้องการสังกัดกลุ่ม บทบาทของมหาวิทยาลัยที่ควรจะสนับสนุนในเรื่องนี้ อาจทำได้โดยนำเทคนิคต่างๆ ทางจิตวิทยามาใช้ ไม่ว่าจะเป็นการจัดการเรียนการสอน ที่มุ่งเน้นให้นักศึกษาได้มีกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม หรือ

กิจกรรมนอกเหนือการเรียนการสอน ที่มีเป้าหมายเพื่อกระชับความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน พัฒนานักศึกษาโดยใช้เพื่อนเป็นแกนหลัก

1.2 ลักษณะมุ่งอนาคต เป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการพัฒนาตนเอง สังคม จนถึงระดับประเทศ สถาบันการศึกษาสามารถช่วยให้นักศึกษามีลักษณะมุ่งอนาคตมากขึ้น ได้ด้วยการสนับสนุนโดยผสมผสานหลักทางจิตวิทยาร่วมกับเทคโนโลยี ให้นักศึกษามองเห็น อนาคตของตนเองอย่างแจ่มชัดขึ้น อาจต้องอาศัยข้อมูลหลากหลาย ทันสมัย ตัวแบบที่ดีที่ ประสบความสำเร็จโดยมีเส้นทางสู่ความสำเร็จที่ไม่ซับซ้อนหรือมีปัจจัยเอื้ออำนวยที่นักศึกษา ส่วนใหญ่ไม่มี ทั้งนี้บรรยากาศในการเรียนก็เป็นสิ่งเอื้ออำนวยให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้นได้ จะ ช่วยสนับสนุนให้นักศึกษามีกำลังใจมากขึ้น รับผิดชอบต่อตนเองในทางบวกมากขึ้น และส่งผลไปยัง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอีกด้วย ดังผลการวิจัยของศรีระพร จันทโนทก (2538 : 80) ได้ศึกษา พบว่าบรรยากาศการเรียนการสอนของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ สามารถ พยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับผลการศึกษาของบราวน์ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2543 : 14 อ้างอิง จาก Brown. 1970) ที่ศึกษาพบว่า บรรยากาศทางการเรียน ยุทธวิธีการสอน อุปกรณ์การเรียน การสอน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน มีความสัมพันธ์กับยุทธวิธีการเรียน

1.3 อายุ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักศึกษา การจัดการศึกษาที่ไม่ลืมนำเรื่องพัฒนาการในแต่ละช่วงวัยมาผสมผสานในการกำหนดรูปแบบหรือวิธีการเรียน การสอน จะช่วยให้เกิดประสิทธิภาพที่ดีขึ้นได้ บรรยากาศในชั้นเรียนดี ผู้สอนสอนอย่างสบาย ใจ ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข ซึ่งจากงานวิจัยเรื่องยุทธวิธีการเรียนและการศึกษาของนักเรียน วัยรุ่น โดย ศาสตราจารย์ ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร. คมเพชร จัตรศุกกุล(2543 : 74) ก็พบว่า อายุ เป็น 1 ในตัวแปรด้านส่วนตัวที่ส่งผลดีที่สุดต่อยุทธวิธีการ เรียนและการศึกษาของนักเรียนวัยรุ่น

1.4 ความคาดหวังของพ่อแม่ เป็นปัจจัยด้านส่วนตัวที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ ของนักศึกษา ซึ่งพ่อแม่จะมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมอัตมโนทัศน์ของนักศึกษา แต่สำหรับ สถาบันการศึกษาก็สามารถช่วยเหลือนักศึกษาในเรื่องนี้ได้ โดยอาจารย์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น งานแนะแนวและให้คำปรึกษา ที่จะรับฟังและทำความเข้าใจร่วมกันทั้งนักศึกษาและ ผู้ปกครองเพื่อผลักดันให้ความคาดหวังของพ่อแม่เกิดเป็นพลังในทางบวกสำหรับนักศึกษา นำ มาซึ่งการมีอัตมโนทัศน์ที่ดีและประสบความสำเร็จด้านการเรียนได้

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการนำตัวแปรที่พยากรณ์ได้ดีที่สุด คือ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา

กับเพื่อน ไปพัฒนา โดยใช้เทคนิคทางจิตวิทยา เช่น กลุ่มสัมพันธ์ เป็นต้น

2.2 ควรมีการวิจัยเพิ่มเติมโดยใช้ตัวแปรอื่นๆ ที่สำคัญ เกี่ยวข้องทางด้านสังคมของนักศึกษา เช่น ค่านิยม ความสามารถในการปรับตัว เพื่อนที่นักศึกษาพึงพอใจ บทบาทระหว่างวัยรุ่นกับเพื่อน เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ อุ๋นใจ. (2535). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : หสน. นิยมวิทยา.
- กมลรัตน์ หล้าสูงค์. (2527). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- กันยา สุวรรณแสง. (2544). จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ : รวมสาส์น.
- คณิต ฤทธิรอด. (2537). การเปรียบเทียบมโนภาพแห่งตนและการอบรมเลี้ยงดูตามการรับรู้ของนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวกับนักเรียนที่มีพฤติกรรมผิดปกติทั่วไป. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- จันทร์เพ็ญ โชติศิริ. (2532). ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองและการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนหญิงที่กลุ่มเพื่อนยอมรับว่าสวย. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- จารุวรรณ นามพรหม. (2545). การศึกษาอัตมโนทัศน์ของนิสิตโครงการจุฬา-ชนบท จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ฉัตรนภา เอี่ยมกำแพง. (2544). การเปรียบเทียบผลของกิจกรรมกลุ่มกับการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม ที่มีต่ออัตมโนทัศน์ด้านสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดศรีวิสุทธิาราม จังหวัดพิษณุโลก. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชีรวัดณ์ นิจนตร. (2526). สภาพเชิงจิตสังคมในโรงเรียนกับสุขภาพจิตของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชูชัย สมितिไกร. (2530). ผลของประสบการณ์กลุ่มฝึกมนุษยสัมพันธ์ที่มีต่อทัศนคติส่วนบุคคลตามการรับรู้ของผู้รับการฝึก. เชียงใหม่ : ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจนึก. (2524). รายงานการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ภายในครอบครัวกับสุขภาพจิตและจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

- ทศนา แชมมณี. (2536). *ช่วยครูฝึกประชาธิปไตยให้แก่เด็ก*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นาคยา ปิณฑานนท์. (2526). *อนาคตศาสตร์*. กรุงเทพฯ : พีระพัฒนา.
- นิภา นิธยาณ. (2530). *การปรับตัวและบุคลิกภาพ*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- นุชรินีย์ เกษมวงษ์. (2534). *ความสัมพันธ์ระหว่างปฏิสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนในด้านการเรียนการสอนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการปรับตัวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ประหยัด ทองมาก. (2536, ธ.ค. 2535-ม.ค. 2536). "การแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา," *วารสารแนะแนว*. 27(144) : 18-24.
- ปรีศนา เกตรา. (2544). *ผลของการให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวแอดเลอร์ที่มีต่ออัตมโนทัศน์และสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- เปรมสุรีย์ เชื้อมทอง. (2526). *การเปรียบเทียบปัญหาสุขภาพจิตของเด็กวัยรุ่นในสถานสงเคราะห์กับเด็กวัยรุ่นในโรงเรียน*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ และ คมเพชร จัตรศุกุล. (2543). *ยุทธวิธีการเรียนและการศึกษาของนักเรียนวัยรุ่น*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พรรณี ชูทัย เจนจิต. (2528). *จิตวิทยาการเรียนการสอน : จิตวิทยาการศึกษาสำหรับครูในชั้นเรียน*. กรุงเทพฯ : อมรินทร์การพิมพ์.
- พรรณี ช. เจนจิต. (2534). *จิตวิทยาการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ : บริษัท ต้นอ่อน แกรมมี จำกัด.
- พรรณี ชูทัย เจนจิต. (2538). *จิตวิทยาการเรียนการสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : บริษัท ต้นอ่อน แกรมมี จำกัด.
- พรรณี ทรัพย์มากอุดม. (2532). *การศึกษาความแตกต่างระหว่างเพศกับการให้คุณค่าตนเอง : ศึกษากรณีนักเรียนชั้นมัธยม โรงเรียนสุวรรณารามวิทยาคม*. วิทยานิพนธ์ สว.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พรรณทิพย์ เกษะนันท์. (2516). "อัตรานโยบายกับการเรียนรู้," ในประมวลความรู้ทางจิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศน์ กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ.

พรรณวดี จันทราช. (2544). ปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตรานโยบายของนักเรียนที่มีพฤติกรรมผิดวินัยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.

แพงศรี ราชพรมมา. (2541). ศึกษาผลการใช้กลุ่มฝึกฝนความไวในการรับรู้ ที่มีต่ออัตรานโยบายของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนครปฐม. ถ่ายเอกสาร.

พรเพ็ญ ชัยมงคล. (2537). ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู ลักษณะความเป็นผู้นำ และอัตรานโยบายกับการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.

ภัทราภรณ์ แสงทรัพย์. (2543). การวัดอัตรานโยบายหลายมิติของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สถาบันอุดมศึกษาเอกชน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

มยุรี สิงโพรราช. (2536). ความสัมพันธ์ระหว่างมโนภาพแห่งตนและสภาพแวดล้อมในโรงเรียนตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. (2545). คู่มือการศึกษา ปีการศึกษา 2545. นนทบุรี : เอส อาร์ พรินติ้ง แมส โปรดักส์ จำกัด.

รัตนาวลี ศุภโชค. (2542). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อตนเองและจุดมุ่งหมายในชีวิตของเด็กเร่ร่อนในสถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กภาคตะวันออก. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (พัฒนาสังคม) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

ลำเนาวิ เรืองยศ. (2535). ความสัมพันธ์ระหว่างอัตรานโยบาย การสนับสนุนทางสังคมกับสุขภาพจิตของผู้สูงอายุ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.

- วิชัย ตันศิริ. (2544). โฉมหน้าการศึกษาไทยในอนาคต. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2521). พัฒนาลัทธิสัจธรรมและการสอน-มิติใหม่. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตร และการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2528). หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ศรีระพร จันทโนทก. (2538). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ กรุงเทพมหานคร. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2540). จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย เล่ม 2 วัยรุ่น – วัยสูงอายุ. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- . (2539). ทฤษฎีจิตวิทยาบุคลิกภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : หมอชาวบ้าน.
- สกุณา ถาวรกาญจน์. (2543). อัฒมโนทัศน์หลายมิติของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 สังกัด สถาบันอุดมศึกษาเอกชน : กรณีศึกษา. วุฒยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา และการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่าย เอกสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2540). แผนแห่งความหวังและอนาคตของชาติ แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544). กรุงเทพฯ : สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2533). ประมวลข้อมูลสถิติที่สำคัญของประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- สุชา จันทรเฒ. (2536). จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- สุธาสนี ใจเย็น. (2545). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนัก ศึกษาในโรงเรียนที่เปิดสอนระบบการศึกษาทางไกลในเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุภาพร วีรดาวิญญู. (2538). การศึกษาเปรียบเทียบอัฒมโนทัศน์ การอบรมเลี้ยงดูและสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ระหว่างนักเรียนที่มีพฤติกรรมผิดวินัย และนักเรียนที่มี พฤติกรรมอยู่ในวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอเมือง จังหวัด นครราชสีมา. วุฒยานิพนธ์ กศ.ม. ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย

ขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.

สุรางค์ จันทน์เอม. (2519). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.

สุริน คล้ายรามัญ. (2529). การพัฒนามโนภาพแห่งตนโดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ (ค.ม.) กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมจิตต์ เพิ่มพูน. (2533). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและลักษณะมุ่งอนาคต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนวิชาสังคม โดยใช้เทคนิคการพยากรณ์กับการสอนตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สมชัย ชินะตระกูล. (2517). ความสัมพันธ์ระหว่างสภาวะเกี่ยวกับตน (SELF-CONCEPT) ความเชื่อแบบฝังใจ (DOGMATISM) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยวิชาการศึกษา. ถ่ายเอกสาร.

เสาวลักษณ์ ศรีดาเกษ. (2538). การปรับตัวทางสังคมและมโนภาพแห่งตนของนักศึกษาในวิทยาลัยสาธิตสุโขทัย จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.

เสาวนีย์ บุญสูง. (2542). การเปรียบเทียบอัตมโนทัศน์ของนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนกระโทกวิทยาคม จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.

อภิษฐา สุทธิสิงห์. (2541). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของพฤติกรรมแบบเอและอัตมโนทัศน์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาสังคม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

อัจฉรา สุขารมณ. (2542). สภาวะแวดล้อมของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่สัมพันธ์กับภาวะเครียดในการเรียนของนิสิต. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อมราวดี ณ อุบล. (2544). สุขภาพจิตของนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะครอบครัว การอบรมเลี้ยงดู และสัมพันธภาพในครอบครัวต่างกัน. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.

อุมาพร ตรังคสมบัติ. (2544). *จิตบำบัดและการให้คำปรึกษาครอบครัว*. พิมพ์ครั้งที่ 5.

กรุงเทพฯ : บริษัท ศูนย์วิจัยและพัฒนาครอบครัว จำกัด.

Hurlock, E.B. (1964). *Child Development*. Tokyo : Kogakusha Company Ltd.

Kendler, Horard H. (1963). *Basic Phychology*. New York : Appleton Centerry Groffs.

Testerman, Janet. (1996). *Holding At Risk*. Dissertation Abstracts International, 77,
p. 364-365. (from ERIC, Jan 1996)

Yamanae, Taro. (1967). *Statistics and Introduction*. New York : Harper & Row.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

บันทึกข้อความ

91

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร. 5731, 5618

ที่ ทม 1012/5321

วันที่ ๗ กรกฎาคม 2546

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณะบดีคณะศึกษาศาสตร์

 เนื่องด้วย นางครุณี ขอเจริญ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์
ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ” โดยมี อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา เป็นอาจารย์
ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ รองศาสตราจารย์เวธนี กริทอง และ
อาจารย์พาสนา จุลรัตน์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ และแบบวัด
อัตมโนทัศน์

 จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
แบบสอบถาม และแบบวัดฯ ให้ นางครุณี ขอเจริญ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

(รองศาสตราจารย์นภาพรณี หะวานนท์)

คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร. 5731, 5618

ที่ ทม 1012/ 5583

วันที่ 17 กรกฎาคม 2546

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

 เนื่องด้วย นางครุณี ขจรเจริญ นิติระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของ
นักศึกษา มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ” โดยมี อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา
สารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง
เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบวัดอัตมโนทัศน์ และแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

 จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจแบบสอบถาม ให้ นางครุณี ขจรเจริญ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

(รองศาสตราจารย์นภาพรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

๑๕๖

ที่ ศธ 0519.12/ 564 2

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๔/ กรกฎาคม 2546

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม และแบบวัดฯ

เนื่องด้วย นางครุณี ขอเจริญ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ” โดยมี อาจารย์วีไลลักษณ์ พงษ์โสภา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอให้นักศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-5 จำนวน 30 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบวัดอัตมโนทัศน์ และแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผล ต่ออัตมโนทัศน์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ในระหว่างเดือนกรกฎาคม 2546

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางครุณี ขอเจริญ ได้เก็บข้อมูล ในการทำสารนิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 01-7058196

ที่ ศธ 0519.12/๙๗๔๔

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๔๗ กรกฎาคม 2546

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางครุณี ขอเจริญ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ” โดยมี อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้นักศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-5 ภาคปกติ จำนวน 378 คน ตอบแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ และแบบวัดอัตมโนทัศน์ ในระหว่างเดือนสิงหาคม 2546

จึงเรียนมาเพื่อขอกความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางครุณี ขอเจริญ ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 01-7058196

ที่ ศธ 0519.12/5744

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๔๖ กรกฎาคม 2546

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางครุณี ขอเจริญ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ” โดยมี อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา เป็นอาจารย์ ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้นักศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-5 ภาคปกติ จำนวน 378 คน ตอบแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ และแบบวัด อัตมโนทัศน์ ในระหว่างเดือนสิงหาคม 2546

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางครุณี ขอเจริญ ได้เก็บข้อมูล ในการทำสารนิพนธ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

4 ต.ค. 46

เรื่อง ขอใบอนุ

ได้ยื่นใบอนุแบบสอบถามแล้ว
 เหม่งจะแจ้งผลโดยเร็วที่สุด
 ในอีกไม่กี่วันข้างหน้า
 ด่วนที่สุด
 รบกวนขอทราบ
 สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 01-7058196

ขอทราบผลการ
 การตอบรับ
 16/8/46

16/8/46

ภาคผนวก ข
เครื่องมือเพื่อการวิจัย

เครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่ออัธมโนทัศน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

เครื่องมือนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่ออัธมโนทัศน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ นักศึกษาสามารถแสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็นได้โดยอิสระ คำตอบของนักศึกษาไม่มีถูกผิด และไม่มีผลกระทบต่อการเรียนและวิถีชีวิตแต่อย่างใด คำตอบทั้งหมดจะเก็บไว้เป็นความลับ จะมีการประมวลผลและนำเสนอผลการศึกษาวิจัยในภาพรวมเท่านั้น

คำชี้แจง เครื่องมือนี้เป็นแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่ออัธมโนทัศน์ของนักศึกษา ประกอบด้วย 7 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ชั้นปี คณะวิชา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคต

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับสมาชิกในครอบครัว

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครอง

ตอนที่ 5 เป็นแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์

ตอนที่ 6 เป็นแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อน

ตอนที่ 7 เป็นแบบวัดอัธมโนทัศน์

ผู้วิจัยขอความกรุณานักศึกษาตอบให้ตรงกับความรู้สึกและความคิดเห็นของนักศึกษามากที่สุด และ โปรดตอบให้ครบทุกข้อ

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่ง

นางดรุณี ขอเจริญ

นิสิตปริญญาโท สาขาจิตวิทยาการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษา เมื่ออ่านแล้วโปรดเติมข้อความใน..... ให้สมบูรณ์ และทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด

1. ขณะนี้ท่านมีอายุ..... ปี
2. ขณะนี้กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ ☐1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5
รหัสนักศึกษา
3. คะแนนเฉลี่ยสะสม (G.P.A.) ของภาคการศึกษาสุดท้าย.....

ตอนที่ 2 แบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคต

คำชี้แจง ให้นักศึกษาอ่านข้อความ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด โดยมีเกณฑ์ในการตอบดังนี้

- จริงที่สุด

หมายถึง

ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด
- จริง

หมายถึง

ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านมาก
- จริงบ้าง

หมายถึง

ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านบางครั้ง
- จริงน้อย

หมายถึง

ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านน้อย
- ไม่จริงเลย

หมายถึง

ข้อความนั้นไม่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	ไม่จริงเลย
1. ฉันวางแผนเกี่ยวกับอนาคตของตัวเองไว้แล้ว.....					
2. ฉันยังไม่คิดเรื่องอาชีพ จะรอให้เรียนจบก่อน.....					
3. ฉันมักเลือกไปกับเพื่อนๆ มากกว่าเลือกเรื่องเรียน..					
4. ฉันจะอดทนเพื่อเรียนให้สำเร็จตามเป้าหมาย.....					
5. ฉันต้องการจะประสบความสำเร็จในอนาคต.....					
6. ฉันต้องการอยู่กับปัจจุบันมากกว่าคิดถึงเรื่องอนาคต.....					

ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	ไม่จริงเลย
7. ฉันยอมมาเรียนเพื่อทำตามความต้องการของพ่อแม่.....					
8. ฉันจะตั้งใจเรียนอย่างเต็มที่เพื่ออนาคตของฉันและคนที่ฉันรัก.....					
9. ฉันยังไม่รู้ว่าจะทำอะไรดีเมื่อเรียนจบแล้ว.....					
10. ฉันรู้ว่าตัวเองจะเป็นอย่างไรในอีก 2 ปีข้างหน้า..					
11. ฉันคิดว่าอนาคตเป็นเรื่องของโชคชะตา.....					
12. ฉันยังไม่เคยคิดเรื่องเรียนต่อ เพราะยังเรียนไม่จบ					
13. ฉันมุ่งมั่นที่จะเรียนเพื่ออนาคตที่ดีในวันหน้า แม้จะห่างเหินเพื่อนๆ บ้างก็ตาม.....					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับสมาชิกในครอบครัว

คำชี้แจง ให้นักศึกษาอ่านข้อความ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด โดยมีเกณฑ์ในการตอบดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านบางครั้ง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านน้อย
ไม่จริงเลย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	ไม่จริงเลย
<u>พฤติกรรมที่ผู้ปกครองปฏิบัติต่อนักศึกษา</u>					
1. ผู้ปกครองคอยเรียกหาฉันเสมอ.....					
2. ผู้ปกครองไม่ค่อยพูดคุยกับฉัน.....					
3. ฉันมักถูกดุตำหนิมากกว่าพี่น้องคนอื่นๆ.....					
4. ผู้ปกครองให้ความรักและความอบอุ่นฉันเสมอ....					
5. ผู้ปกครองมักออกคำสั่งและบังคับให้ทุกคนทำตาม					

ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	ไม่จริงเลย
6. ผู้ปกครองไม่เคยถามหาเหตุผลเมื่อฉันทำผิด แต่จะดุด่าและลงโทษทันที.....					
7. ผู้ปกครองรักและเป็นห่วงฉันเหมือนพี่น้องคนอื่นๆ.....					
8. ผู้ปกครองมักไม่เห็นด้วยเมื่อฉันมีกิจกรรมพิเศษที่มหาวิทยาลัย.....					
9. ผู้ปกครองรับฟังความคิดเห็นของฉันด้วยดี.....					
10. ผู้ปกครองมักยุ่งกับงานจนไม่ค่อยมีเวลาให้ฉันปรึกษาพูดคุยด้วย.....					
11. ผู้ปกครองกับฉันพูดคุยและทำกิจกรรมด้วยกันเสมอ.....					
พฤติกรรมที่นักศึกษาปฏิบัติต่อผู้ปกครอง					
12. ฉันไม่เคยทำกิจกรรมใดๆ ร่วมกับผู้ปกครองเลย..					
13. ฉันเล่าเรื่องต่างๆ ที่พบเจอให้ผู้ปกครองฟังเสมอ.					
14. ฉันอยากอยู่ใกล้ชิดผู้ปกครองเพราะเป็นห่วงท่าน					
15. . ฉันมักทำตามใจตนเองมากกว่าทำตามที่ผู้ปกครองอยากให้ทำ.....					
16. ฉันมีความสุขที่ได้อยู่พร้อมหน้ากันในครอบครัว					
17. ฉันเบื่อก่อนที่จะต้องพูดคุยและตอบคำถามของผู้ปกครอง.....					
18. ฉันหงุดหงิดเมื่อผู้ปกครองซักถามเรื่องส่วนตัว...					
19. ฉันเต็มใจและยินดีเมื่อผู้ปกครองขอร้องให้ช่วยในเรื่องต่างๆ.....					
20. ฉันไม่ชอบอยู่ร่วมกับคนอื่นๆ ในบ้าน แต่ชอบอยู่คนเดียวในห้องของฉันมากกว่า.....					
21. ฉันไม่ชอบเวลาที่ผู้ปกครองดักเตือนเรื่องการเรียนรู้					

ตอนที่ 4 แบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครอง

คำชี้แจง ให้นักศึกษาอ่านข้อความ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด โดยมีเกณฑ์ในการตอบดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านบางครั้ง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านน้อย
ไม่จริงเลย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	ไม่จริงเลย
1. ผู้ปกครองอยากให้ฉันเรียนจบเร็วๆ จะได้ช่วยเหลือทางบ้าน					
2. ผู้ปกครองเป็นคนเลือกให้ฉันเรียนอะไรมาตั้งแต่เล็กๆ แล้ว.....					
3. ผู้ปกครองไม่อยากให้ฉันเที่ยวเตร่เพราะกลัวผลการเรียนไม่ดี.....					
4. ผู้ปกครองคอยเคี่ยวเข็ญเรื่องการเรียนกับฉันเสมอ					
5. ผู้ปกครองให้อิสระฉันในเรื่องการเรียน.....					
6. ผู้ปกครองให้อิสระฉันเต็มที่เรื่องการเลือกอาชีพ...					
7. ผู้ปกครองคอยให้กำลังใจฉันเสมอ และปลอบโยนเมื่อฉันท้อแท้.....					
8.ผู้ปกครองมักดูว่าทุกครั้งที่ฉันขอเงินโดยอ้างเหตุผลเพื่อการเรียน.....					
9. ผู้ปกครองเสียใจทุกครั้งเมื่อผลการเรียนของฉันออกมาไม่ดี.....					
10. ผู้ปกครองมักตั้งระดับผลการเรียนที่ต้องการและคาดหวังให้ฉันทำได้.....					
11.ผู้ปกครองไม่เคยตำหนิหรือลงโทษเมื่อฉันสอบตก					

ตอนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์

คำชี้แจง ให้นักศึกษาอ่านข้อความ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด โดยมีเกณฑ์ในการตอบดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านบางครั้ง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านน้อย
ไม่จริงเลย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	ไม่จริงเลย
พฤติกรรมที่อาจารย์ปฏิบัติต่อนักศึกษา					
1. อาจารย์มักวิพากษ์วิจารณ์นักศึกษา.....					
2. อาจารย์เป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในด้านการแต่งกายและการวางตัว.....					
3. อาจารย์มักเพิ่มเติมความรู้อื่นๆ ที่เป็นประโยชน์ให้กับฉันและเพื่อนๆ เสมอ.....					
4. อาจารย์เข้มงวดกับกฎระเบียบมาก ทำให้ฉันอด..					
5. อาจารย์มักแสดงอาการหงุดหงิดหรือทำท่ายุ่งๆ เมื่อฉันและเพื่อนเข้าไปปรึกษา.....					
6. อาจารย์ยึดตนเองเป็นหลักในการสอน ทำให้ฉันเบื่อ ไม่อยากเข้าเรียน.....					
7. อาจารย์เอาใจใส่และให้คำปรึกษาได้ทั้งเรื่องเรียนและเรื่องอื่นๆ.....					
8. อาจารย์เป็นกันเองและเข้าใจสภาพอารมณ์ของฉันเป็นอย่างดี.....					
9. อาจารย์ไม่เป็นกันเอง ทำให้ฉันไม่กล้าซักถามเมื่อมีปัญหาหรือข้อสงสัย.....					

ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	ไม่จริงเลย
พฤติกรรมที่นักศึกษาปฏิบัติต่ออาจารย์					
10. ฉันไม่กล้าพูดคุยกับอาจารย์ แม้แต่ในเรื่องการเรียน.....					
11. ฉันไม่เคยทำงานที่อาจารย์สั่งเลย.....					
12. ฉันมักนั่งแหวงหน้าๆ เพื่อตั้งใจเรียน.....					
13. ฉันตั้งใจเรียนตลอดเวลาที่อยู่ในห้องเรียน.....					
14. ฉันไม่เคยซักถามอาจารย์เลยถึงแม้จะไม่เข้าใจสิ่งที่อาจารย์สอนก็ตาม.....					
15. ฉันร่วมแสดงความคิดเห็นเสมอเมื่ออาจารย์เปิดโอกาส.....					
16. ฉันไม่สนใจว่าอาจารย์จะสอนอะไร เพราะฉันไม่ศรัทธาในตัวอาจารย์.....					
17. ฉันไปพบอาจารย์เพื่อปรึกษาปัญหาและซักถามเรื่องการเรียนบ่อยๆ.....					
18. ฉันกระตือรือร้นในการเรียน.....					

ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อน

คำชี้แจง ให้นักศึกษาอ่านข้อความ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด โดยมีเกณฑ์ในการตอบดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านบางครั้ง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านน้อย
ไม่จริงเลย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	ไม่จริงเลย
1. ฉันมีเพื่อนสนิทที่สามารถปรึกษาเรื่องการเรียนรู้ได้					
2. เพื่อนๆ ไม่ค่อยสนใจฉัน					
3. ฉันมีเพื่อนหลายคนและทำกิจกรรมร่วมกันเสมอ					
4. ฉันกับเพื่อนทะเลาะกันบ่อยๆ.....					
5. ฉันไม่ค่อยอยากคุยกับเพื่อนๆ เพราะเขาแสดงท่าทางไม่ชอบฉัน.....					
6. ฉันมักเดินคนเดียวเสมอ.....					
7. เพื่อนๆ คอยเป็นห่วงและดูแลฉันเป็นอย่างดี.....					
8. ฉันไม่เคยมีบทบาทในการทำงานกลุ่มเลย คอยทำตามที่เพื่อนมอบหมายให้.....					
9. ฉันและเพื่อนๆ ช่วยกันทำงานจนสำเร็จด้วยดีทุกครั้ง.....					
10. ฉันมักถูกเพื่อนปฏิเสธให้เข้าร่วมทำงานกลุ่ม					
11. ฉันไม่มีเพื่อนที่ไว้วางใจได้เลย.....					
12. ฉันชอบทำงานคนเดียวมากกว่าทำงานเป็นกลุ่ม					
13. ฉันมักได้รับเลือกให้เป็นหัวหน้า.....					

ตอนที่ 7 แบบวัดอัตมโนทัศน์

คำชี้แจง

โปรดอ่านข้อความแต่ละข้ออย่างรอบคอบ จากนั้นให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุดเพียงคำตอบเดียว และโปรดตอบทุกข้อ โดยมีเกณฑ์ในการเลือกตอบดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านบางครั้ง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านน้อย
ไม่จริงเลย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	ไม่จริงเลย
1. ฉันเป็นคนมีเสน่ห์.....					
2. ฉันประสบความสำเร็จเป็นส่วนใหญ่.....					
3. ฉันไม่อยากให้ใครเห็นรูปร่างขณะใส่ชุดว่ายน้ำ...					
4. ฉันมักประสบปัญหาและอุปสรรคเสมอ.....					
5. ฉันไม่พอใจผมของตัวเองเลย.....					
6. ฉันพูดมากทั้งๆ ที่บางครั้งไม่ควรพูด.....					
7. ฉันดูดีไม่ว่าจะใส่ชุดอะไร.....					
8. ฉันเข้ากับเพื่อนๆ ได้ดี					
9. ฉันคิดถึงเรื่องการศัลยกรรมร่างกายอยู่บ่อยๆ.....					
10. ฉันไม่ค่อยมีพลังในการทำงานมากนัก.....					
11. คนส่วนใหญ่ชื่นชมในตัวฉัน					
12. ถ้าเป็นไปได้ฉันอยากเปลี่ยนแปลงรูปร่างหน้าตาใหม่.....					
13. ฉันพยายามแต่งกายเพื่ออำพรางร่างกายบางส่วน.....					
14. เพื่อนๆ ชอบหลบหน้าฉันเสมอ.....					
15. ฉันมีรูปร่างที่ไม่ดี					
16. ฉันไม่ค่อยพึงพิถัในเรื่องเสื้อผ้าการแต่งกาย					
17. บ่อยครั้งที่ฉันผลัดวันประกันพรุ่งจนสายเกินไป..					
18. ฉันเป็นคนขี้เกียจมาก.....					
19. บ่อยครั้งที่ฉันพูดผิด.....					
20. ฉันขี้เหว่					
21. คนส่วนใหญ่เชื่อมั่นว่าฉันช่วยตัวเองได้.....					
22. ไม่มีใครหัวเราะเมื่อฉันเล่าเรื่องตลก					
23. ฉันเป็นคนมีเพื่อนมาก.....					
24. ฉันเป็นคนหน้าตาดี					
25. ฉันไม่มีโชค					
26. ฉันพอใจในรูปร่างหน้าตาของฉัน.....					
27. ฉันเป็นคนอ่อนแอ.....					

ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	ไม่จริงเลย
28. บ่อยครั้งที่ฉันทำสิ่งที่ไม่ควรทำโดยคิดไม่รอบคอบ					
29. ฉันเป็นคนขี้ขลาดในหลายๆ เรื่อง.....					
30. ฉันไม่ค่อยขลาด					
31. ไม่ค่อยมีใครสนใจที่จะพูดคุยกับฉัน.....					
32. คนส่วนใหญ่ชอบฉัน.....					
33. ฉันรู้สึกว่าคุณเพื่อนๆ ละเลยเกือบตลอดเวลา.....					
34. เมื่อฉันสองกระจาก ฉันพอใจตัวตอนที่ฉันเห็น					
35. คนส่วนใหญ่ชอบพูดก่อนแะฉัน.....					
36. คนส่วนใหญ่คิดว่าฉันเป็นคนที่น่าสนใจ.....					
37. ทุกคนจะรู้สึกสนุกสนานเมื่ออยู่ใกล้ฉัน.....					
38. ฉันมีแฟนสวย					
39. บ่อยครั้งที่ฉันรู้สึกว่าคุณทอดทิ้ง.....					
40. ฉันมักยอมแพ้ง่ายๆ ไม่ว่าจะทำอะไรก็ตาม					
41. คนอื่นมักพูดใส่ความฉัน.....					
42. ฉันเป็นคนสง่างาม.....					
43. ฉันเป็นคนไม่มีสามัญสำนึก.....					
44. ดูเหมือนว่าฉันไม่อยู่ในสายตาเพื่อนๆ.....					
45. คนส่วนใหญ่ประเมินตัวฉันต่ำกว่าความเป็นจริง					

ภาคผนวก ค

ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคต
ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับสมาชิก
ในครอบครัว

ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครอง
ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับ
อาจารย์

ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อน
ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดอัตมโนทัศน์
จำนวนข้อความของแบบวัดอัตมโนทัศน์จำแนกตามด้าน

ตาราง 7 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ ของแบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคต

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	3.834	8	3.674
2	8.000	9	3.422
3	4.756	10	5.960
4	3.175	11	2.298
5	2.500	12	2.673
6	2.982	13	2.465
7	3.873		

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .8278

ตาราง 8 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา
กับสมาชิกในครอบครัว

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	3.357	12	3.192
2	4.340	13	5.852
3	7.033	14	4.564
4	3.318	15	2.687
5	4.382	16	2.257
6	3.846	17	2.687
7	3.449	18	7.082
8	4.531	19	2.459
9	2.219	20	2.762
10	4.495	21	7.295
11	3.017		

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .9407

ตาราง 9 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ ของแบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครอง

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	3.805	7	2.461
2	4.547	8	3.778
3	3.159	9	2.482
4	3.970	10	2.359
5	4.587	11	3.513
6	2.855		

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .7759

ตาราง 10 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา
กับอาจารย์

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	3.897	10	2.594
2	3.836	11	2.454
3	2.628	12	2.382
4	2.660	13	3.004
5	2.669	14	3.339
6	4.950	15	3.338
7	5.779	16	2.276
8	6.096	17	4.364
9	3.035	18	2.762

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .8870

ตาราง 11 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา
กับเพื่อน

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	5.765	8	4.382
2	3.361	9	2.941
3	7.833	10	2.828
4	3.363	11	3.361
5	2.941	12	3.536
6	4.804	13	5.284
7	4.382		

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .8299

ตาราง 12 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ ของแบบวัดอัธมโนทัศน์

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	3.310	24	2.942
2	2.500	25	3.795
3	4.252	26	7.819
4	2.219	27	3.216
5	3.304	28	5.196
6	2.219	29	3.693
7	4.097	30	2.378
8	3.873	31	8.600
9	2.166	32	2.650
10	2.303	33	5.961
11	2.265	34	4.881
12	3.099	35	3.491
13	3.735	36	3.026
14	2.280	37	2.459
15	4.077	38	5.729
16	3.108	39	2.963
17	2.219	40	5.196
18	2.500	41	2.706
19	4.804	42	4.449
20	2.668	43	2.828
21	2.378	44	4.580
22	4.580	45	4.737
23	3.452		

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .9141

ตาราง 13 แสดงจำนวนข้อความของแบบวัดอัตมโนทัศน์ จำแนกตามด้าน

อัตมโนทัศน์	จำนวนข้อ	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
ด้านร่างกาย	16 ข้อ	1, 7, 24, 26, 34, 43, 39 จำนวน 7 ข้อ	3, 5, 9, 10, 12, 13, 15, 16, 20 จำนวน 9 ข้อ
ด้านความสามารถ	14 ข้อ	2, 21 จำนวน 2 ข้อ	4, 6, 17, 18, 19, 25, 27, 28, 29, 30, 40, 43 จำนวน 12 ข้อ
ด้านสังคม	15 ข้อ	8, 11, 23, 32, 36, 37 จำนวน 6 ข้อ	14, 22, 31, 33, 35, 39, 41, 44, 45 จำนวน 9 ข้อ

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ – สกุล	นางดรุณี ขอเจริญ
วัน เดือน ปีเกิด	6 มิถุนายน 2516
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	70/1 หมู่ 4 ต.บ้านแหลม อ.บ้านแหลม จ.เพชรบุรี 76110

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2533	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเดชะปัตตนะยานุกูล ปัตตานี
พ.ศ. 2537	ปริญญาตรี ศิลปศาสตร์บัณฑิต (ศึกษาศาสตร์) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปัตตานี
พ.ศ. 2546	การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร